

Revisorkandidatuddannelsen
Aalborg Universitet
Maj 2006

Speciale

Partnerselskaber Den oversete selskabsform

Udarbejdet af:
Lennart Bo Falk Hedegaard Mouritzen

Vejledere:
John Engsig
Jesper Møller

1	Problemformulering	6
1.1	Overordnet formål	6
1.2	Synsvinkel	6
1.3	Målgruppe	6
1.4	Baggrund for valg af emne	6
1.5	Præcisering af problemformulering	7
1.6	Samfundsøkonomisk formål med afhandlingen	8
1.7	Afgrænsninger	8
1.7.1	Terminologi	8
2	Struktur, model- og metodevalg	10
2.1	Struktur	10
2.2	Anvendte modeller og metoder	10
3	Executive summary	12
4	Normalt forekommende modeller for virksomhedsdrift	15
4.1	Indledning	15
4.2	Interessentskaber	16
4.3	Anpartsselskab og Aktieselskab	17
4.4	Kommanditselskab	18
5	Partnerselskaber – selskabsretligt	20
5.1	Indledning	20
5.2	Historisk baggrund	20
5.3	Retlig regulering	21
5.3.1	Selskabets formål	22
5.4	Nystiftelse	23
5.4.1	Anmeldelse og registrering	23
5.5	Vedtægter og komplementarens beføjelser	23
5.5.1	Praksis hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen	24
5.5.2	Forvaltningsmæssige beføjelser	25
5.5.3	Økonomiske beføjelser	26
5.5.4	Øvrige krav til vedtægter	27
5.6	Partnerselskabets organisation	28
5.7	Overdragelse af andele, udtræden og udelukkelse	28
5.7.1	Komplementaren	28
5.7.2	Kommanditaktionærerne	29
5.8	Omdannelse af aktie- eller anpartsselskab til partnerselskab	29
5.9	Opløsning og omdannelse til anden selskabsform	30
5.9.1	Omdannelse af partnerselskab til anden selskabsform	30
5.9.2	Opløsning af partnerselskabet	30

5.10	Selskabsretlige forskelle og sammenhænge mellem K/S og P/S	31
5.11	Opsummering	32
6	Partnerselskaber – Skatteretligt	35
6.1	Indledning	35
6.2	Retlig regulering	35
6.3	Stiftelse af et personselskab – I/S, K/S eller P/S	36
6.4	Personers beskatning ved indkomst fra et partnerselskab	36
6.4.1	Resultatandele og ejerbrøk	36
6.4.2	Særskilte vederlag	38
6.4.3	Forrentning af lån fra kommanditaktionær til partnerselskabet.	38
6.4.4	Forrentning af indskud.	40
6.4.5	Lønindkomst for arbejdsindsats	40
6.4.6	Modtaget udbytte fra partnerselskab	41
6.5	Ændring i ideelle andele – kapitalgevinst/kapitaltab	42
6.5.1	Forskydning af ideelle andele – forskydning i deltagerantal	42
6.5.2	Ændring af deltagersammensætning i et personselskab	44
6.5.3	Deltager afstår afskrivningsberettiget driftsmiddel til personselskabet	44
6.5.4	Personselskabet afstår et aktiv til en deltager	46
6.5.5	Partnerselskabet udlodder aktiver til alle selskabsdeltagere	47
6.5.6	Udtræden af selskabsdeltager	47
6.5.7	Undtagelse for beskatning ved frasalg af ideelle andele ved succession	50
6.6	Underskudsbegrænsning – Anpartsreglen.	50
6.7	Omdannelse af eksisterende virksomhed til et partnerselskab	51
6.7.1	Omdannelse fra personlig virksomhed - I/S eller K/S	51
6.7.2	Omdannelse af aktieselskab til partnerselskab	51
6.8	Omdannelse af partnerselskab til aktieselskab	51
6.9	Ophør af partnerselskab	52
6.9.1	Konkurs og hæftelse	52
6.9.2	Ophør af personselskaber med efterfølgende tab	53
6.10	Selskabers beskatning ved deltagelse i personselskaber	53
6.11	Opsummering	54
7	Nyetablerede virksomheder	57
7.1	Indledning	57
7.2	Opstart af fælles virksomhed fra ide til virksomhed	58
7.2.1	Opstart af virksomhed i personligt regi - virksomhedsskatteordningen	58
7.2.2	Opstart af virksomhed i Aktie- eller Anpartsselskab	59
7.2.3	Opstart af virksomhed i Partnerselskab	61
7.2.4	Sammenholdelse af modellerne	62

7.3	Strategisk samarbejde mellem to eller flere virksomheder	63
7.3.1	Anvendelse af ApS eller A/S	63
7.3.2	Anvendelse af partnerselskabet	64
7.3.3	Sammenholdelse af modellerne	64
7.4	Opsummering	64
8	Generationsskifte	66
8.1	Indledning	66
8.2	Salg/køb af virksomheden	66
8.3	Management Buy Out (MBO)	67
8.3.1	Modning til salg via MBO	67
8.3.2	MBO ved salg af aktier/anpartar	68
8.3.3	MBO ved anvendelse af partnerselskabet	70
8.3.4	Sammenholdelse af modellerne	71
8.4	Opsummering	72
9	Virksomheder med flere/mange deltagere, herunder liberale erhverv	75
9.1	Revisionsvirksomhed	75
9.1.1	Selskabsretligt grundlag	75
9.1.2	Kapitalstrukturen	77
9.1.3	Aftaleforhold	80
9.2	Opsummering	82
10	Virksomheder med passive deltagere	83
10.1	Venture capital	83
10.2	Passive deltagere	83
10.3	Anvendelse af aktie- og anpartsselskaber	84
10.3.1	Selskabsretlige forhold	84
10.3.2	Skattemæssige forhold	84
10.4	Anvendelse af partnerselskab	85
10.5	Opsummering	87
11	Konklusion	88
11.1	Selskabsretlig regulering	88
11.2	Skatteretlig regulering	89
11.3	Nyetablerede virksomheder	91
11.3.1	Iværksætter virksomheden	91
11.3.2	Etablering af strategisk samarbejde	92
11.4	Generationsskifte ved Management Buy In/Out (MBI/MBO)	92
11.5	Virksomheder med flere/mange deltagere, herunder liberale erhverv	93
11.6	Virksomheder med passive deltagere/investorer	93
11.7	Generel sammenfatning	94

12	Perspektivering	95
	Anvendte forkortelser	97
	Litteraturliste	98

1 Problemformulering

1.1 Overordnet formål

Det overordnede formål er, at foretage en gennemgang af gældende dansk selskabsret og skatteret for partnerselskaber/ kommanditaktieselskaber, og ud fra dette vurdere anvendelse af selskabsformen.

Gennemgangen omfatter hermed ikke regnskabsmæssige problemstillinger eller principper i forbindelse med anvendelse af partnerselskabet.

1.2 Synsvinkel

Redegørelsen vil blive udarbejdet med fokus på nyetablerede virksomheder og generationsskiftet modellen MBO (Management Buy Out). Det vil blive forsøgt, at redegørelsen skal kunne inspirer rådgivere og andre interesserede på området således, at partnerselskaber bliver en naturlig del af udvalget når en selskabsform skal vælges, eller som minimum indgår som et alternativ i betragtningerne.

1.3 Målgruppe

Målgruppen kan herefter bredt fastlægges til alle personer, der i kraft af deres arbejde, berører rådgivning af virksomheder og erhvervsdrivende omkring valg af virksomhedsformer. Det være sig revisorer, advokater, pengeinstitutter, og de erhvervsdrivende som rådgives.

1.4 Baggrund for valg af emne

Der har de sidste år været en del fokus på partnerselskab som en overset selskabsform, der med fordel kan anvendes til opstart af virksomheder, generationsskifte af virksomheder, og generelt i visse situationer som platform for specielle aftaleforhold.

Ved opstart af en virksomhed kan det ofte være et problem at realisere skatteværdien af de skattemæssige underskud der kan opstå i etableringsfasen.

Hvis eksempelvis to personer forsøger at afprøve en god ide, vil dette ofte hører sammen med et ønske omkring begrænset hæftelse i opstarten. For at opnå den begrænsede hæftelse, vælges ofte anvendelse af selskabsformen aktieselskab eller anpartsselskab, hvorefter de skattemæssige underskud bliver kildebegrænsede til modregning i fremtidige overskud. Det vil sige, at skatteværdien af underskuddet bliver bundet frem til virksomheden kan generere et skattemæssigt overskud.

Situationen kunne ligeledes være opstart af en ny produktion i fællesskab mellem flere eksisterende selskaber, som ønsker at slå fælles know how, teknologi eller lignende sammen, et såkaldt strategisk samarbejde. Hvis dette konstrueres med et nyt driftsselskab med eksempelvis 3 aktionærer i form af 3 selskaber, vil sambeskatning ikke være muligt, hvorefter et eventuelt skattemæssigt underskud igen bliver kildebegrænset til fremtidig modregning i skattemæssige overskud.

Da partnerselskabet rent skattemæssigt anses som et skattetransparent selskab, bliver det dermed muligt at anvende selskabets eventuelle underskud til modregning i øvrige indkom-

ster, da selskabets indkomst fordeles mellem selskabets deltagere efter nærmere bestemte retningslinier.

Omkring generationsskifte, kan der være utallige ønsker omkring fordeling af ansvar, overskud og lignende. Der kan være tale om generationsskifte mellem far og søn, eller betroede medarbejdere. Der kunne i denne sammenhæng eventuelt være tale om Management Buy In og Out modeller (MBI og MBO).

På dette område kan partnerselskabet ligeledes være et alternativ, specielt med hensyn til fradragsret vedrørende renteudgifter til nødvendige lån i forbindelse med generationsskiftet og lignende.

Der kan også være tale om virksomheder i det liberale erhverv, med mange virksomhedsdeltagere, eller virksomheder med passive deltagere, hvor aftaleforholdene ofte vil skille sig ud fra almindelige virksomheder. Partnerselskabet giver en række fordele med hensyn til aftalefrihed, samtidig med at aktieselskabslovens regler stadig er gældende.

Det er blevet nævnt i mange artikler, og senest i FSR's publikation¹ omkring emnet Partnerselskaber, at det er den generelle opfattelse at ét af problemerne i den manglende udbredelse af selskabsformen formentlig er rådgivernes manglende viden og erfaring omkring selskabsformen. I denne sammenhæng kunne det være interessant at vurdere rådgivernes ansvar i forbindelse med rådgivning af virksomhedsopstart. Senest har højesteret kendt en revisor skyldig i ikke at have oplyst en organisation om skattefordele ved et bestemt fondsbeskatningscirkulære. Emnet vil ikke blive behandlet i denne opgave.

Overordnet er selskabsformen en blanding af fordelene ved personbeskatning og aktieselskabsloven, samt en væsentlig del af aftalefrihed. Den væsentligste ulempe ved denne konstruktion er, at der på enkelte områder kan opstå usikkerhed om, hvilke selskabsretlige regler, der gælder for selskabsformen, da gældende ret for partnerselskaber ikke altid kan fastsættes med samme præcision, som det er muligt for eksempelvis aktieselskaber.

Dette er dog et problem som burde kunne løses ved kompetente rådgivere på området, herunder revisorer og advokater. Generelt bør selskabsformen ikke vælges uden at stifterne har gennemgået selskabsformen grundigt med sine rådgiver i forhold til virksomhedens grundlag og specifikke ønsker.

1.5 Præcisering af problemformulering

Problemerne, som vil blive analyseret i afhandlingen, kan herefter formuleres som følger, idet de herefter vil være målet med afhandlingen, og derfor styrende for analysen i denne:

- Hvornår kan selskabsformen med fordel anvendes i opstartsfasen af en virksomhed, frem for de almindelige anvendte modeller med aktie- og anpartsselskaber, samt personlige virksomheder. Herunder specielt skattefordelene ved skattemæssige underskud i opstartsårene, hæftelse og aftaleforholdene i øvrigt.
- Hvilke fordele der er ved at anvende partnerselskaber til generationsskifte i forhold til almindelige anvendte modeller, herunder Management Buy In/Out. Der vil ho-

---

¹ Partnerselskaber, Januar 2005 – kan hentes på www.fsr.dk

vedsageligt blive fokuseret på aftaleforhold og skattemæssige forhold ved finansieringen af generationsskiftet.

- Hvilke fordele der er ved at anvende partnerselskabet til virksomheder med passive deltagere og virksomheder der opererer i det liberale erhverv, herunder specielt mulighederne for frie aftaleforhold for selskaber med mange deltagere.

1.6 Samfundsøkonomisk formål med afhandlingen

Det er væsentligt for det danske samfund at sikre, at de personer og selskaber der udfører erhvervsmæssig virksomhed i landet, udnytter de lovmæssige reguleringer der er etableret for at skabe fleksibilitet for det danske erhvervsliv, både skatteretligt og selskabsretligt.

Det er derfor vigtigt at det danske erhvervsliv får mulighed for at udnytte det fulde potentiale for at skabe vækst, arbejdspladser og dermed være med til at sikre den fortsatte velfærd.

Den måde, som handlen med virksomheder udvikles med hensyn til globalisering og opkøb, hvor formuer skabes på rekordtid, aktualiserer blot denne problemstilling. Grundlæggende er det jo den gode ide, der basalt set handles.

Hvis det forudsættes, at en del af den manglende udbredelse af selskabsformen til dels skyldes, at hovedparten af rådgiverne til det danske erhvervsliv mangler informationer om selskabsformen, understreger dette blot formålet med opgaven.

1.7 Afgrænsninger

Der findes i Danmark mange muligheder for at etablere en erhvervsmæssig aktivitet. Afhandlingen vil ikke afspejle en udtømmende sammenligning mellem Partnerselskaber og samtlige andre eksisterende selskabsformer. Opgavens formål er at sammenligne partnerselskabet med almindelige anvendte selskabs- og personlige virksomhedsmodeller, som er omtalt under punktet ”præcisering af problemformulering”.

Der vil ligeledes ikke blive gennemgået en dybdegående teoretisk gennemgang af partnerselskaber, aktie- og anpartsselskaber og personligt drevne virksomheder. Ud fra den definerede målgruppe, som omfatter rådgivere og interesserede erhvervsfolk, må det forudsættes, at der forefindes en grundlæggende selskabsretlig og skatteretlig viden på området. Specielle og konkrete problemstillinger som findes vigtige for analysen vil blive fremhævet i det teoretiske afsnit i afhandlingen.

Analysen vil ikke omfatte den nuværende anvendte regnskabspraksis for partnerselskaber. Det kunne dog være interessant at vurdere hvorledes regnskabspraksis for nuværende partnerselskaber har udviklet sig, men en analyse heraf kan ikke forventes at ville bidrage til at belyse valget af selskabsformen. Det kan blot konstateres, at selskabsformen er underlagt Årsregnskabsloven.

1.7.1 Terminologi

Begrebet Partnerselskab vil så vidt muligt blive benyttet, men også begrebet kommanditaktieselskab vil blive anvendt. Disse to begreber anvendes synonymt i relation til afhandlingens formål, jf. ovenfor under afgrænsning.

For at belyse både den skatteretlige og selskabsretlige regulering af partnerselskabet, er det nødvendigt at se på blandt andet interessent- og kommanditselskaber, som ligeledes betegnes som skattetransparente selskaber. Når der omtales personselskaber i opgaven, dækker dette interessentskaber, kommanditselskaber, partsrederier, partnerselskaber og lignende selskabsformer.

Begreberne skatteudgift og skatteomkostning anses for at dække det samme, og en eventuel differentiering er ikke tilsigtet. Det samme er gældende for begreberne finansierings- og renteomkostning.

2 Struktur, model- og metodevalg

2.1 Struktur

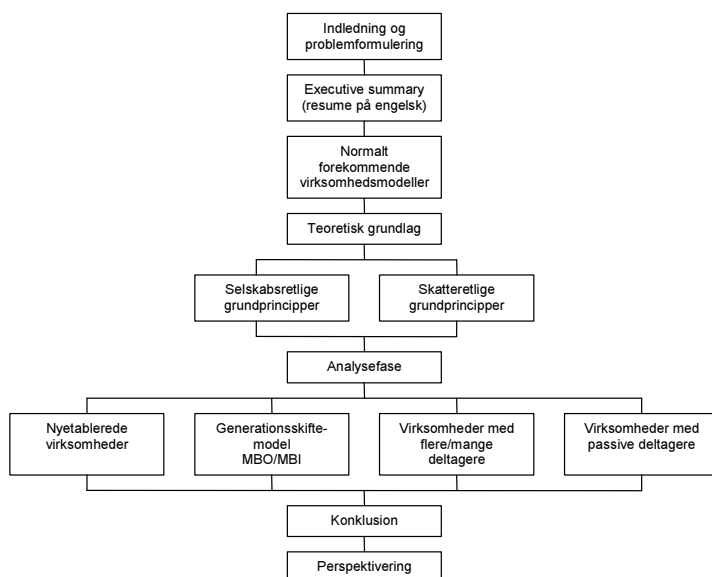
Udover problemformuleringsafsnittet og hovedkonklusionen, inddeles opgaven i følgende hovedafsnit:

- Oversigt over normalt forekommende virksomhedsmodeller
- Teoriafsnit
- Analysefase

Før den egentlige opgavebehandling har jeg valgt at placere det obligatoriske engelske resumé.

Hovedvægten i opgaven lægges i at belyse det teoretiske grundlag og efterfølgende anvende dette i analysefasen, hvor selskabsformen analyseres i forhold til almindelige anvendte selskabskonstruktioner, jf. afsnittet ”præcisering af problemformulering”.

Opgavens opbygning er illustreret nedenfor:

Figur 1: Egen tilvirkning

2.2 Anvendte modeller og metoder

På grund af den begrænsede faglitteratur om partnerselskaber, har søgningen efter holdninger, synspunkter hovedsageligt foregået ved søgning via Internettet, den daglige presse, Werlauf's kommenterede aktieselskabslov og Ligningsvejledningen.

Søgningen har resulteret i artikler fra Revision og Regnskabsvæsen, diverse faglige publikationer fra rådgivere (revisorer og advokater), Juridisk Nyhedsmagasin, Jyllandsposten, Børsen, Erhvervsbladet, Inspi Revifora og andre artikelsamlinger.

Anvendt praksis på området er hovedsageligt foretaget ud fra såvel skattemæssige, som selskabsretlige afgørelser vedrørende behandlingen af forhold i personselskaber.

Som teoretisk grundlag anvendes Aktie- og Anpartsselskabsloven, Ligningsvejledning, Virksomhedsskatteoven, samt øvrige relevante skatte- og selskabsretlige love til behandling af analysen.

For en mere detaljeret oversigt af litteratur, afgørelser og artikler mv. henvises til litteraturoversigten bagerst i opgaven.

3 Executive summary

The title of this treatise is limited share partnership. The limited share partnership (hereby named partner company) is a type of company which is ruled by the Danish law of public limited companies (in Danish: Aktieselskabsloven). The partner company is a survey type of company in the Danish trade and industry; which is meant to be because of uncertainty of the legislation, ignorance of the advantage of the company type and insufficient breadth of view of the company model by the entrepreneurs.

The partner company is composed by limited shareholders who altogether has subscribed an amount of nominal capital of DKK 500.000, and a complement person or company who has an unlimited liability for the partner company. The limited shareholders have limited liability with their subscribed amount of capital, and often the complement is a limited company owned by the shareholders, which causes complete limited liability for the shareholders.

The partner company is regulated by the Danish law of public limited company's with the necessary steps of modification, as it is printed in the law. Fore an example the complement has to have certain amount of economical and management authority, or else the partner company can't be registered at the responsible authority (Erhvervs- & Selskabsstyrelsen). There is also a demand for publicity of the agreement between the complement and the company in the rules of the company.

The advantage of the company law is mainly the larger degree of freedom in agreements which the type of company allows

Fiscally the partner company is not considered an independent object of taxation in order of the Danish fiscal legislation. The partner company is different from the normal public limited company. The taxation of income from a partner company is conducted by the rules of personal companies. Personal companies are taxed by the principal of transparent taxation. Transparent taxation is basically that the individual shareholder is taxed by his or its ideal stake of the company.

The advantage of this taxation method is divided in to parts, if the shareholder is a person, it is taxed by the personal legislation, and if it is a company it is taxed by the company legislation.

Common for the two shareholder types is, that the shareholder achieves an individual right to deprecate assets in the base of taxes, hereby goodwill, which wouldn't be an object of depreciation if it was bought as shares in a public limited company. The shareholder also has the opportunity to use the income, positive or deficit, to set-off in other incomes. However there is a limitation in the set-off for deficit income, the shareholder can only set-off deficit corresponding to the shareholders total amount of liability in the company.

The company type gives the shareholders an opportunity to distribute the result of the company differently than it would be possible in the public limited company, with out wage payment and thereby taxed by the law of personal income.

Physical persons has the chance of using the rules of the legislation "Virksomhedsskatte-loven", and fore an example achieve full deduction for financial costs in order of the part in the company, and achieve the opportunity to dispose differently over the income from the company, than just wages which will be fully taxed by the legislation of personal income.

Is the shareholder a company, and the shareholder is registered as a public limited company, you can risk, that joint taxation can't be established because the owner condition doesn't comply with the rules of joint taxation. This means, that in some situations, you can't realize the tax value of deficit, that in a develop- or grow phase can be an essential financial source, as the percent of company taxes now is 28 %.

One of the disadvantages of a partner company is, when changes in the owner conditions occur, the shareholders whose percent part of the company changes, will be taxed by the rules of profit by ideal shares. It is therefore more difficult to exit the participation in a partner company. This disadvantage is illustrated best if we compare with the so called Holding model, where a holding company can sell its shares in a public limited company free of tax after 3 years of ownership.

Other disadvantage with the partner company is that the company is regulated by the Danish law of public limited company's with the necessary steps of modification, which can cause insecurity of the judicial foundation, when we speak of necessary steps of modification for one or the other reason.

There is judicial foundation for converting public limited company to a partner company, and the other way around, where succession is being used with the normal terms of the Aktieselskabslov. As a principal rule you can't succeed fiscal when you convert in to or from a partner company. There are though specific situations where it's possible to convert with succession, but these are the exceptions to the principal rules.

The treatise is built up around the partner company as a company for newly established companies, generational changes, companies with more contenders, and company with active and resistant shareholders/investors.

The advantage for the partner company in order of newly established companies is mainly de fiscal advantages, where it's possible to use deficit, write-off assets and similar for financial purpose in the company. The opportunity for alternative profit sharing can also be a decisive factor for this type of company.

Generation changes can also use the opportunities to write-off goodwill, full deductions for financial costs, and other deductions in the tax base. By generation changes it could also be an advantage to use the partner company's opportunities for enlarged authority to a single contender, and alternative profit sharing. The choice of the partner company would in this connection also be the reason that the company is using permanent rules in order of the Aktieselskabslov.

Companies with more contenders/shareholders, maximum 10 shareholders if it is physical persons because of the fiscal legislation, can also use the partner company with advantage in what concerns deduction for financial costs. The problem about joint taxation can also be an important argument, when the shareholder is a legal unit.

The partner company can also be a possibility, if we have a company with a mix of active and resistant shareholders/investors. In this construction it can also be even more relevant to give the active contenders enlarged authority and unlimited liability, while the investors can be more resistant in the daily operation, and only be liable for its capital amount in the company. It is an essential disadvantage for the investors, that they can't sell their parts of the company without taxation of the profit.

Finally it's concluded that it takes a thorough consideration each time a company is established. The partner company should always be considered on the same level as ordinary sued company types in Denmark. This responsibility lies by the advisors, which apparently often overlook the advantages of the partner company.

4 Normalt forekommende modeller for virksomhedsdrift

4.1 Indledning

For at drive legal virksomhed i Danmark, kræver dette en registrering hos de offentlige myndigheder. Denne registrering foretages ved hjælp af et CVR nummer. CVR nummeret administreres af den offentlige myndighed Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, som er den tilsynsførende myndighed for danske virksomheder. Tilgængelige oplysninger vedrørende danske virksomheder kan søges på www.cvr.dk.

Den mest udbredte virksomhedsform i Danmark er enkeltmandsvirksomheden, hvor der i skrivende stund er 274.615 virksomheder svarende til 51 % af de samlede registrerede CVR numre (539.589 registrerede CVR numre). Da opgaven her omhandler en virksomhedsform, der hovedsageligt kræver mere end én virksomhedsdeltager, er enkeltmandsvirksomheden ikke relevant i denne sammenhæng.

Hvis man ser på de mest anvendte virksomhedsformer der anvendes til flere deltagere, med undtagelse af foreninger, fonde og udenlandske selskaber, har man anpartsselskaber, aktieselskaber, interessentskaber og kommanditselskaber tilbage som de mest anvendte. Samlet udgør de 4 virksomhedsformer 35,5 % af samtlige registrerede CVR numre.

Fordelingen af de fire virksomhedsformer er i skrivende stund som følgende:

- Anpartsselskaber (ApS) - 121.290 CVR numre svarende til 22,5 %
- Aktieselskaber (A/S) – 39.299 CVR numre svarende til 7,3 %
- Interessentskaber (I/S) – 27.816 CVR numre svarende til 5,2 %
- Kommanditselskaber (K/S) – 2.994 CVR numre svarende til 0,6 %

Disse virksomhedsformer kan opdeles i to hovedgrupper, virksomhedsformer med begrænset hæftelse (ApS og A/S), samt virksomheder med personlig ubegrænset hæftelse (I/S). Ind i mellem ligger K/S'et, som delvist er kendetegnet ved begrænset hæftelse hos virksomhedsdeltagerne, samtidig med, at én eller flere personer, eller juridiske personer hæfter ubegrænset for virksomheden.

Ved valg af virksomhedsform, er der flere hensyn der skal tages stilling til. SKAT har på deres hjemmeside opstillet nogle hovedpunkter iværksættere bør tage stilling til ved opstart af virksomhed i forbindelse med valg af virksomhedsform²:

- Hvilken risiko er du villig til at løbe
- Hvilken kapital har du til rådighed
- Hvilke regnskabskrav du kan og skal opfylde
- Om du er indstillet på, at nogle oplysninger om din virksomhed bliver offentlige tilgængelige
- Hvad dit valg betyder for din skattebetaling

---

² <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oID=137926&vID=200629>

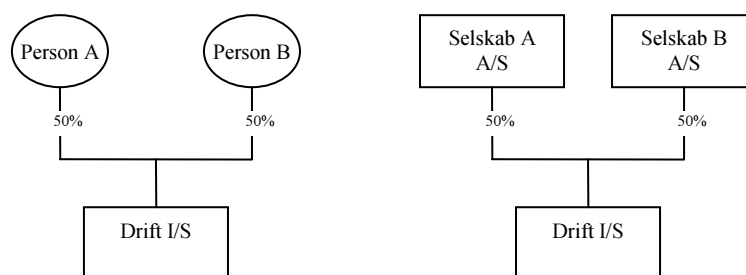
De hovedpunkter der fremhæves her er, hvilken form for hæftelse man ønsker, hvordan finansieringen skal tilvejebringes, hvor stor en grad af offentliggørelse man ønsker, samt hvilke skattemæssige konsekvenser dette valg har for personen.

Der opfordres ligeledes på hjemmesiden til, at man kontakter en revisor, advokat eller virksomhedsrådgiver, hvis man er det mindste i tvivl om dette valg.

Dette kræver af rådgiverne, at disse er i stand til at vurdere virksomhedsdeltagernes specifikke situation og vejlede disse i de nævnte hovedpunkter, hæftelse, finansiering, offentliggørelse og skattemæssige konsekvenser. I denne vejledning er det vigtigt at rådgivere vejer fordele og ulemper ved alle tilgængelige virksomhedsformer op med de pågældende virksomhedsdeltageres specifikke situation og ønsker.

4.2 Interessentskaber

Et interessentskab er kendetegnet ved at to eller flere personer og/eller juridiske enheder går sammen om etableringen af en virksomhed. Den grundlæggende struktur i et interessentskab kan illustreres som følgende:

Figur 2: Egen tilvirkning

For interessentskabet er der ingen krav om kapitalindsættelse i virksomheden. Dette reflekteres ved, at hæftelsen ligeledes er ubegrænset og solidarisk for virksomhedsdeltagerne, således at kreditorbeskyttelsen styrkes. Virksomhedsdeltagerne hæfter altså med hele deres personlige formue for interessentskabets forpligtelser.

Der foreligger ingen udfyldende lovregulering for samarbejdet mellem interessenterne, hvorfor det vil være en naturlig konsekvens, af den solidariske hæftelse, at enhver beslutning som udgangspunkt kræver enighed mellem virksomhedsdeltagerne. Virksomhedsformen bygger grundlæggende på almindelige aftaleforhold omkring driften af virksomheden.

Set i forhold til hovedpunkterne omkring valg af virksomhed, kan man sige at hæftelsen er et problem i denne situation.

Der er som udgangspunkt ingen krav om offentliggørelse af interessentskabets regnskaber eller øvrige informationer. Hvis virksomhedsdeltagerne er juridiske personer, skal regnskaberne dog offentliggøres efter samme principper som aktie- og anpartsselskaber. Dette på grund af princippet om kreditorbeskyttelse, da en juridisk enhed, modsat en privat person, hæfter begrænset for I/S'et med sin egen formue.

Rent skattemæssigt fremstår I/S'et som et skattetransparent selskab, hvor alle indkomstanter og lignende beskattes hos virksomhedsdeltageren og dermed ikke i I/S'et. I/S'et er altså ikke et selvstændigt skatteobjekt, herom senere.

Selve stiftelsen af et I/S foregår ved interessenternes interne aftale om stiftelse af virksomheden. I stiftelsesaftalen vil det være hensigtsmæssigt at regulere en lang række af de forhold der vedrører driften af virksomheden, virksomhedens økonomi, ledelse af virksomheden og hvordan interessenterne kan udtræde. Denne overenskomst er vigtig, da virksomhedsformen, som tidligere omtalt, ikke er selvstændig lovreguleret, og derfor bygger på almindelig aftaleret.

Ledelsen af et I/S sker efter den omtalte overenskomst og udføres som regel af interessenterne. Der er ingen krav om eksempelvis bestyrelse eller direktion i et I/S.

4.3 Anpartsselskab og Aktieselskab

Et anpartsselskab eller aktieselskab er kendetegnet ved at være en selvstændig juridisk enhed, som kan ejes af én eller flere personer, juridiske enheder eller lignende. Der er ingen krav om antallet af ejere, dog findes der særlovgivning på enkelte områder som medfører, at visse former for erhvervsmæssig virksomhed ikke kan drives i et A/S eller ApS.

Ved etablering af et ApS skal der indskydes værdier for minimum kr. 125.000, og for et A/S vedkommende kr. 500.000. Dette kapitalindskud kan foretages enten som likvider eller værdier (aktiver). Indskydes kapitalen som værdier, skal disse vurderes af en uvildig sagkyndig vurderingsmand. Dette krav, om en uvildig vurdering, skyldes den begrænsede hæftelse, og dermed igen princippet omkring kreditorbeskyttelse. Kreditorbeskyttelsen vedrører ikke kun situationen omkring stiftelsen af indskudskapitalen. Der findes en lang række regler, der skal sikre selskabskapitalens tilstedeværelse, som eksempelvis forbud mod lån til aktionærer/anpartshavere³, og forholdsregler såfremt en vis del af selskabskapitalen mistes/tages⁴.

Disse to selskabsformer har modsat I/S'et høj grad af offentlig indsigt. I aktieselskabsloven og Årsregnskabsloven findes der en lang række bestemmelser om offentlig indsigt, hvilket blandt andet omfatter økonomi og det selskabsretlige fundament (stiftelsesdokument⁵ og vedtægter⁶) og i visse tilfælde angivelse af selskabsdeltagere, hvis disse ejer over 5% af den nominelle kapital⁷. Der findes for aktieselskaber en række bestemmelser om offentlighed, som ikke gælder for anpartsselskaber, hvorfor man kan sige, at aktieselskaber er mere "åbne" end et anpartsselskab.

Det foreskrives ved lov, at et aktieselskab skal have en direktion og en bestyrelse, hvilket er lidt mere lempelig ved anvendelse af anpartsselskabet. I anpartsselskabet vælger selskabsdeltagerne som hovedregel selv, om der skal være både en direktion og bestyrelse, eller alene en direktion.

Har et selskab i de sidste 3 år haft mere end 35 ansatte, udregnet efter ATP metoden⁸, har de ansatte ret til at vælge et antal bestyrelsesmedlemmer svarende til halvdelen af de medlemmer ejerkredsen kan udpege, dog mindst 2 medlemmer. Såfremt dette gør sig gældende i et ApS, er det et krav at have en bestyrelse i anpartsselskabet.

---

³ ASL § 115 og APSL § 49

⁴ ASL § 69 a og APSL § 52 – tab af 50% af aktiekapitalen,

⁵ ASL §§ 3, 5 og 6

⁶ ASL § 4

⁷ ASL § 28a og APSL § 17

⁸ ASL § 49 stk. 2

I aktieselskabet er den øverste myndighed generalforsamlingen, hvor selskabsdeltagerne principielt udøver deres ret til at træffe beslutninger om selskabet. Derimod træffes beslutningerne mere uformelt i et ApS ved eksempelvis møde, udveksling af e-mails og lignende mellem selskabsdeltagerne. Dog kan man sige, at aktieselskaber med en begrænset ejerkreds kan beslutningerne foretages på samme uformelle vis som i et ApS.

Modsat I/S'et, er et ApS og A/S et selvstændigt skatteobjekt, hvorfor indkomsten i et sådan selskab beskattes særskilt efter reglerne i selskabsskatteloven. Der findes dog muligheder for at foretage sambeskatning mellem flere selskaber, såfremt visse forudsætninger er opfyldt, men som hovedregel, beskattes indkomsten særskilt for et ApS og et A/S.

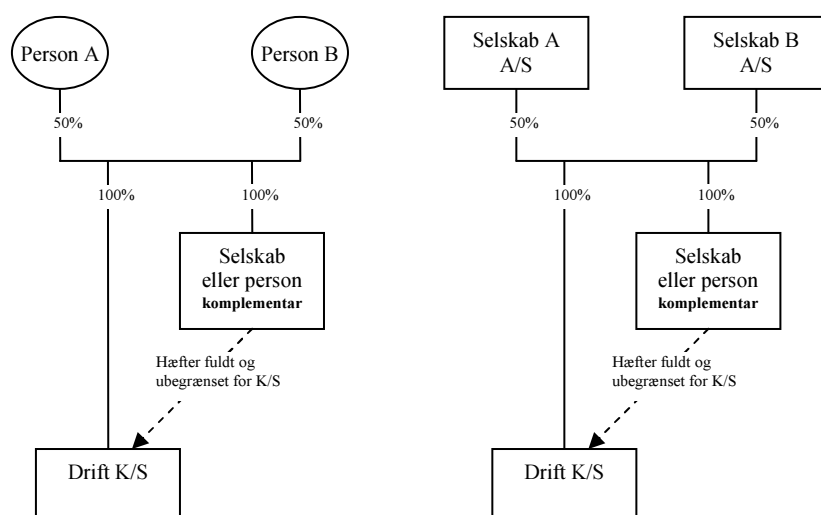
Det vil sige, at ejerskabet i et ApS og A/S ikke har indflydelse på virksomhedsdeltagernes skattepligtige indkomst, såfremt der ikke foretages sambeskatning mellem selskaber. Denne konstruktion kan medføre nogle uheldige forhold omkring fradragsretten for omkostninger afledt af finansieringen omkring virksomhedsdeltagelsen, anvendelse af skattemæssige afskrivninger og underskud, som skal vejes op mod muligheden om begrænset hæftelse.

4.4 Kommanditselskab

Kommanditselskabet har i en lang årrække været en upåagtet virksomhedsform, der har haft ry for kuldsejlede skatteprojekter, med store økonomiske tab for deltagerne. Selskabsformen er dog inden for de seneste år begyndt at blive mere anvendt, fortrinsvis til skattemæssige begrundede transaktioner.

For kommanditselskaber er der ingen krav om indskud af en minimumskapital. Til trods for denne lighed med I/S'et, er der i K/S'et i en vis udstrækning begrænset hæftelse som i et A/S og ApS.

I kommanditselskabet findes der to type ejere: kommanditister og komplementarer. Den grundlæggende struktur i et kommanditselskab kan illustreres som følgende:

Figur 3: Egen tilvirkning

Figurene er ikke udtømmende, der kan være op til 10 kommanditister, som enten kan være personer eller juridiske enheder, samtidig med, at der kan forekomme flere komplementarer og komplementaren (erne) behøver ikke nødvendigvis at være ejet af kommanditisterne.

Kommanditisterne hæfter begrænset med deres kapitalindskud, mens komplementaren hæfter ubegrænset for K/S'et.

Såfremt komplementaren er en juridisk enhed, er der krav om, at kommanditselskabets årsrapport offentliggøres hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen.

K/S'et er som interessentskabet ikke underlagt en særskilt lovregulering og skattemæssigt fremstår den heller ikke som et selvstændigt skatteobjekt, hvilket medfører at det opfattes som et skattetransparent selskab der ikke er omfattet af selskabsskatteloven.

5 Partnerselskaber – selskabsretligt

5.1 Indledning

Dette hovedkapitel omhandler partnerselskabernes selskabsretlige karakteristika. Kapitlet har til formål at fremhæve partnerselskabets selskabsretlige lovgrundlag, og grundlæggende beskrive hvilke krav der stilles i forbindelse med stiftelse, drift og ophør af et partnerselskab. Et vigtigt delelement i denne gennemgang er en analyse af ASL § 173 stk. 8, hvor der stilles krav til komplementarens økonomiske og forvaltningsmæssige beføjelser i selskabet.

5.2 Historisk baggrund

Den første legale definition af partnerselskabet⁹, der dengang fremstod under betegnelsen kommanditaktieselskab, blev indført i Danmark ved lov nr. 23 af 1. marts 1889 om Handelsregistre, Firma og Prokura.

Europæisk set, kan partnerselskabet føres tilbage til starten af 1700-tallet. På dette tidspunkt havde man i Frankrig særlige regler omkring stiftelse af aktieselskaber. Disse regler omfattede, at stiftelse af aktieselskaber krævede regeringens autorisation. Som et alternativ til aktieselskaberne, udviklede man en selskabsform der lignede nutidens partnerselskaber, som ikke krævede regeringens autorisation.

I Danmark har partnerselskabet været reguleret af aktieselskabsloven (ASL) siden 1917 §§ 1, stk. 5 og 47. Reglerne blev gentaget i ASL 1930 §§ 1, stk. 4 og 80 og blev med små ændringer på ny gentaget ved reformen af ASL i 1973 som § 173. Definitionen af kommanditaktieselskaber i § 173, stk. 7, blev i 1973-loven forsøgt harmoniseret med terminologien i de kontinentale EU-lande ved tilføjelse af det andet led i stk. 7, således at definitionen fastslår, at et kommanditaktieselskab er et kommanditselskab hvor kommanditisterne er vedlagt i aktier for deres indskud i selskabet.

Antallet af registrerede kommanditaktieselskaber, der blev registrerede efter ASL af 1973 var yderst begrænset. I forbindelse med lov nr. 377 af 22. maj 1996, forsøgte erhvervsministeriet igen at skabe interesse for kommanditaktieselskabet, ved at foretage justeringer af ASL § 173.

Betegnelsen partnerselskab og P/S blev ved denne lejlighed indført i ASL § 173 stk. 3. Navneændringen var i grunden en simpel ujuridisk justering, men i praksis ikke uvæsentlig. Forskellen mellem et partnerselskab og et kommanditselskab, blev ifølge bemærkninger til loven¹⁰ indført for at give kommanditaktieselskaberne et mere nutidigt navn og dermed skabe et bedre grundlag for udbredelse af kendskab og brug af selskabsformen. Navnet kommanditselskab leder samtidig ofte opmærksomheden hen mod de tvivlsomme skattespekulationsprojekter der blev gennemført i Danmark som anpartsprojekter. Denne association har formentlig gjort kommanditselskabet mindre attraktivt for personer der ønskede at opstarte en almindelig virksomhed uden hensigt til skattespekulation.

Som noget nyt, blev der tilføjet i ASL § 173 stk. 8, at komplementaren skulle tillægges visse økonomiske og forvaltningsmæssige beføjelser i selskabet. Ændringen omtales i bemærk-

---

⁹ Betegnelsen partnerselskab eller P/S blev indført ved lov nr. 377 af 22. maj 1996.

¹⁰ FT 1995/96 tillæg A, sp. 3942 ff.

ningerne til loven af 1996¹¹. Ændringen var nødvendig, da man havde erfaret, at der blev foretaget registrering af kommanditaktieselskaber hvor komplementaren er et selskab med begrænset hæftelse, uden at den ansvarlige deltager (komplementaren) blev tillagt særlige forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser, således som det tidligere har været tanken.

For at fremme selskabsformen yderligere, blev der ligeledes indført mulighed for at omdanne et aktieselskab til et partnerselskab eller et partnerselskab til et aktieselskab. Reglerne herom findes nu i ASL §§ 134m og 134n.

Som yderligere understøttelse for lovændringen i 1996 kan nævnes Iværksætterudvalgets anbefaling af partnerselskaber i betænkning fra 1996¹², hvor udvalget formentlig tillige også tænkte på en begunstigelse af denne selskabsform.

I skrivende stund, er der som sagt registreret 39.299 Aktieselskaber, 121.290 Anpartsselskaber og 122 partnerselskaber hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen¹³. Succesen ved lovændringerne i 1996 må anses for begrænset, selvom der procentvis er sket en fremgang fra før 1996.

Der kan være flere mulige grunde til den manglende udbredelse af selskabsformen. I en artikel i Erhvervsbladet d. 15. september¹⁴ 2005, gives der 3 bud på den manglende udbredelse. Professor Søren Friis Hansen gætter på, at den ringe udbredelse af selskabsformen skyldes usikkerhed omkring lovgrundlaget, da ASL kun gælder med "*de nødvendige modifikationer*" for partnerselskaber. En anden opfattelse kommer fra statsautoriseret revisor, Niels Bjerregaard, som mener at det skyldes uvidenhed omkring de klare fordele der er forbundet med selskabsformen. Til sidste fremfører selskabsadvokat, Troels Wenzel Østergaard, sin mening om den manglende udbredelse. Han mener ikke at iværksætterne kan overskue modellen. Yderligere tilføjer han, at investorer ser de problemer der ligger i at exitte et partnerselskab. Dette kan ikke gøres skattefrit undtagen man omdanner partnerselskabet til et aktieselskab og venter 3 år med at sælge aktierne.

5.3 Retlig regulering

Der findes ikke en særskilt lov, som regulerer de materielle regler vedrørende personselskaber som kommandit- og interessentskaber i det danske retsgrundlag. For at undgå uoverensstemmelser med Aktieselskabsloven, har det været bestemt allerede ved den første Aktieselskabslov, at Partnerselskaber skulle reguleres efter denne lov. Det er dette hensyn der er baggrund for, at Partnerselskaber i dag reguleres efter ASL § 173.

Den gældende danske ret for Partnerselskaber er, om ASL finder anvendelse på en konkret problemstilling, eller om der er grundlag for at lempe disse regler. Hvis der foreligger grundlag for at foretage en lempelse, finder de regler, der gælder i dansk ret for almindelige kommanditselskaber, anvendelse på partnerselskabet.¹⁵

---

¹¹ FT 1995/96 Tillæg A

¹² Betænkning nr. 1304/1996 s. 203

¹³ Søgning på registrerede kommanditaktieselskaber/partnerselskaber d. 18. januar 2006

¹⁴ Erhvervsbladet d. 15. september 2005, side 8 under overskriften "Mange overser muligheden for partnerselskab".

¹⁵ Partnerselskaber, FSR, januar 2005, side 11.

ASL § 173 indeholder en blanding af præceptive og deklaratoriske regler der regulerer Partnerselskabet. Det er i særlig grad reglerne omkring kommanditaktionærernes indskud og den retlige beskyttelse af indskudskapitalen der er præceptive (ufravigelige). Reglerne omkring dette, har speciel til formål at beskytte selskabets kreditorer under de kapital-selskabsretlige principper.

Blandt de deklaratoriske regler kan nævnes forholdet mellem kommanditaktionærerne og komplementaren. Det eneste krav der stilles omkring dette forhold er, at beskrivelse af forholdet skal forefindes i selskabets vedtægter, som skal være offentlig tilgængelig hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen.¹⁶

Reglerne omkring kapitalbeskyttelse i aktieselskabsloven gælder tillige præceptive for partnerselskaber. Derimod må det konkluderes, at de regler der i aktieselskabsloven regulerer de interne forhold i selskabet kun i begrænset omfang gælder for partnerselskaber. Dette indebærer at partnerselskabets stiftere og selskabets organisation har en større grad af aftalefrihed end et almindeligt aktieselskab. Denne aftalefrihed er en af de væsentlige fordele ved anvendelse af partnerselskab. Sammenlignet med et almindeligt kommanditselskab, er det ligeledes en fordel, at en væsentlig del af de regler, der gælder for selskabet, er lovfæstet.

5.3.1 Selskabets formål

Partnerselskabet kan som udgangspunkt anvendes til alle former for erhvervmæssig virksomhed i Danmark. Dog er der oplyst en række begrænsninger i den næringsretlige lovgivning, som resulterer i at visse former for virksomheder ikke har mulighed for at drive sin virksomhed gennem et partnerselskab.

Det eksempelvis ikke muligt at drive følgende virksomheder i P/S-formen:

Dispachør, translator og tolk, taxikørsel, banker og realkreditinstitutter, fondsmæglerselskaber og investeringsforvaltningsselskaber, forsikrings-selskaber, værdipapirhandler, advokat, ejendomsformidling, erhvervmæssigt fiskeri i saltvand, fremstilling af krigsmateriel, landinspektør, læge, dyrlæge og tandlæge, samt vagtvirksomhed.

Dertil kommer typer af erhvervsvirksomhed, hvor det kræves, at komplementaren har den fornødne autorisation eller tilladelse i henhold til speciallovgivning, såsom virksomhed omfattet af Næringsloven, førstegangsomsætning af fisk og virksomhed som restauratør og hotelvært.

Der henvises til FSR's publikation af januar 2005, "Partnerselskaber", side 20-22, hvor det beskrives og forklares hvilke former for erhvervmæssig virksomhed det ikke er muligt at drive i et partnerselskab.

---

¹⁶ ASL § 173 stk. 4

5.4 Nystiftelse

Et partnerselskab kan stiftes enten ved nystiftelse eller omdannelse af et eksisterende aktieselskab eller anpartsselskab¹⁷.

Ved nystiftelse af et partnerselskab skal der udarbejdes et stiftelsesdokument der opfylder kravene i ASL § 5 og § 6 på samme måde som et aktieselskab. Ud over disse krav, skal der jf. ASL § 173 stk. 5 indarbejdes følgende oplysninger i vedtægterne:

- Komplementarens navn, stilling og bopæl (for juridiske personer hjemsted)
- Komplementarens eventuelle indskud samt hvorvidt dette er fuldt indbetalt. Såfremt komplementarens indskud kan foretages som apportindskud, skal der tillige redegøres for vurderingsgrundlaget.
- Hvilke regler der gælder angående komplementarens indflydelse i selskabet og fastlæggelse af komplementarens andel af selskabets eventuelle overskud/underskud.

Der gælder de samme formkrav for stiftelse af partnerselskaber som for aktie- og anpartsselskaber¹⁸, herunder kommanditistaktionærernes indskud, som skal være fuldt indbetalt på stiftelsestidspunktet jf. ASL § 11, stk. 2.

5.4.1 Anmeldelse og registrering

Et partnerselskab eksisterer ikke som en juridisk person før denne er endeligt registreret hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen. Dette medfører at selskabet ikke kan påtage sig, eller erhverve forpligtelser før registreringen. Dette fremgår af de almindelige regler i ASL § 12, hvor det fremgår, at det først er på selve registreringstidspunktet at forpligtelser som er erhvervet/påtaget af stifteren overgår til selskabet.

Der er flere punkter i ASL § 173 der har betydning for anmeldelsen. I ASL § 173 stk. 5 nr. 3 fremgår det, at der skal fremlægges oplysninger om ”de fuldt ansvarlige deltagers indflydelse i selskabets anliggender og andel i overskud og drift”. Det må antages at der her henvises til ASL § 173 stk. 4 omkring retsforholdet mellem selskabsdeltagerne og ASL § 173 stk. 8 om komplementarens forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser (herom senere).

Det er yderligere oplyst i ASL § 173 stk. 6, at den samlede bestyrelse og samtlige fuldt ansvarlige deltagere skal underskrive anmeldelsen. Trods bestemmelsens ordlyd, er der intet til hinder for, at bestyrelsen og den/de fuldt ansvarlige deltagere bemyndiger en anden person til at underskrive anmeldelsesblanket til Erhvervs- & Selskabsstyrelsen.

5.5 Vedtægter og komplementarens beføjelser

Et partnerselskabs vedtægter skal udover det oplyste i ASL § 4, indeholde nærmere regler omkring aftaleforholdene mellem kommanditaktionærerne og de fuldt ansvarlige deltagere, jf. ASL § 173 stk. 4. Udover denne paragraf, står det skrevet i ASL § 173 stk. 8, at det yderligere er et krav, at komplementaren skal have forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser i partnerselskabet.

---

¹⁷ ASL § 134m

¹⁸ Bekendtgørelse 1030 af 18. oktober 2004

ASL § 173 stk. 4 blev indsat ved revisionen af aktieselskabsloven i 1973 og ASL § 173 stk. 8 efter revision af loven i 1996¹⁹. At ASL § 173 stk. 4 har været indsat selvstændig siden 1973 medfører ikke, at man kan antage at paragraffen har et selvstændigt indhold efter indsættelse af § 173 stk. 8. Ved sammenholdelse af de to paragraffer, må det antages, at komplementaren forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser skal fremgå af selskabets vedtægter.

Denne antagelse medfører, at ASL §§ 173 stk. 4, 173 stk. 5 nr. 3 og 173 stk. 8 tilsammen er et udtryk for, at komplementaren skal have forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser og at disse skal fremgå af selskabets vedtægter.

I ASL § 173 stk. 4 står det skrevet, at vedtægterne skal "indeholde nærmere regler" omkring aftaleforholdet mellem komplementaren og kommanditaktionærerne. Denne ordlyd syntes dog ikke at bevirke, at aftaleforholde skal være udtømmende reguleret i selskabets vedtægter. ASL § 173 stk. 4 fjerner dermed ikke muligheden for at have en detailregulering af selskabets forhold i form af eksempelvis en selskabsdeltageroverenskomst. Selvom dette kan være hensigtsmæssigt, skal man være opmærksom på Erhvervs- & Selskabsstyrelsens praksis vedrørende forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser. Denne praksis har vist, at der er grænser for hvor store beføjelser komplementaren kan tillægges.

5.5.1 Praksis hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen

Som eksempel på for store beføjelser kan nævnes en skrivelse fra Erhvervs- & Selskabsstyrelsen af 17. oktober 1996 til anmelderen af Kronborg Sikring kommanditaktieselskab, hvor det er anført, at en bestemmelse som giver komplementaren en uigenkaldelig ret til at udpege mindst halvdelen af bestyrelsen og direktionen fjerner selskabet så meget fra aktieselskabsstrukturen, at man ikke kan registrere dette efter ASL § 173. For at kunne registrere selskabet, blev anmelderen pålagt at ændre vedtægterne.

Erhvervs- & Selskabsstyrelsen har dog ikke været helt konsekvent, da man eksempelvis har tilladt at komplementaren har vetoret overfor alle beslutninger på generalforsamlingen. I andre eksempler har man tilladt komplementaren vetoret mod vedtægtsændringer.

ASL § 173 stk. 8 gælder kun for selskaber stiftet efter d. 1. juni 1996, hvor paragraffen blev indsat. Af bemærkningerne til lovforslaget²⁰ fremgår det:

"Det foreslås, at de fuldt ansvarlige deltagere, komplementarerne, for at kunne anses for sådanne, skal have visse beføjelser. Af økonomiske beføjelser kan der være tale om, at komplementaren f.eks. har andel i overskud, tab, formue og likvidationsprovenu eller en forrentning af eventuelle indskud. Af forvaltningsmæssige beføjelser kan der f.eks. være tale om deltagelse i den daglige ledelse, tegningsret eller en vetoret overfor beslutninger, der er af væsentlig betydning for komplementarens personlige hæftelse."

Som det fremgår af det citerede uddrag, skal komplementaren have en vis reel indflydelse på selskabet, samt honoreres tilstrækkeligt for sin hæftelse som fuldt ansvarlig selskabsdeltager. Jeg har ovenfor omtalt øvre grænse ved eksempler på Erhvervs- & Selskabsstyrelsens praksis, hvilke fører til, at der for komplementaren ligeledes er en nedre grænse for størrelsen af beføjelserne.

---

¹⁹ Ved lov nr. 377 af 22. maj 1996

²⁰ Lovforslag 198, folketingsåret 1995-1996 side 36

Spørgsmålet herefter må derfor være hvor den øvre og den nedre grænse for de forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser er placeret for at kunne registrere forholdene som et partnerselskab.

5.5.2 Forvaltningsmæssige beføjelser

I Erhvervs- & Selskabsstyrelsens standardvedtægter²¹ har man tillagt komplementaren to forvaltningsmæssige opgaver. 1) Der kan ikke træffes beslutninger der har væsentlige indflydelse på komplementarens hæftelse uden komplementarens tiltræden. 2) komplementaren er tillagt tegningsret.

5.5.2.1 Tegningsretten

Vedrørende tegningsretten, er denne tillagt ”den samlede bestyrelse, komplementaren eller direktionen”. Denne paragraf i vedtægterne kan til tider fremstå som ligegyldig set i forhold til aktieselskabsloven, da mange partnerselskaber organiseres med et anpartsselskab som komplementar, og tegningsretten dermed tillægges bestyrelse og direktion.

5.5.2.2 Begrænsede beslutninger

Vedrørende punkt 1 omkring de begrænsede beslutninger, kan man argumentere for, at denne paragraf i standardvedtægten strider med ASL § 60 stk. 3, 2. pkt., hvor det fremgår at der ikke kan indsættes indholdsmæssige begrænsninger i tegningsretten. Ordlyden omkring de begrænsede beslutninger må derfor anses for at være et eksempel på ”fornødne lempelser” af aktieselskabsloven efter ASL § 173 stk. 2.

At der er indført en paragraf i vedtægterne vedrørende begrænsninger i selskabets beslutninger, er ikke ensbetydende med, at der ikke kan opstå problemer omkring tegningsretten. Et scenario kunne være, at bestyrelsen træffer en økonomisk beslutning, der viser sig at have stor indvirkning på komplementarens hæftelse uden at have samtykke fra denne. Jf. ASL § 61 stk. 1, fremgår det, at et selskab som hovedregel er bundet af retshandler indgået af tegningsberettigede medlemmer af bestyrelsen eller direktionen.

Man har dermed opnået en situation, hvor selskabet hæfter med en ydelse eller lignende overfor 3. mand, på grundlag af en indgået aftale af den tegningsberettigede bestyrelse uden samtykke fra komplementaren. Samtidig er komplementarens hæftelse blevet udvidet i forhold til det aftalte og komplementaren risikerer dermed et økonomisk tab. Såfremt det økonomiske tab indtræffer, er komplementarens eneste mulighed at kræve erstatning efter ASL § 140 2. pkt.

Denne problemstilling kan give anledning til retslige tvister, da bestemmelsen ikke giver et væsentligt bidrag til hvad man skal forstå ved ”væsentlig indflydelse på komplementarens hæftelse.

Udformningen af standardvedtægterne må anses for værende et udtryk for den nedre grænse af komplementaren forvaltningsmæssige beføjelser i henhold til ASL § 173 stk. 8. Praksis på området viser da også, at komplementaren tillægges yderligere forvaltningsmæssige beføjel-

---

²¹ Kan findes på hjemmesiden: www.eogs.dk/sw407.asp

ser²². En del selskaber har, udover det oplyste i standardvedtægterne, tillagt komplementaren yderligere beføjelser som f.eks. ret til at udpege direktionen, ret til at udpege en revisor udover den generalforsamlings valgte, samtykke ved eventuel overgang til aktieselskab, samt valg af dirigent.

For at kunne opfylde den nedre grænse for de forvaltningsmæssige beføjelser, skal der ved stiftelsen tages kritisk stilling til udfærdigelsen af vedtægterne. Der skal tages konkret stilling til om komplementaren er tillagt reelle beføjelser, eller om disse blot fremstår som ”proformabeføjelser” og dermed ikke opfylder kravet i § 173 stk. 8.

Vedrørende den øvre grænse, kan komplementarens beføjelser ligge meget højt, dog ikke højere end, at man opfylder de grundlæggende præg af et aktieselskab.

5.5.3 Økonomiske beføjelser

Vedrørende de økonomiske beføjelser, har Erhvervsankenævnet afgivet en kendelse af 20. december 2000²³, som kan anvendes som fortolkningsbidrag til den nedre grænse.

Sagens natur var den, at Erhvervs- & Selskabsstyrelsen havde nægtet at registrere et kommanditselskab, da man ikke mente at komplementaren var tillagt tilstrækkelige økonomiske beføjelser. Komplementaren var tillagt en andel på 1/161 af selskabets overskud/underskud svarende til komplementarens ejerandel. Ved denne konstruktion var komplementaren kun tillagt økonomiske beføjelser i kraft af sin ejerandel. På dette grundlag fandt Erhvervs- & Selskabsstyrelsen at komplementaren ikke var tillagt reelle økonomiske beføjelser, og på den måde ikke opfyldte ASL § 173 stk. 8.

Erhvervsankenævnet tiltrådte denne afgørelse, hvorefter det kan konkluderes, at en konstruktion hvor komplementaren – ligesom kommanditaktionærerne – kun er tillagt økonomiske beføjelser i kraft af sin ejerandel, ikke opfylder ASL § 173 stk. 8.

Til trods for dette fortolkningsbidrag, er der en del registrerede partnerselskaber hvor komplementarens eneste økonomiske beføjelse er andel i selskabets resultat i forhold til sin ejerandel af aktiekapitalen²⁴.

Herudover er der registreret partnerselskaber hvor komplementarens eneste økonomiske beføjelser er forrentning af komplementarens indskud med fast årlig rente. Selvom at forrentning af komplementarens indskud er omtalt i bemærkningerne til lovforslaget²⁵, er det efter Erhvervs- & Selskabsstyrelsens praksis²⁶ ikke at anse som en økonomisk beføjelse. Praksis tolker at forrentning af et indskud vil karakterisere indskuddet som lånekapital, der bliver forrentet og som derefter kan kræves tilbagebetalt.

I standardvedtægternes § 7 er komplementaren tillagt en andel af resultatet svarende til 50%. Denne bestemmelse går igen i de fleste partnerselskaber, dog aldrig med så stor en andel. Det er ligeledes observeret at bestemmelsen er blevet udvidet med en maksimal andel til komplementaren på x-antal kroner af det samlede resultat.

---

²² R&R nr. 9, 2003, side 37.

²³ R&R nr. 9, 2003, side 37 + R&R nr. 9, 2002 side 29

²⁴ Udsagn fra Mette Parlev R&R nr. 9, 2003

²⁵ Loven af 22/5 1996 (FT 1995/96, tillæg A, sp. 3942 ff) – omtalt af Bernhard Gomard i R&R nr. 9, 2002

²⁶ Omtalt i R&R nr. 4, 1999, side 24 ff

For så vidt angår de økonomiske beføjelser, er dette en vurderingssag i hvert enkelt tilfælde hver gang Erhvervs- & Selskabsstyrelsen modtager en anmodning om stiftelse af et partnerselskab. Aflønningen skal blot kunne argumentere, at opveje de forpligtelser komplementaren forestår.

5.5.4 Øvrige krav til vedtægter

De omtalte forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser er ikke de eneste væsentlige områder der skal tages stilling til ved udarbejdelse af vedtægter for et partnerselskab. Som det står skrevet i ASL § 173 stk. 2 anvendes aktieselskabsloven ”med de fornødne lempelser”. Det vil sige at selskabet skal have kendetegn som et aktieselskab, men samtidig være kendetegnet ved et kommanditselskab.

Med baggrund i komplementarelementet, vil løsningen på ethvert problem ikke kunne findes i aktieselskabsloven. Der skal derimod hentes supplement fra den deklaratoriske regulering af kommandit- og interessentselskaber som har udviklet sig gennem teori og praksis.

Det er påpeget af Werlauf²⁷, at der er betydelige problemer forbundet med samspillet med aktieselskabslovens regler med fornødne lempelser og de kommanditselskabsretlige krav. Vanskelighederne opstår blandt andet fordi retskildegrundlaget begrænser sig til ASL § 173 og enkelte afgørelser fra erhvervsankenævnet. Man kan derfor sige, at retsgrundlaget for partnerselskabet på ingen måder ligger fast, hvorfor det er en individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Samspillet mellem de to retskildegrundlag bør henlede opmærksomheden ekstra meget på udarbejdelsen af vedtægterne. Eventuelle tvister vil ikke kunne løses direkte ud fra bestemmelserne i ASL § 173, selvom man kunne få det indtryk af denne paragraf. Erhvervsankenævnet har efter to kendelser i 1998²⁸ medført en opstilling af Erhvervs- & Selskabsstyrelsens vurdering af hvilke krav der kendetegner aktieselskabsstrukturen. Kendetegnende er som følgende:

1. Aktiekapitalen er fuldt indbetalt.
2. Aktionærerne er som minimum tillagt en vetoret på generalforsamlingen.
3. Selskabets opløsning må ikke kunne besluttes af komplementaren, uden tiltrædelse af aktionærerne.
4. Udpegning af flertallet i bestyrelsen skal foretages af aktionærerne.
5. Komplementaren må ikke efter vedtægterne være tillagt kompetence til at vedtage overordnede beslutninger i selskabet uden hensyn til aktionærernes stemmer.

Denne opstilling fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og de omtalte forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser, giver tilsammen udtryk for, at man skal være påpasselig med det selskabsretlige grundlag omkring stiftelsen, således at partnerselskabet bibeholder sine kendetegn som et aktieselskab.

---

²⁷ Werlauf's kommenterede Aktieselskabslov 1. udgave 1999, side 747

²⁸ Erhvervsankenævnskendelse 97-91.758 og 97-98.992

5.6 Partnerselskabets organisation

Som et aktieselskab, skal partnerselskabet have en generalforsamling, bestyrelse og en direktion.

Generalforsamlingen skal vælge mindst 3 medlemmer til bestyrelsen. Bestyrelsen skal sørge for den overordnede ledelse af selskabet, samt holde tilsyn med direktionen. Det er bestyrelsen der ansætter direktionen som forestår den daglige ledelse af selskabet, såfremt der ikke er anført andet i vedtægterne med hensyn til komplementaren. Vedrørende kompetencefordelingen mellem bestyrelse og direktion gælder ASL § 54 på samme måde som i et aktieselskab.

Det må antages at reglen i ASL § 49 stk. 2 ligeledes gælder for et partnerselskab, således at hvis der er mere end 35 medarbejdere i gennemsnit, har medarbejderne mulighed for at vælge et antal medlemmer til bestyrelsen.

Ligeledes må det antages, at komplementaren, også selv om vedkommende ikke er medejer af kommanditaktier, medlem af bestyrelse eller direktion, har taleret på generalforsamlingen jf. ASL § 65 stk. 2.

Endvidere kan komplementaren forlange at få oplysninger om selskabet fra direktion og bestyrelse, jf. ASL § 76, og kan indkalde til ekstraordinær generalforsamling til behandling af et bestemt emne på samme måde som en aktionær der ejer 10% af aktiekapitalen, jf. ASL § 76.

Det hører med til denne sammenhæng, at generalforsamlingens kompetence kan indskrænkes via ASL § 173 stk. 8, vedrørende de forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser. Dette kunne være, at det af vedtægterne fremgår, at komplementaren skal være direktør, hvorefter bestyrelsen ikke kan afskedige vedkommende, eller at komplementaren har ret til at udpege direktøren i selskabet.

5.7 Overdragelse af andele, udtræden og udelukkelse

5.7.1 Komplementaren

Komplementaren kan udtræde selskabet med et passende varsel, hvilket dog ikke har betydning for selskabets kreditorer på tidspunktet for komplementarens udtræden. Komplementaren hæfter således stadig for den gæld der eksisterede på udtrædelsestidspunktet. Det kan være vedtægtsbestemt, at komplementaren ikke kan udtræde af selskabet.

Hvis en komplementar udtræder uden at en ny indsættes, eller at der ikke er foretaget foranstaltninger til en omdannelse af partnerselskabet efter ASL § 134 n, må det antages, at Erhvervs- & Selskabsstyrelsen er berettiget til at slette selskabet fra registreret.²⁹

Der kunne opstå en situation, hvor der var flere komplementarer, og én eller flere af disse meldte deres udtræden af selskabet. På dette punkt er det uafklaret, hvorvidt den deklaratoriske regel er, at der skal likvidation til med tilhørende realisering af selskabets aktiver, eller om der skal ske udløsning af komplementaren/komplementarerne.

På den ene side kan en likvidation af selskabet som følge af komplementarens udtræden være yderst byrdefuld for selskabet, men modsat kan en regel omkring udløsning af udtræ-

---

²⁹ Erhvervsankenævnets kendelse 96-100-454

dende komplementar være yderst uheldig, såfremt kommanditaktionærerne deltagelse i selskabet afhænger væsentlig af den udtrædende komplementar. På grund af usikkerheden på dette punkt, må det anbefales, at forholdet reguleres i selskabets vedtægter.

En komplementar der væsentligt misligholder sine forpligtelser overfor selskabet kan ifalde ansvar overfor selskabet. En eventuel erstatningssag skal vedtages på generalforsamlingen³⁰, hvor der skal være flertal fra kommanditaktionærerne. Udover dette kan komplementaren blive udelukket, hvilket ligeledes afgøres af kommanditaktionærerne.

Såfremt en komplementar afgår ved døden eller går konkurs, må det antages af deltagelsen straks bringes til ophør. Såfremt komplementaren er et selskab, anses ophøret for indtruffet ved tidspunktet for en eventuel opløsning eller konkurs.

5.7.2 Kommanditaktionærerne

Kommanditaktierne er som udgangspunkt frit omsættelige jf. ASL § 18. Dog kan aktierne være navnenoteret, samtidig med det er opført i vedtægter, at de øvrige kommanditaktionærer, eller en anden person, har forkøbsret til aktierne, eller om der skal gives samtykke fra bestyrelsen ved en eventuel aktieovergang. Opstilles sådanne regler i vedtægterne, skal disse respektere aktieselskabslovens regler herom jf. ASL §§ 19 og 20.

Hvis deltagerantallet overstiger 10 personer, mister kommanditaktionærerne de skattemæssige fordele på grund af det såkaldte anpartsindgreb (jf. afsnit 6.6 nedenfor). Derfor vil det være en normal tilføjelse til vedtægterne at antallet af kommanditaktionærer ikke overstiger 10 personer.

En kommanditist kan, hvis dette er omtalt i vedtægterne, udelukkes fra sin deltagelse i selskabet. Dette vil opstå, såfremt en kommanditaktionær overtræder nogle foruddefinerede retningslinier, samtidig med at reglerne lever op til ASL § 47 omkring amortisation af aktier. Der kan i vedtægterne træffes bestemmelse om, at aktierne er indløselige uden nærmere angivne betingelser jf. ASL § 20a. Der vil derimod formentlig ikke være grundlag for at indløse en mindretsaktionær efter ASL § 20 d, reglerne omkring aktionærer med en ejerandel under 10%.

5.8 Omdannelse af aktie- eller anpartsselskab til partnerselskab

Beslutningen om omdannelse af et A/S eller ApS til et partnerselskab skal besluttes på selskabets generalforsamling og har virkning fra det tidspunkt hvor partnerselskabet er registreret hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen.

Omdannelsen skal godkendes på generalforsamlingen med det flertal der er nødvendig for en vedtægtsændring, jf. ASL § 134 m. Hjemlen syntes umiddelbart at være ASL § 78, hvorefter vedtægtsændringen skal tiltrædes af mindst 2/3 af både de afgivne stemmer og af den repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital på generalforsamlingen.

---

³⁰ ASL § 144

Omdannelse indebærer universalsuccession, hvilket medfører at selskabets tidligere rettigheder og forpligtelser overgår som en helhed til det nystiftede partnerselskab. Omdannelse kan foretages uden samtykke fra selskabets kreditorer.

Der er på nuværende tidspunkt ikke givet hjemmel til at foretage omdannelsen som en skattefri omstrukturering, hvilket vil sige, at omdannelsen er at sidestille med en likvidation af det gamle selskab og nystiftelse af partnerselskabet.

Selve omdannelsen anses for gennemført på det tidspunkt hvor vedtægterne er ændret til at opfylde de krav der gælder for at partnerselskab jf. ASL § 173, og dette er registreret og bekendtgjort i Erhvervs- & Selskabsstyrelsens edb-informationssystem.³¹

5.9 Opløsning og omdannelse til anden selskabsform

5.9.1 Omdannelse af partnerselskab til anden selskabsform

Partnerselskabet kan efter ASL § 134 n omdannes til et aktieselskab. Manøvreren foregår på samme vis som omdannelse af et aktieselskab, dog med et par enkelte forskrifter. Udover at generalforsamlingen skal tiltræde beslutningen, skal komplementaren ligeledes give samtykke.

I henhold til ASL § 134 n stk. 3 hæfter komplementaren fortsat for forpligtelser indgået før omdannelsen. Man skal i denne henseende være opmærksom på, at komplementaren ligeledes kan komme til at hæfte for forpligtelser indgået efter omdannelsen. Dette kan indtræde i så fald selskabet medkontrahenter og sædvanlige kreditorer ikke underrettes om omdannelsen. Grundlaget for denne betragtning skal findes i de almindelige regler omkring interessentskaber og kommanditselskaber, hvor der skal ske underrettelse til tredjemand før man kan accepteres som udtrådt af selskabet.

Det er yderligere et krav, at partnerselskabet skal gøre rede for kapitalforholdene før omdannelsen. Dette medfører, at der skal udarbejdes vurderingsberetning efter ASL §§ 6a-6c, hvilket ikke er helt åbenbart, da partnerselskabet ved stiftelsen skulle opfylde aktieselskabslovens regler omkring kapitalkrav mv. og efterfølgende opfylde aktieselskabslovens regler om kapitalbeskyttelse.

5.9.2 Opløsning af partnerselskabet

Der kan på generalforsamlingen vedtages en opløsning af partnerselskabet. Beslutningen skal vedtages med samme majoritet som en sædvanlig vedtægtsændring.

Ud over de sædvanlige regler omkring likvidation, skal der ved opløsning af et partnerselskab tages hensyn til komplementaren. Det er udgangspunktet, at komplementaren varetager likvidationen, hvis ikke det er anført i vedtægterne, at der skal vælges en eller flere likvidatorer. Der skal ligeledes udstedes proklama i Statstidende efter ASL § 123.

Partnerselskabets egenkapital må først udbetales til kommanditaktionærerne, når proklamafristen er udløbet, og alle anmeldte krav mod selskabet er blevet dækket jf. ASL § 124.

I tilfælde af at samtlige kreditorer ikke bliver fyldestgjort, hæfter komplementaren for disse.

---

³¹ ASL § 134 m stk. 3

For at et partnerselskab skal have status som en juridisk enhed, skal der være mindst én komplementar og én kommanditaktionær. Såfremt dette ikke er tilfældet af den ene eller anden grund, opfylder selskabet ikke mindstekravet for at være kategoriseret som et partnerselskab. Det kan herefter være spørgsmålet om selskabet kan opløses efter reglerne om konfusion. Som nævnt under likvidation, kan kommanditaktionærernes indskud ikke udbetales før alle kreditorer er fyldestgjort. Og da komplementaren tillige er afskåret fra at erhverve alle kommanditaktier vil det ikke kunne lade sig gøre at opløse selskabet ved konfusion.

Der kan derimod blive tale om en tvangsopløsning af selskabet, såfremt mindstekravene ikke er opfyldt. Det kunne eksempelvis være sammensætningen af selskabsdeltagere, eller antallet af selskabsdeltagere. Det må antages, at Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, i en situation hvor mindstekravene ikke opfyldes, har hjemmel til at tvangsopløse selskabet efter ASL § 118.

Før tvangsopløsningen effektueres, skal Erhvervs- & Selskabsstyrelsen give en tidsfrist til, at selskabet bringer eventuelle misforhold i orden, således at man kan fortsætte selskabets eksistens.

Eventuelle grunde til tvangsopløsning kunne være, at komplementaren udtræder uden at en ny indsættes, årsrapporten indsendes ikke rettidigt, at selskabets ikke har den foreskrevne ledelse eller valgte revisor jf. ASL § 118.

Af hensyn til selskabets kreditorer, skal der gennemføres en forbunden likvidation.

Til sidst kunne en opløsning af selskabet skyldes en konkurs. Et almindeligt kommanditselskab kan ikke tages under konkursbehandling før samtlige komplementarer er taget under konkursbehandling. Hvad angår partnerselskaber, må hensynet til selskabets kreditorer medfører, at disse kan underkastes en konkursbehandling som et selvstændigt objekt i henhold til Konkurslovens regler herom.

5.10 Selskabsretlige forskelle og sammenhænge mellem K/S og P/S

Jf. ASL § 173 stk. 7, fremgår det, at der skal være tale om et erhvervsdrivende kommanditselskab. K/S formen er således den egentlige grundsubstans til partnerselskabet. K/S er defineret i Lov om Erhvervsdrivende Virksomheder (LEV) § 2 stk. 2, som stiller krav om tilstedeværelse af en eller flere fuldt ansvarlige deltagere (komplementarer), samt en eller flere deltagere hvis hæftelse er begrænset (kommanditister). Ud over disse krav, er der ligeledes krav om de forvaltningsmæssige og økonomiske beføjelser.

Den egentlige forskel mellem selskabsformerne er, som det er nævnt i ASL § 173 stk. 8 2. led, hvor det fremgår at P/S'et eksisterer i to former hvor:

1. Et aktieselskab med hele sin egenkapital er kommanditist, eller hvor
2. Kommanditisterne i selskabet har indskudt en bestemt kapital, som er fordelt opå aktier.

Der er hovedsageligt kun tale om én selskabstype, da den første form med et aktieselskab som kommanditist ikke forekommer særlig praktisk anvendelig. Det er dog også den anden form, hvor kommanditisterne indskyder kapital fordelt på aktier der er interessant.

Den væsentlige forskel mellem K/S'et og P/S'et er, at til forskel fra K/S'er er P/S'er omfattet af et fast regelsæt, aktieselskabsloven, frem for K/S'er hvor alle aftalegrundlag reguleres af interne aftaler og gældende praksis på området. Da ASL af de fleste af erhvervslivets aktører

er godt bekendt, er dette traditionelt blevet betragtet som en væsentlig fordel ved valg af P/S frem for K/S eller I/S.

Det skal dog fremhæves, som tidligere omtalt, at ASL gælder med de fornødne lempelser efter ASL § 173 stk.2.

En anden væsentlig forskel mellem K/S og P/S er, at i P/S'et skal kapitalen være fuldt indbetalt på tegningstidspunktet, hvor det i K/S'et ikke er nødvendigt at hele det tegnede beløb er indbetalt. Dette er et af grundelementerne i aktieselskabslovens regler omkring kapitalbeskyttelsen.

5.11 Opsummering

Kapitlet har beskæftiget sig med partnerselskabets selskabsretlige karakteristika. Kapitlet er opdelt i hovedgrupper som beskæftiger sig med de specifikke krav og forhold der gør sig gældende omkring komplementarens rolle i et partnerselskab, forhold vedrørende vedtægterne i et partnerselskab, samt de selskabsretlige forhold omkring opløsning og omdannelse til og fra et partnerselskab.

Kravene til komplementarens rolle i et partnerselskab, er grundlæggende for at man overhovedet kan få registreret virksomheden som et partnerselskab. Kravene til komplementarens rolle i et partnerselskab kan opdeles i økonomiske og forvaltningsmæssige beføjelser, hvor der skelnes mellem den øvre og den nedre grænse for at kunne opfylde lovens krav til dette³².

Omkring komplementarens forvaltningsmæssige beføjelser har Erhvervs- & selskabsstyrelsens praksis ikke været konsekvent hvad angår den øvre grænse. Der er i kapitlet henvist til en skrivelse³³, hvor man ikke anerkender at komplementaren har ret til at udpege halvdelen af bestyrelsen, da dette fjerner partnerselskabet for meget fra aktieselskabets karakteristika, og dermed aktieselskabsloven som er grundlag for partnerselskabet. Modsat har der eksempelvis været godkendt partnerselskaber hvor komplementaren har haft vetoret overfor alle beslutninger på generalforsamlingen, hvilket ligeledes må betegnes som en tilsidesættelse af generalforsamlingens beslutningsret udover beslutninger der vedrører komplementarens hæftelser. Ud fra bemærkningerne til lovforslaget i 1996, ligger den øvre grænse for de forvaltningsmæssige beføjelser ved en vetoret på beslutninger der er af væsentlig betydning for komplementarens hæftelse. Ud over beføjelse vedrørende komplementarens hæftelser, kan man ikke fjerne sig fra de grundlæggende karakteristika der er gældende for et aktieselskab, hvis man ønsker at registrere et selskab som et partnerselskab.

For at opfylde den nedre grænse, skal der tages kritisk stilling til om der ved stiftelsen er tale om tillagte proforma beføjelser til komplementaren. Ved denne vurdering må man anse Erhvervs- & Selskabsstyrelsens standardvedtægter vedrørende partnerselskaber for værende den nedre grænse for komplementarens beføjelser ved deltagelse i et partnerselskab. I disse standardvedtægter er komplementaren tillagt en vetoret overfor beslutninger der har væsentlig indflydelse på dennes hæftelse, samt en tegningsret for selskabet.

---

³² Aktieselskabslovens § 173 stk. 8

³³ Skrivelse fra Erhvervs- & Selskabsstyrelsen af 17. oktober 1996 til anmelderen af Kronborg Sikring K/S

De økonomiske beføjelser omhandler hovedsageligt den nedre grænse, da man ikke ønsker at komplementarens rolle skal fremstå som rent proforma for at opretholde den begrænsede hæftelse. Der er afgivet kendelse fra Erhvervsankenævnet vedrørende den nedre grænse for komplementarens økonomiske beføjelser³⁴, hvor et selskab ikke opfyldte ASL § 173 stk. 8. Dette byggede på, at komplementarens eneste økonomiske beføjelser var at modtage en overskudsandel der svarede til dennes indskudte andel af kapitalen og dermed ejerandel. Det godkendes ligeledes ikke at komplementarens eneste økonomiske beføjelse er forrentning af dennes indskudte beløb.

I standardvedtægternes § 7 er komplementaren tillagt 50% af overskuddet, hvilket går igen i de fleste partnerselskaber, dog med en væsentlig mindre overskudsandel, og i nogle tilfælde en øvre grænse, angivet i kroner, for komplementarens overskudsandel. Det må konkluderes, at komplementarens økonomiske beføjelser hovedsageligt skal afspejle dennes hæftelse i selskabet, hvilket i hvert enkelt tilfælde beror på en individuel vurdering.

Kravene til komplementarens beføjelser er ligeledes en af de væsentlige forskelle på det traditionelle aktieselskab og partnerselskabet når man ser på vedtægterne. Jf. ASL § 173 stk. 4, skal vedtægterne i partnerselskabet indeholde nærmere regler omkring aftaleforholdet mellem komplementaren (-erne) og kommanditisterne. De overordnede aftaler omkring overskudsfordeling, forrentning af komplementarens indskud, tegningsretten og eventuel vetoret, skal dermed fremgå af vedtægterne. Dette er dog ikke ensbetydende med at der ikke kan foretages en sideløbende detailregulering i form af en overenskomst mellem komplementar og kommanditister, som ikke vil være offentlig tilgængelig.

Ved en eventuel udtræden af komplementaren, hæfter denne fortsat for gæld og forpligtelser på tidspunktet for udtrædelsen. Udtrædelsen skal ske med et passende varsel, og selskabet skal indsætte en ny komplementar såfremt en sådan ikke forefindes efter udtrædelsen. Findes der ikke en eventuel afløser må konklusionen være, at Erhvervs- & Selskabsstyrelsen tvangsopløser selskabet. Det kan være vedtægtsbestemt at komplementaren ikke kan udtræde af selskabet.

Kommanditaktierne behandles på samme måde som almindelige aktier, hvilket vil sige, at de som udgangspunkt er frit omsættelige, såfremt der ikke er bestemt andet i vedtægterne.

Omdannes fra et A/S eller ApS til et P/S sker efter de normale selskabsretlige regler vedrørende universalsuccession af selskabets rettigheder og forpligtelser på omdannelsestidspunktet.

En omdannelse af et partnerselskab til en anden selskabsform foregår hovedsageligt efter samme forskrifter som omdannelse fra et A/S til et P/S, dog kræver omdannelsen samtykke fra selskabets komplementar. Udover denne forskel, skal selskabet gøre rede for kapitalforholdene på tidspunktet for omdannelse, hvilket foretages ved en vurderingsberetning efter ASL §§ 6a-6c. Relevansen af denne vurderingsberetning kan diskuteres, da partnerselskabet ved stiftelsen skal opfyldes kapitalkravene i ASL, og efterfølgende efterleve den samme kreditortbeskyttelse som et A/S.

En opløsning af et partnerselskab foregår efter samme principper som et aktieselskab, igen med den forskel at der her er en komplementar at tage hensyn til. Såfremt alle kreditorer ikke fyldestgøres ved en opløsning, hæfter komplementaren for denne restgæld.

---

³⁴ Kendelse af 20. december 2000 fra Erhvervsankenævnet. 2000.00-79.736

Endelig har kapitlet omhandlet hvilke forskelle det er der gør at man skal vælge et partnerselskab frem for eksempelvis et K/S, hvis det er denne konstruktion man søger. Konklusionen på dette er, at partnerselskaber følger et lovreguleret grundlag i form af aktieselskabsloven, mens K/S følger interne aftaleforhold og udviklet praksis på området.

Denne forskel på lovregulering medfører ligeledes, at P/S'et er omfattet af aktieselskabslovens regler om kapitalbeskyttelse, hvor kapitalen ikke nødvendigvis skal være indbetalt ved stiftelsen af et K/S.

Sammenfattet kan man konkludere at partnerselskabet ikke er at foretrække alene ud fra de selskabsretlige forskelle som er til eksempelvis et aktie- eller anpartsselskab. Ser man de selskabsretlige forhold isoleret set, vil man formentlig ikke vælge partnerselskabet, da det umiddelbart er mere vanskeligt med hensyn til vedtægter og krav til komplementarens beføjelser. Hæftelsesniveauet er ligeledes udvidet med hensyn til komplementarens ubegrænsede hæftelse. Så hvis man ser bort fra de skatteretlige forhold, vil valget mellem normale selskabsformer hovedsageligt ligge mellem I/S, K/S, ApS eller A/S.

For at udvide vurderingsgrundlaget, vil de skatteretlige regler vedrørende partnerselskabet blive gennemgået i det efterfølgende kapitel.

6 Partnerselskaber – Skatteretligt

6.1 Indledning

Dette hovedkapitel omhandler partnerselskabernes skatteretslige karakteristika. Kapitlet har til formål at fremhæve partnerselskabets skattemæssige lovgrundlag, og grundlæggende beskrive hvorledes selskabsdeltagerne beskattes i et partnerselskab.

6.2 Retlig regulering

Kommanditselskaber og partnerselskaber er ikke omfattet af Selskabsskatteloven § 1 stk. 1, hvorved de ikke er karakteriseret som selvstændige skattesubjekter.

Der findes ingen materielle, skrevne regler der regulerer, hvordan indkomst fra sådanne selskaber skal behandles, hvilket betyder, at gældende ret skal fastlægges ud fra andre retskilder end primært lovgivning.

Højesteret har fastslået³⁵, at en deltager i et personselskab ejer en ideel andel af alle aktiver i selskabet, når der skal opgøres kapitalgevinst/-tab. Selve dommen omhandler kun kapitalgevinster, men afgørelsen må kunne danne grundlag for, at det er personerne og ikke selskabet der ejer aktiverne i skatteretlig henseende. Med andre ord er der her tale om total transparens³⁶.

Kommanditister i et K/S beskattes personligt af deres andel af virksomheden, eller som selskabsindkomst hvis kommanditisten er et selskab. De samme regler gælder for ejere af kommanditaktier i et partnerselskab. Ejerne beskattes af deres samlede indkomst under ét. Man kan her tale om en form for sambeskatning, da indkomsten fra et kommanditselskab eller partnerselskab beskattes med samme principper som ejerens øvrige indkomst. Dette gælder uanset om ejeren er en fysisk person, eller om der er tale om et selskab.

Reglerne om beskatning af deltagere i et kommanditaktieselskab og andre kommanditselskaber er beskrevet i Ligningsvejledningen³⁷. Der findes ligeledes en bindende forhåndsbesked fra Ligningsrådet, som er refereret i Tfs 1992.234, hvor det står skrevet: ”Kommanditaktieselskaber er ikke omfattet af selskabsskatteloven. Kommanditaktionærerne skal derfor beskattes personligt af deres andel af selskabets resultat.”³⁸

Med andre ord er et partnerselskab et transparent selskab set i forhold til den skattemæssige lovregulering i Danmark.

Dermed kan man konstatere, at der findes to former for beskatning af indkomst fra et partnerselskab. Den ene hvor ejeren er en fysisk person, og den anden hvor ejeren er en juridisk enhed i form af et selskab. Fælles for disse former er, at grundlaget for erhvervelsen af indkomsten er den samme, hvor personer beskattes efter Personskatteloven og selskaber efter Selskabsskatteloven.

---

³⁵ U1983.318

³⁶ ”Beskatning ved deltagelse i personselskaber” af Liselotte H. Madsen, side 91 ff

³⁷ Ligningsvejledningen 2006-2, E.F.2.1.

³⁸ Ligningsvejledningen 2006-1, S.A.1.1. og Tfs 1992.234

6.3 Stiftelse af et personselskab – I/S, K/S eller P/S

Den skatteretlige virkning ved stiftelse af et interessentskab eller lignende skattetransparente selskaber er, at transaktionen medfører at hver deltager kommer til at eje en ideel andel af selskabet og dermed de samlede aktiver, passiver mv. Dette er underordnet om der er tale om nystiftelse eller optagelse af ny kompagnon, herom senere. Forudsætningen for, at denne transaktionen opfattes som et delsalg/delkøb er grundlæggende for, at der stiftes en fælles formue.

Ved stiftelse af et personselskab af enten to eller flere uafhængige personer/partner, skal de indskudte værdier værdiansættes, såfremt der er tale om nonlikvide indskud i form af eksempelvis en enkeltmandsvirksomhed eller lignende. Denne værdiansættelse fremgår af stiftelsesdokumentet, hvilket ligeledes må lægges til grundlag for de skattemæssige indgangsværdier i personselskabet, samt grundlag for ophørsbeskatning hos den enkelte deltager.

Såfremt den aftalte værdiansættelse fraviger fra den reelle handelsværdi, har skattemyndighederne mulighed for at foretage korrektion af beløbene, med efterfølgende konsekvens af mere eller mindre beskatning hos de enkelte deltagere. At den aftalte handelsværdi ikke svarer til markedsværdien kan specielt være et problem i interessefællesskab hos interessenterne imellem, eller ved f.eks. familieforhold.

6.4 Personers beskatning ved indkomst fra et partnerselskab

Som nævnt i forrige afsnit, vil personer og selskabers andel af overskud/underskud i et partnerselskab skulle beskattes sammen med den øvrige indkomst for personen eller selskabet.

Der kan imidlertid forekomme flere former for indkomst fra et partnerselskab:

- Andel i overskud/underskud
- Særskilte vederlag
- Forrentning af indskud
- Lønindkomst for arbejdsindsats.
- Udbytte
- Kapitalgevinst/-tab ved realisering af kommanditaktier.

De enkelte indkomstformer vil efterfølgende blive gennemgået enkeltvis.

6.4.1 Resultatandele og ejerbrøk

Ved fordeling af selskabets indkomst, anvendes to begreber: ejerbrøk og fordelingsbrøk.

Ejerbrøken er et udtryk for deltagerens ideelle andel i samtlige af selskabets aktiver og passiver i form af kommanditaktier. Ejerbrøken siger ikke umiddelbart noget om de enkelte selskabsdeltageres andel i selskabets resultat. Ejerbrøken er altså et udtryk for selskabsdeltagerens andel i selskabets aktiver og dermed også grundlaget for skattemæssige afskrivninger.

Derimod er fordelingsbrøken et udtryk for de aftaler der er indgået omkring selve fordelingen af selskabets resultat.

Det vil sige, at der sondres mellem deltagerens skattemæssige ejendomsret til de enkelte aktiver mv. udtrykt ved den ideelle andel/ejerbrøk, og deltagerens andel af de løbende indtægter og omkostninger, udtrykt ved fordelingsbrøken.

Specielt vedrørende begrænsninger i anvendelse af underskud, henvises til afsnit 6.6 omkring Anpartsreglen.

6.4.1.1 Aftaler om fordelingsbrøk

Da der ikke foreligger egentlige retningslinier for fordelinger af overskud/underskud mellem selskabsdeltagere, må dette spørgsmål løses ved interne aftaler mellem deltagerne.

Er der ikke truffet aftaler mellem deltagerne i et skattetransparent selskab er der både i selskabsretlig og skatteretlig teori og praksis en formodning om, at resultatet fordeles ligeligt mellem deltagerne³⁹. Dog er det anført specielt omkring kommanditister, at det formentlig må antages, at fordelingen i et kommanditselskab skal foregå ud fra de respektive kapitalindskud⁴⁰. Det vil sige at udgangspunktet for et partnerselskab vil være fordeling efter kapitalindskud, hvis ikke andet er aftalt.

Dette udgangspunkt gælder både overskud og underskud.

Ved eksempler fra den administrative praksis, indgår praksis vedrørende interessentskaber og kommanditselskaber.

Af eksempler omkring afgørelser, kan nævnes LSRM 1968.139, hvor aftalen om fordeling af resultatet var indgået på baggrund af den enkelte deltagers andel af formuen.

TFS 1992.56 LSR, hvor der var aftale mellem deltagerne om, at overskuddet delvist skulle fordeles i forhold til antal timer, vedkommende havde udført arbejde. I dette tilfælde omhandlede sagen en skævdeling af gevinst ved salg af goodwill.

TFS 1999.274 LR, hvor Ligningsrådet fandt at et I/S kunne fordele et overskud således at én deltager fik udbetalt lønandel før de resterende deltagere fik andel i overskuddet.

I Revision og Regnskab 1972, SM 154, hvor man godkendte en optrappingsordning ved nyoptagelse af en deltager. Deltageren startede med at få 30% af overskuddet, hvilket over en 10-årig periode skulle optrappes til 50%.

Et eksempel på fordeling af underskud er LSRM 1974.155, hvor der ikke forelå en fordeling af virksomhedens overskud eller underskud. I tidligere år, var underskud blevet fordelt ligeligt og Landsskatteretten tillod ikke at der skete en skævdeling af underskuddet i ophørsåret. Denne afgørelse skyldtes at der ikke var forretningsmæssige grundlag for en pludselig ændring af fordelingen i ophørsåret.

Disse eksempler på praksis understøtter grundlaget om, at det er deltagerne selv, der skal fastsætte hvorledes en fordelingsnøgle skal udarbejdes.

Der er flere aspekter i fordelingsbrøken end blot retfærdiggørelsen af aftalens udformning. Dette kunne eventuel være aftale mellem interesseforbundne parter, mellem ægtefæller, mellem forældre og børn og lignende situationer. For en nærmere analyse af dette område, henvises til "Beskatning ved deltagelse i personselskaber" side 172 ff.

---

³⁹ F.eks. Aage Michelsen m.fl. i Lærebog om indkomstskat, 10. udgave 2003, side 908

⁴⁰ Jf. Aage Michelsen i Revision og regnskabsvæsen 1974.223 (s. 226)

Konklusionen af analysen i bogen er, at ændringer i aftalegrundlaget omkring fordeling af selskabets resultat, som udgangspunkt ikke er at ligestille med en ændring i ejerbrøken og dermed ikke skattepligtigt, så længe det kan understøttes af forretningsmæssige årsager.

6.4.2 Særskilte vederlag

Under driften af et partnerselskab vil der forekomme situationer hvor kommanditaktionærerne vil blive betalt beløb, som ikke direkte kan klassificeres som resultatandele. Disse situationer har mere karakter af retsmæssige aftaler indgået med tredjemand, eller med andre ord, at der foreligger en aftale om denne betalingsstrøm efter arms-længde-vilkår. Det vil altså sige at kommanditaktionærerne i sådanne situationer betragtes som debitorer eller kreditorer i forhold til partnerselskabet

Eksempler på sådanne aftaler kunne være en kommanditaktionær der udlejer fast ejendom til partnerselskabet, modtager renter for et ydet lån til selskabet, modtager royalty for partnerselskabets anvendelse af immaterielle rettigheder. Sådanne betalinger mellem kommanditaktionærer og partnerselskabet vedrører ikke selve resultatdisponeringen og kaldes her for særskilte vederlag.

Et særskilt vederlag er et udtryk for at en kommanditaktionær stiller et aktiv til rådighed for partnerselskabet og som modydelse modtager betaling herfor. Et sådan aktiv kunne være fast ejendom, lån/kapital, driftsmidler eller immaterielle aktiver som patentrettigheder, know-how eller lignende. Der sondres her mellem, om aktivet er indskudt i selskabet, således at selskabet ejer aktivet, hvilket vil svare til indskudskapital, eller om aktivet blot er til brug for selskabet og dermed ikke omfatter selskabets fællesformue.

Der skal altså ske en kvalifikation af indkomsten fra partnerselskabet hos kommanditaktionæren. Udgangspunktet herfor er, at indkomst beskattes som almindelig indkomst fra partnerselskabet, og på den måde indgår i en samlet opgørelse af indkomsten fra partnerselskabet.

Ved specielle aftaler udover resultatfordelinger, skal der altså foretages en vurdering af, om der er tale om et særskilt vederlag, således at indtægten skal opgøres særskilt fra den øvrige indkomst fra partnerselskabet, eller om der blot er tale om en indkomst der kan betegnes som normal andel i overskud/underskud.

6.4.3 Forrentning af lån fra kommanditaktionær til partnerselskabet.

Et af eksemplerne på et særskilt vederlag er den situation hvor en kommanditaktionær låner partnerselskabet penge og modtager rentebetalinger herfor.

Følgende kendelse er et eksempel på en administrativ afgørelse vedrørende et sådan låneforhold⁴¹:

LSRM 1983.121, hvor en deltager bosiddende i Schweiz havde ydet lån til det danske personselskab. Renterne af lånet var fratrukket personselskabets regnskaber og var således kommet til fradrag ved opgørelsen af deltagerens overskudsandel og indkomstopgørelse, ligesom der i klagerens formueopgørelse (1978) indgik et fradrag for klagerens forholdsmæssige andel af det til interessentskabet ydede lån (55%). Landskatteretten anså dog, ligesom tidligere Skatterådet, at den del af lånet, som vedrørte deltagerens ejerforhold i

---

⁴¹ Afgørelse gengivet fra ”beskatning ved deltagelse i personselskaber” side 202.

personselskabet, som yderligere egenkapital. Derfor blev der ikke indrømmet deltageren fradrag for den dertil svarende renteudgift i personselskabets regnskaber, ligesom deltagerens selvangivne formue var forhøjet med denne yderligere egenkapital. Det var således kun 45% af lånet, der skattemæssigt blev behandlet som et egentligt lån. De resterende 55% blev betragtet som indskud i personselskabet, og de dertilhørende renteudgifter var derfor ikke fradragsberettigede.

Resultatet af dette blev altså, at Landskatteretten opdelte lånet, således at deltageren kun blev anset for långiver af den andel der vedrørte den anden deltagers andel af interessentskabet. Denne afgørelse er den eneste administrative afgørelse på området vedrørende lån fra deltager til et personselskab. Rent praktisk havde deltageren fået fradrag i personselskabets indkomst for renter betalt til sig selv, og modsat påført selvangivelsen denne indkomst som kapitalindkomst. Altså en ændring af indtægt fra personlig indkomst til kapitalindkomst.

Grundlaget for denne ændring har været, at Landsskatteretten har anset de to deltagere som aftaleparter for personselskabet i forhold til den långivende deltager. Denne afgørelse kan retfærdiggøres i forhold til totaltransparensprincippet, hvis låneaftalen er indgået af personselskabet generelt og den enkelte deltager (långiver).

Dommen vedrører et interessentskab hvor aftaleforholdene kan forekomme mere løselige end det er tilfældet når selskabet er underlagt aktieselskabsloven. Det er derfor interessant om man i denne sammenhæng kan sammenligne afgørelsen over til anvendelsen af et partnerselskab.

I afgørelsens omtalte interessentskab forekommer der to ejere som det forudsættes leder og driver virksomheden. Det kunne derfor være muligt, at låneaftalen blev anset for indgået mellem de to deltagere i stedet for I/S'et og den långivende deltager. Hvis dette var tilfældet, ville den långivende deltager kunne fratække sin andel af renteomkostningen og efterfølgende blive beskattet af den fulde renteindtægt.

I partnerselskabet er det ledende organ generalforsamlingen, som udpeger en bestyrelsen til at varetage selskabet. En sådan låneaftale må anses for at blive indgået på bestyrelsesniveau, eller direktionniveau, hvorfor det bliver svært at karakterisere låneaftalen som andet en aftale mellem den långivende deltager og partnerselskabet i helhed. Der vil formentlig være personsammenfald mellem bestyrelsen og kommanditaktionærerne, men på baggrund af aktieselskabslovens regler omkring ledelsen i selskabet, kan aftalen ikke anses for indgået mellem den långivende kommanditaktionær og de øvrige kommanditaktionærer, det vil altid være mellem partnerselskabet som helhed og en given kommanditaktionær der låner selskabets penge.

Skal man følge den omtalte afgørelse, som er den eneste på området, vil det sige at lånet skal opdeles efter den långivende aktionærs ideelle andel af partnerselskabet og de øvrige aktionærers andele. Den andel der vedrører de øvrige aktionærer skal altså behandles som et udlån til partnerselskabet, hvor renteindtægten beskattes hos långivende aktionær som kapitalindkomst, mens den del af lånet der vedrører den långivende aktionærs egen ideelle andel skal opgøres som forretning af mellemværende/kapital i selskabet.

Det må konstateres, at praksis på området er yderst begrænset, og det uvist om domstolene vil følge afgørelse LSRM 1983.121 i dag.

6.4.4 Forrentning af indskud.

Aftale om forrentning af aktionærernes kapital klassificeres ikke som et særskilt vederlag. En forrentning af aktionærens indskudte kapital er ikke et udtryk for en forretningsmæssig aftale mellem partnerselskabet og aktionæren, som svarer til, hvad der kunne indgås med 3. mand. Derimod er der tale om en betaling, der direkte knytter sig til aktionærens engagement i partnerselskabet. Denne rentebetaling indgår alene som en aftalt fordeling af selskabets resultat, således at der tages højde for skævdeler i indskudt kapital på de enkelte kommanditaktionærer. Det vil altså sige at den aktionær der har indskudt mest kapital, vil forholds-mæssigt modtage en større andel af resultatet.

Som eksempel fra praksis kan nævnes (kendelsen omhandler dog et interessentskab) TfS 1996.256 LSR, hvor landskatteretten fandt, at renter, som blev tilskrevet en deltager B's kapitalkonto, ikke var renteindtægter for deltager B, men var et led i interessentskabets overskudsdisponering. Det var i interessentskabskontrakten aftalt, at ved opgørelse af interessentskabets resultat skulle hver interessent først godskrives rente af den enkelte deltagers til enhver tid i forretningen indestående kapital. Var kapitalkontoen negativ skulle denne forrentes tilsvarende.

Da beskatning af deltagere/kommanditaktionærer i et partnerselskab sidestilles med den almindelige praksis for beskatning i personselskaber, må konklusionen altså være, at forrentning af kapitalkontoen behandles som en del af overskudsdisponeringen.

6.4.5 Lønindkomst for arbejdsindsats

Det vil ofte forekomme, nærmest som en hovedregel, at en kommanditaktionær modtager vederlag for sin arbejdsindsats i partnerselskabet. Dette vederlag, som er et udtryk for en lønandel anses ligeledes som en overskudsandel og dermed ikke et særskilt vederlag.

Denne praksis svarer til det der gælder for selvstændige erhvervsdrivende, hvor alt der udbetales til indehaveren kvalificeres som overskud af virksomhed. I disse udbetalinger indgår vederlaget for at stille sin arbejdskraft til rådighed, idet følgende kaldet arbejdsvederlag.

Det grundlæggende spørgsmål for sontringen om arbejdsvederlag er at betegne som særskilt vederlag eller overskud af virksomhed skal findes i betragtningen omkring et eventuelt eksisterende lønmodtagerforhold.

Liselotte Hedetoft Madsen⁴² diskuterer dette emne hvor afgørelser på området er analyseret. Hun når frem til den konklusion, at ”Landskatterettens opfatter de to begreber medejer – og dermed selvstændig erhvervsdrivende og lønmodtager for modstridende”⁴³. Dette noteres på baggrund af følgende citat fra flere afgørelser i Landskatteretten⁴⁴: ”Landsretten finder at måtte lægge afgørende vægt på den omstændighed, at klageren som interessent var medejer, og følgelig ikke kunne betragtes som arbejdstager i forhold til interessentskabet.”

Afsluttende når hun frem til, at Landsskatteretten i dag opererer med en form for bagatelgrænse. Det vil sige, at en kommanditaktionær kan blive anset for lønmodtager, hvis ejerandelen og indflydelsen i partnerselskabet ikke er større end hvis aktionæren blot havde været ansat.

---

⁴² Beskatning ved deltagelse i personselskaber, side 214 ff

⁴³ Beskatning ved deltagelse i personselskaber, side 218 ff

⁴⁴ Beskatning ved deltagelse i personselskaber, side 218 ff

Denne antagelse støttes af bl.a Aage Michelsen⁴⁵, der anfører:

Såvel ved indkomstopgørelsen som ved skatteberegningen er det et væsentligt spørgsmål at afgøre, om den enkelte deltagers andel af overskuddet ved selskabets erhvervsmæssige aktivitet skal anses som erhvervsindkomst eller lønmodtagerindkomst. Svaret er, at den løbende indkomst, som en selskabsdeltager modtager fra et interessentskab, har som altovervejende hovedregel karakter af erhvervsindkomst. Dette gælder, selv om det er aftalt, at en interessent skal have "løn" eller "rente" forlods udbetalt. Dette indebærer, at en selskabsdeltager normalt ikke vil kunne anses som lønmodtagere".

Som hovedregel vil arbejdsgodtgørelse altså være at betragte som overskudsandel for den enkelte kommanditaktionær og dermed B-indkomst. Dette kan måske anses for værende underordnet, da man blot indbetaler B-skatteater frem for A-skat efter Kildeskatteoven.

At arbejdsvederlag karakteriseres som B-indkomst har imidlertid indflydelse på selskabsdeltagerens mulighed for indbetaling på pensionsordninger. En kommanditaktionær har ikke adgang til at modtage pensioner for sit arbejdsvederlag efter samme regler som personer omfattet af Kildeskatteoven. For at kunne indbetale på en arbejdsgiverordning, skal denne være oprettet som et led i et ansættelsesforhold.

Kommanditaktionæren har i stedet mulighed for at opnå fradrag for indskud på ratepensioner med op til 30% af virksomhedens skattepligtige indkomst før renter, det såkaldte investeringsfundsgrundlag. Udover 30%-reglen, kan kommanditaktionæren ligeledes indbetale til ratepensioner efter bundfradraget på kr. 41.000 (2005 niveau), eller større beløb af samme størrelse i sammenhængene 10 år.

6.4.6 Modtaget udbytte fra partnerselskab

Da partnerselskabet ikke er et selvstændigt skattesubjekt efter Selskabslovens § 1 stk. 1, skal udbyttet fra partnerselskabet ikke beskattes med udbytteskat.

Udlodning af udbytte er grundlæggende en manøvre, hvor partnerselskabets egenkapital i et omfang udbetales til de enkelte kommanditaktionærer. Som anført ovenfor, beskattes aktionærerne løbende af partnerselskabets indkomst. Med andre ord, er egenkapitalen blevet beskattet hos de enkelte aktionærer svarende til minimum almindelig selskabsskat eller opsparet overskud på nuværende 28%.

Når kommanditaktionærerne er fysiske personer, har de som sagt mulighed for at placere deres virksomhedsandel i virksomhedsordningen. Når der udloddes udbytte fra partnerselskabet overføres der dermed andele af egenkapital til de enkelte aktionærers virksomhedsordning hvis de er etableret således. Efter reglerne i virksomhedsskatteordningen beskattes deltagerne ikke yderligere før de indskudte værdier hæves ud af virksomheden til private formål.

Grundlæggende kan man dermed konkludere, at udloddet udbytte fra partnerselskabet er "skattefrit", for modtagerne indtil disse hæves ud af virksomhedsskatteordningen, såfremt der er tale om personer der anvender VSO. Betegnelsen skattefri, skal ses i den henseende, at såfremt man havde anvendt holdingmodellen, skulle man betale 28 % i selskabsskat efter SEL og anvendes partnerselskabet beskattes overskuddet med 28% opsparet overskud efter VSO. Altså vil hver eneste krone være beskattet ligeligt, hvad enten man anvender holdingmodellen eller partnerselskabet.

---

⁴⁵ Lærebog om indkomstskat, 10. udgave, s. 909

Har en deltager valgt ikke at anvende VSO, er overskuddet løbende blevet beskattet fuldt ud som personlig indkomst, hvorefter deltageren kan hæve udbyttet skattefrit.

Selve udlodningen af udbytte reguleres efter aktieselskabslovens regler herom, ASL § 110, hvilket medfører at der kun kan udloddes udbytte såfremt der er frie reserver til rådighed efter den reviderede årsrapport.

6.5 Ændring i ideelle andele – kapitalgevinst/kapitaltab

Som tidligere omtalt, indebære en anskaffelse af kommanditaktier, at deltageren erhverver en ideel andel af selskabets samlede aktiver og passiver. Udtrykket ideel andel forstås skatteretligt som bruttoanpart i samtlige af selskabets aktiver. Selskabsretlig dækker udtrykket kommanditaktionærernes indbyrdes ejerforhold.

Den ideelle andel havde som tidligere omtalt nødvendigvis ikke indflydelse på fordelingen af selskabets overskud, i den sammenhæng kaldet fordelingsbrøk. Derimod finder den ideelle andel anvendelse ved kapitalgevinster eller tab, eksempelvis ved salg af selskabets driftsmidler eller generel afhændelse af aktierne eller dele heraf.

Realisering af kapitalandele i et I/S, K/S eller P/S kan ske på flere måder. Dette kan ske ved en forskydning af deltagerens ejerbrøk eller ved en ændring i fællesformuen, som ikke vedrører deltagerens ejerbrøk. Altså kan ændring i ejerbrøken opdeles i to kategorier⁴⁶:

Forskydning i ideelle andele

- Optagelse af ny selskabsdeltager
- Udtræden af selskabsdeltager uden at der indtræder en ny i hans sted.
- En selskabsdeltager afstår et aktiv til partnerselskabet.
- Partnerselskabet afstår et aktiv til en selskabsdeltager

Ændring i fællesformuens størrelse uden forskydning af ideelle andele

- Partnerselskabet udlodder aktiver til alle selskabsdeltagere
- Udtræden af selskabsdeltager, hvor en ny træder i vedkommendes sted
- Partnerselskabet bliver opløst eller går konkurs
- Omdannelse af partnerselskabet til ny selskabsform

6.5.1 Forskydning af ideelle andele – forskydning i deltagerantal

Optages en ny selskabsdeltager og sker dette uden at den nye deltager erstatter en hidtidig selskabsdeltager, vil der alt andet lige blive tale om en ændring i de enkelte selskabsdeltageres ideelle andele. På samme måde hvis en selskabsdeltager udtræder af et personselskab uden at blive erstattet direkte af en ny deltager.

Den administrative praksis har siden LSRM 1950.149, der vedrørte spørgsmålet om, hvorledes fortjeneste ved afståelse af driftsmidler skulle beskattes, haft en fast praksis for at anse stiftelse af et interessentskab som delsag og delkøb.

---

⁴⁶ Efter inspiration fra ”Beskatning ved deltagelse i personselskaber” side 107 ff.

Det vil altså sige, at når en deltager udtræder, eller der indtræder en ny, skal denne manøvre anses for en købs-/salgssituation. Dette medfører således, at der skal opgøres en reel værdi af alle selskabets aktiver og forpligtelser i form af en individuel og samlet vurdering.

En sådan opgørelse har naturligvis en stor betydning for alle deltagernes afskrivningsberettigede aktiver. Da der er tale om et delsalg ved forskydning af de ideelle andele, er dette ligeledes et udtryk for et ændret ejerforhold af selskabets aktiver i form af materielle og immaterielle aktiver.

Der skal altså foretages avanceopgørelse på samtlige af selskabets aktiver, herunder fast ejendom. Er der tale om en afskrivningsberettiget fast ejendom, skal der ligeledes foretages en opgørelse af eventuelle genvundne afskrivninger efter AL § 21.

Ved afståelse af ideelle andele skal der ligeledes opgøres deltagernes fortjeneste og tab ved afståelse af selskabets tilknyttede goodwill. En sådan fortjeneste omfattes af AL § 40 stk. 6 og medregnes herefter til den personlige indkomst. Dette gælder ligeledes for andre immaterielle aktiver jf. AL § 40 stk. 2.

Et interessant spørgsmål i forbindelse med beskatning af goodwill ved delafståelse kunne være, om der overhovedet knytter sig goodwill til en delafståelse eller om goodwill kun knytter sig til en samlet overdragelse af en virksomhed. Denne problemstilling er ikke gennemgået yderligere i denne sammenhæng.

Omkring indflydelsen på de enkelte deltagers afskrivningsberettigede aktiver fra et delsalg, eksisterer der to interessante paragraffer i afskrivningsloven. AL § 5 omkring delafståelse af enkelte afskrivningsberettigede aktiver, og AL § 9 omkring beskatning ved afståelse af aktiver ved virksomhedsophør.

Jf. AL § 5 stk. 1, skal salgssummen indgå som en del af driftsmiddelsaldoen⁴⁷, således at selve salget af et driftsmiddel ikke har direkte indflydelse på deltagerens indkomstopgørelse. Grunden til at salget, jf. AL § 5, ikke har direkte indflydelse på indkomstopgørelsen er, at det blot er saldoen på deltagerens driftsmiddelsaldo der ændrer sig, således at de efterfølgende års størrelse af afskrivninger ændrer sig. Der er altså tale om en indirekte påvirkning af indkomstopgørelsen over en længere tidshorison.

Hvis man i stedet anså delafståelsen for at høre ind under AL § 9, ville man skulle opgøre en reel avance ved delsalget af det enkelte aktiv. Det vil sige, at forskellen mellem den skattemæssige værdi og salgssummen opgøres til en avance eller et tab, hvorefter denne avance/tab medregnes i den enkelte deltagers indkomstopgørelse. For avance ved salg af driftsmidler skal der for personer medregnes 90 % af en eventuel gevinst⁴⁸, altså et nedslag på 10 % i beskatningsgrundlaget.

Det kan ikke entydigt afgøres hvorvidt den ene eller den anden måde at beskatte afståelsen på er mest fordelagtig for den skattepligtige. Dette kommer an på hvorledes den enkeltes indkomstopgørelse ser ud, altså hvilke øvrige indkomstforhold der måtte være i afståelsesåret. Har den skattepligtige en positiv indkomst i et indkomstår, vil et tab efter AL § 9 kunne mindske den skattepligtige indkomst og dermed skattebetalingen for indkomståret, på samme måde som en opgjort fortjeneste efter AL § 9, ville kunne modregnes i et eventuelt underskud. Betragtningen omkring nedslaget på 10 % efter AL § 9 stk. 4 i forhold til medtagelse af det fulde beløb over en længere årrække ved AL § 5 kan ligeledes være vanskelig at give

---

⁴⁷ Denne omtales i AL § 5 stk. 2

⁴⁸ Jf. AL § 9 stk. 4

en entydig afgørelse på. Her kommer man ind i betragtninger omkring diskonteringsfaktorer og lignende beregninger, som ikke vil blive undersøgt nærmere her.

Det interessante er dermed at afgøre, hvorvidt delafståelse af ideelle andele opfattes som en afståelse efter AL § 9 eller AL § 5.

Hovedreglen er, at ændringer i ejerbrøken/ideelle andele skal behandles efter AL § 5 stk. 2, så længe der ikke er tale om et reelt ophør af virksomheden⁴⁹ og vi taler om afskrivningsberettigede aktiver.

6.5.2 **Ændring af deltagersammensætning i et personselskab**

Det forekommer naturligt at ved opstart og stiftelse af et fælles personselskab, enten som I/S, K/S og dermed også P/S, vil driftsmidler skulle behandles efter reglerne i AL § 5, således at driftsmidlet forestår en afskrivning efter saldometoden. Dette er ligeledes tilfældet, såfremt to personer ophører deres tidligere personlige erhvervsdrivende virksomhed, og i fællesskab stifter et personselskab.

Rent praktisk bibeholder hver enkelt deltager en ideel andel af de aktiver der indskydes, hvorfor dette ikke kan sidestilles med et reelt virksomhedsophør efter AL § 9.

Dette danner ligeledes grundlag for opfattelsen af optagelse af en ny deltager i et eksisterende personselskab. En sådan situation vil igen medfører, at de hidtidige deltagere vil afstå en del af deres afskrivningsberettigede aktiver, men stadig beholde en ideel andel, således at der ikke er tale om virksomhedsophør.

Altså vil det mest naturlige være, at de hidtidige deltagere afstår en ideel andel af samtlige selskabets aktiver, og dermed altså behandles efter AL § 5 stk. 2. Dette er ligeledes Aage Michelsens opfattelse⁵⁰, til trods for, at der i skatteadministrationens praksis⁵¹ er anført, at optagelse af en kompanion skal opgøres efter AL § 9. Det grundlæggende i sontringen mellem AL §§ 5 og 9 er som sagt, om der foreligger et virksomhedsophør.

Det skal dog bemærkes, at sker der et salg af interessentskabsandele fra en udtrædende interessent til en indtrædende interessent, betragtes dette ikke som virksomhedsophør for de øvrige interessenter i interessentskabet, jf. TFS 2000.195 LSR.

Den nye deltager vil derefter, på samme måde som ved nystiftelse af et personselskab, kunne afskrive sin ideelle andel af selskabets driftsmidler efter AL § 5. De skattemæssige anskaffelsessummer kan opgøres som de handelsværdier der ligger til grund for engagementet.

6.5.3 **Deltager afstår afskrivningsberettiget driftsmiddel til personselskabet**

Selve den skattemæssige behandling af stiftelse af et I/S, K/S eller P/S, altså et personselskab, er belyst i forrige afsnit. Dette afsnit omhandler situationen, hvor en deltager indskyder et aktiv i et eksisterende personselskab.

For at se på de skattemæssige konsekvenser heraf, er det nødvendigt at fastlægge hvorledes driftsmidlet var behandlet hos den enkelte deltager inden indskuddet. I dette tilfælde er der to

---

⁴⁹ Liselotte Hedetoft Madsen konklusion i Beskatning af deltagelse i personselskaber side 156, efter vurdering af forarbejdet til afskrivningslovens §§ 5 og 9, samt Afskrivningslovens virksomhedsbegreb.

⁵⁰ Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 903-904

⁵¹ LV 2006 E.I.6

muligheder, enten har driftsmidlet været anvendt 100% privat af deltageren, ellers har den været anvendt i en anden erhvervsmæssig virksomhed end det gældende personselskab.

Er der tale om et aktiv der tidligere har været anvendt udelukkende til private formål, og efterfølgende bliver indskudt i personselskabet, må udgangspunktet være at behandle driftsmidlet efter AL § 4, hvor det fremgår, at *”ændrer en skattepligtig benyttelse af driftsmidlet eller skibe fra udelukkende erhvervsmæssig benyttelse til privat benyttelse eller omvendt, behandles dette som henholdsvis køb af de pågældende aktiver. Det samme gælder ved ændring fra eller til delvis erhvervsmæssig benyttelse. Som salgssum eller købssum anvendes handelsværdien på det tidspunkt, hvor benyttelsen ændres.”*

Den mest simple af disse situationer er, hvor deltageren indskyder et privat aktiv til en given handelsværdi, hvorefter hver enkelt deltager efterfølgende får ret til afskrivning af hver deres ideelle andel af driftsmidlet over deres respektive driftsmiddelsaldi.

Den anden situation, hvor deltageren indskyder et driftsmiddel der har været anvendt til anden erhvervsmæssig virksomhed, og dermed normalt har en nedskrevet skattemæssig saldo-værdi efter AL § 5, er en anelse anderledes for den indskydende deltager.

Problemstillingen omkring overdragelse af afskrivningsberettigede driftsmidler skal ses i to perspektiver. Der kan være tale om overdragelse af aktiver mellem én skatteydere flere virksomheder, eller overdragelse fra én skatteydere virksomhed til et personselskab. Det er udelukkende situationen omkring overdragelse fra én skatteydere virksomhed til et personselskab der omhandles i denne sammenhæng.

Overdrages et aktiv fra én deltageres egen virksomhed og til et personselskab, overdrages ideelle andele af aktivet fra én deltager til de øvrige deltagere, hvorfor dette må anses for en delafståelse af aktivet. Dette omfatter igen, at de øvrige deltagere modtager en andel i det nye aktiv, som betaling for at afstå en ideel andel af personselskabet. Det vil sige, at de øvrige deltagere igen modtager afskrivningsretten af sin ideelle andel af det afskrivningsberettigede aktiv på samme måde som før.

Det afgørende er herefter, om delafståelsen skal have indflydelse på den indskydende deltageres personlige virksomheds driftsmiddelsaldo. Den andel af aktivet der betegnes som delafståelse til de øvrige deltagere, må betegnes som overdraget og dermed fragå saldoen. Den resterende del kan enten anses for at forblive i den personlige virksomhed, eller anses for at være afstået til skatteyderen selv, da det er denne, og ikke den personlige virksomhed, der deltager i personselskabet.

I denne sammenhæng er det relevant at se på hvorledes afskrivning i flere virksomheder hos samme skattepligtige person skal opgøres og behandles. Her anfører, John Engsig⁵², at der efter praksis lægges vægt på om der er en naturlig sammenhæng mellem de enkelte aktiviteter, herunder om der er et driftsmæssigt, ledelsesmæssigt eller regnskabsmæssigt fællesskab mellem de forskellige aktiviteter, jf. LV 2006-2 E.I.3.1.1. Deltager skatteyderen i flere interessensselskaber m.m., tillægges det betydning, dels om ejerens indsats er af aktiv eller passiv art, dels om ejerkredsen er forskellig i de pågældende selskaber.

Det må konstateres, som også støttes af Liselotte Hedetoft Madsen⁵³, at hvis en skatteyder deltager i et personselskab og samtidig driver erhvervsmæssig virksomhed, må udgangspunktet være, at der drives flere virksomheder.

---

⁵² Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 403

⁵³ ”Beskatning ved deltagelse i personselskaber”, side 145

Det vil altså sige, at der bliver tale om overførsel af et afskrivningsberettiget aktiver efter armlængdeprincippet/handelsværdi, hvilket vil sige, at den indskydende deltagers driftsmiddelsaldo i den personlige virksomhed overføres til en driftsmiddelsaldo der gælder for hans andel i personselskabet. Efterfølgende reduceres denne driftsmiddelsaldo med det beløb der svarer til handelsværdien af den ideelle andel der overføres til de øvrige deltagere.

Dette svarer til, at den indskydende deltager overdrager driftsmidlets nedskrevne værdi fra sin personlige virksomhed med succession til personselskabet. Efter reduktionen af handelsværdien for den solgte ideelle andel til de øvrige deltagere i personselskabet, vil den indskydende deltager have et nedsat afskrivningsgrundlag hvorefter avance/tab på dette aktiv indirekte er blevet beskattet.

Det skal ligeledes fremhæves, at indskydes et aktiv i et personselskab, er det af grundlæggende betydning, om aktiver indskydes til eje eller blot til brug for personselskabet.

Her kommer vi ind i betragtningen omkring klassificeringen af særskilt vederlag, virksomhedsindkomst eller anden indkomst. Hvis aktivet ikke er indskudt til eje for personselskabet, har personselskabet eksempelvis ikke adgang til at sælge eller pantsætte aktivet. I tilfælde af konkurs vil eventuelle kreditorer ligeledes ikke have adgang til udlæg i dette aktiv, og den ejende deltager vil kunne kræve aktivet tilbage. Alt i alt, vil aktivet blive opfattet som et særskilt aktiv ejet af den deltager der har ejendomsretten, hvorfor de øvrige deltagere ikke vil have tilhørende afskrivningsmuligheder.

6.5.4 Personselskabet afstår et aktiv til en deltager

I tilfælde hvor et personselskab afstår et afskrivningsberettiget driftsmiddel til en af selskabsdeltagerne, skal der igen tages højde for, om der er tale om virksomhedsophør eller blot afståelse af ideelle andele i et aktiv, med henblik på opgørelse efter AL §§ 5 og 9.

Det der reel vil ske er, at de øvrige deltagere i personselskabet vil afstå en ideel andel af aktivet eller aktiverne og den modtagende deltager vil anskaffe disse andele.

I personselskabet som helhed skal der sondres mellem om alle aktiver afstås, eller om der kun er tale om delvis afståelse af selskabets aktiver. Hvis alle aktiver ikke afstås, er der ikke tale om virksomhedsophør, men blot delafståelse. Dette er hverken be- eller afkrævet i det administrative grundlag eller domspraksis, men der findes en enkelt afgørelse, hvor i der sælges flere af selskabets driftsmidler, men ikke alle driftsmidler:

TfS 1999.49 LSR et ApS drev virksomhed med produktion og salg af konvolutter. Selskabet var ophørt med denne produktion og havde overdraget goodwill, varemærker og alle øvrige immaterielle rettigheder, varelager, varedebitorer, likvider samt dele af driftsmidler og inventar til et A/S. Selskabet bibeholdt et antal produktionsmaskiner, som blev leaset til køber. Selskabet bibeholdt ligeledes en udlejningsejendom. Landsskatteretten fandt, at afskrivningsloven ikke indeholdt retningslinjer for, hvad der skulle forstås ved virksomhedsophør, og spørgsmålet måtte derfor afgøres på grundlag af praksis. Retten tiltrådte selskabets repræsentants synspunkter og var således enig i, at ophørsbegrebet på baggrund af praksis ikke kunne anses for at omfatte et tilfælde, hvor der kun var sket delvis afhændelse af virksomhedens driftsmidler.

Afgørelsen viser, at der ikke er tale om ophør af virksomhed i tilfælde hvor det kun er dele af selskabets driftsmidler der afhændes. Landskatteretten udtalte blandt andet, at virksomhedsophør kun forelå, når samtlige af selskabets driftsmidler blev afhændet, da man først på dette tidspunkt kunne klarlægge en endelig avanceopgørelse på virksomhedens aktiver. Det antages dermed at det samme må gælde delsalg af driftsmidler⁵⁴, hvorefter afståelsen behandles efter AL § 5 stk. 2.

6.5.5 Partnerselskabet udlodder aktiver til alle selskabsdeltagere

En anden situation, hvor der udloddes aktiver ligeligt til alle deltagere af et personselskab, kan illustreres ved hjælp af følgende afgørelse⁵⁵:

U 1983.318 H *et interessentskab af 6 søskende ejede en aktiepost på nominelt kr. 600.000. I 1975 havde interessentskabet fået deres ideelle anpart af denne aktiepost ombyttet med individualiserede aktier med pålydende kr. 100.000. Klageren gjorde gældende, at der var tale om en formel omplacering af formuen, idet han ejede nøjagtigt de samme reelle aktiver. Da hver enkelt interessent ved udlodningen var blevet eneejer af og havde rådighed over de til ham udlagte aktier, fandt flertallet af Højesteret, at udlodningen indebar en afståelse for hver enkel interessent af 1/6 aktier, nominelt kr. 500.000, som de øvrige overtog. Det er en følge af domsresultatet, at klageren samtidig ansås at have erhvervet 5/6 af nominelt kr. 100.000 aktier.*

Da praksis på området igen er meget sparsommelig, må det antages, at afgørelsen er et udtryk for at behandlingen ved salg af driftsmidler foregår på samme måde som beskrevet tidligere ved delsalg, og altså behandles efter AL § 5 stk. 2.

6.5.6 Udtræden af selskabsdeltager

De forrige eksempler på ændringer i ejerbrøken/ideelle andele har illustreret eksempler hvor afståelsen ikke har været omfattet af AL § 9 som et virksomhedsophør. Ved en selskabsdeltagers udtræden af et personselskab, er man dog inde i et reelt ophør af dennes virksomhed, med mindre vedkommende ikke har drevet anden personlig virksomhed i samme branche og samtidig har ført fælles regnskabsførelse af personselskabet og den anden erhvervsmæssige virksomhed.

Undtagelsen omkring anden beslægtet virksomhed, kan bidrages med en undtagelse omkring passiv deltagelse i flere virksomheder. Deltager en person eller et selskab passivt i flere transparente selskaber, anses dette som én virksomhed⁵⁶ og dermed må afståelse af andele i ét af selskaberne anses for værende en delafståelse. Hertil skal dog nævnes, at dette ikke gælder såfremt selskabet er omfattet af PSL § 4 stk. 1 nr. 10 (virksomhed med over 10 deltagere).

---

⁵⁴ Ligeledes Liselotte Hedetoft Madsen's konklusion i Beskatning ved deltagelse i personselskaber side 147.

⁵⁵ Fremført af Jane Bolander i Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 371

⁵⁶ Jf. blandt andet afgørelserne U1977.913 Ø, TfS 1992.434 V, samt praksis fra Ligningsdirektoratet og statsdirektoratet jf. RR 1973 SM 70, LSRM 1972.29, LSRM 1975.58, RR 1976 SM 225, Tfs 1988.689 LSR og TfS 1989.510 LSR. (oplistet i Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 121-122)

Ser man bort fra disse to undtagelser, behandles udtræden af en selskabsdeltager altså som ophør af virksomhed, og salg af driftsmidler efter AL § 9. Dette udgangspunkt bekræftes kun af en enkelt kendelse fra Statens ligningsdirektorat⁵⁷:

RR 1959, SM 46: *(Statens ligningsdirektorat), hvor et aktieselskabs udtræden af et interessentskab måtte betragtes som afhændelse af virksomhed, hvorfor avancen ved afhændelse af selskabets andel i maskiner og inventar i interessentskabet skulle beskattes efter reglerne om virksomhedsophør.*

Det må formodes at aktieselskabets rolle i interessentskabet har været passiv investering, hvilket dog ikke fremgår. Da det er den eneste kendelse på netop dette område, kunne der sættes spørgsmålstegn ved værdien af denne, men man må sige at kendelsen er helt i tråd med retningslinierne i de afgørelser der er omtalt i de tidligere afsnit vedrørende sondringen omkring ophør af virksomhed eller delafståelse.

For at vende tilbage til undtagelsen omkring muligheden for at have drevet tilsvarende virksomhed med regnskabssammenføring, findes der en afgørelse som omhandler en deltager af et personselskabs udtræden af et selskab, for umiddelbart efter at starte egen virksomhed indenfor samme område⁵⁸:

TfS 1985.51 LSR *En vognmand udtrådte af et I/S, der drev vognmandsforretning, og samme dato påbegyndte han egen vognmandsforretning. Landsskatteretten var efter det oplyste enig med skatterådet i, at klagerens udtræden af interessentskabet måtte betragtes som ophør af virksomhed – uanset at klageren samtidig med sin udtræden havde etableret virksomhed af samme karakter – idet klageren ved sin udtræden var blevet frigjort for sin ideelle andel i samejet. Det var derfor med rette, at avance ved salg af driftsmidler var henført til særlig indkomstbeskatning. Ansættelsen blev herefter stadfæstet.*

Disse henvisninger til praksis omhandlede generelt udtræden af et personselskab, uden at tage stilling til de tilbageværende selskabsdeltagere. Det er dog ligeledes interessant at se på forholdene for de tilbageværende selskabsdeltagere, som vil blive belyst efterfølgende ved udtræden af en selskabsdeltager.

6.5.6.1 En selskabsdeltager udtræder ved tilbagesalg til de øvrige selskabsdeltagere

Antages det, at en selskabsdeltager ”købes” ud af et I/S, KS eller P/S, vil dette kunne side-stilles med reelt ophør af den sælgende deltagers erhvervsvirksomhed i forbindelse med deltagelse i personselskabet. Dette gælder uanset om denne måtte drive en særskilt erhvervsvirksomhed med tilsvarende aktivitet, da selskaberne i dette tilfælde anses for 2 virksomheder. Selve beskatningen vil dermed medføre beskatning efter AL § 9, således at opståede fortjenester på driftsmidler beskattes som personlig indkomst med 90% af fortjenesten.

De tilbageværende deltagere anses dermed som køber af den udtrædende deltagers ideelle andel, og vil kunne forøge deres respektive skattemæssige saldi med deres andel af handelsværdien og efterfølgende anvende dette som afskrivningsgrundlag.

En interessant variant af denne transaktion ville være, hvis de tilbageværende selskabsdeltagere umiddelbart efter udtræden af en deltager sælger den købte ideelle andel til en ny selskabsdeltager på nøjagtig samme vilkår som den tidligere deltager anvendte til at ophøre

⁵⁷ Gengivet efter Beskatning ved deltagelse i personselskaber side 149

⁵⁸ Gengivet efter Beskatning ved deltagelse i personselskaber side 149

deltagelsen med. På denne måde vil de tilbageværende deltageres ideelle andele og saldo-værdier umiddelbart være uændret.

Hvis man ser på det selskabsretlige perspektiv i denne transaktion, må man anse transaktionen som to særskilt indgåede aftaler. Landsskatteretten fandt dog i følgende afgørelse frem til det modsatte i det skattemæssige perspektiv⁵⁹:

LSR 1975.27, som vedrørte spørgsmål om overdragelse af goodwill. Det interessante i denne sammenhæng er, at der var tale om indirekte udskifning af en deltager, hvor ideelle andele sælges til en ny deltager dagen efter tilbagekøbet fra den tidligere deltager til samme pris. Landsskatteretten fandt det "naturligt og bedst stemmende med de faktiske økonomiske forhold at stille klageren, som om der var handlet direkte mellem den udtrædende og indtrædende interessent, således at transaktionen herefter hverken påvirkede klagerens skattepligtige almindelige eller skattepligtige særlige indkomst"

Som begrundelse for denne afgørelse fandt landskatteretten altså, at dette var bedst stemmende med faktiske økonomiske forhold, hvilket med rette er kritiseret af Koch-Nielsen i SO 1975 s. 101 ff, samt af Orla G. Petersen⁶⁰. Normalt vil den udtrædende deltager ofte være mest tryk ved at handle med de tidligere meddeltagere i personselskabet frem for en ny selskabsdeltager udefra, hvilket dog ikke bør tilsidesætte, at der civilretligt er indgået 2 aftaler, og dermed delkøb med efterfølgende deltag for de tilbageværende selskabsdeltagere.

6.5.6.2 *En selskabsdeltager udtræder ved direkte salg til ny deltager*

Modsat konstruktionen fra før, hvor den udtrædende deltager sælger til de tilbageværende deltagere, som efterfølgende videresælger til en ny deltager, er det mere klart omkring praksis i det tilfælde hvor den udtrædende deltager sælger direkte til en ny deltager. Ved denne transaktion foregår der kun én civilretlig aftale, nemlig salgskontrakten af den udtrædende deltagers ideelle andele.

Efter salget indtræder den nye deltager i personselskabet som køber af den ideelle andel med efterfølgende bruttoandele i personselskabets aktiver og forpligtelser, med heraf følgende afskrivningsmuligheder. Denne praksis støttes af følgende afgørelse:

Tfs. 2000.195 LSR, som vedrører goodwill, men hvor det udtales generelt, at der ved udtræden af personselskaber, hvor en ny deltager direkte erhverver den udtrædende deltagers andel, ikke indtræder skattemæssige konsekvenser for de tilbageværende deltagere. Landsskatteretten begrundede dette med, at der ved den udtrædende deltagers direkte salg til den indtrædende deltager hverken sker forskydninger eller ændringer i personselskabets samlede formue eller klagerens ejerandel heraf.

Denne afgørelse udtrykker klart, at de tilbageværende selskabsdeltagere ikke påføres nogen form for beskatning så længe en deltagers udtræden foregår som en aftale med tredje mand, og de ideelle andele ikke forskydes i selskabet. Ligeledes bekræfter afgørelsen problemstillingen fra før⁶¹, da landskatteretten lægger vægt på, at aftalen er foregået direkte mellem den udtrædende deltager og den nye deltager.

⁵⁹ Omtalt af Jane Bolander i Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 915

⁶⁰ Henvisninger iflg. Jane Bolander i Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 915

⁶¹ LSR 1975.27, hvor Landsskatteretten tilsidesætter det faktum, at der civilretligt er indgået 2 bindende aftaler og ikke én.

6.5.7 Undtagelse for beskatning ved frasalg af ideelle andele ved succession

Kildeskattelovens § 33 C omfatter regler omkring overdragelse af erhvervsvirksomhed, eller andele heraf til børn, børnebørn, søskende, søskendes børn, samt nære medarbejdere. Der findes dog visse begrænsninger i successionen vedrørende fast ejendom og aktier mv. jf. KSL § 33 C.

Denne bestemmelse er en af de undtagelsesbestemmelser til reglerne omkring beskatning ved salg eller delsalg af ideelle andele i et I/S, K/S eller P/S.

Der vil altså være mulighed for den modtagende part at indtræde i den udtrædende selskabsdeltagers anskaffelsessumme og anskaffelsestidspunkter, hvilken ofte er en væsentlig faktor ved finansieringen af eksempelvis et generationsskifte.

6.6 Underskudsbegrænsning – Anpartsreglen.

Som tidligere omtalt skal deltagerne i et partnerselskab medtage andele i overskud og underskud i deres almindelige indkomstopgørelse. Der er dog grænser for hvor store skattemæssige fradrag man kan opnå ved deltagelse i et kommanditselskab, hvilket hænger sammen med den begrænsede hæftelse, samt spørgsmålet om indkomsten er omfattet af anpartsreglen.

Højesteret godkendte i UfR 1983.8 H, en administrativ praksis som kun var nedfældet i et cirkulære fra Told & Skat, og derfor uden lovhjemmel. I dette tilfælde kunne en kommanditist højst fradrag afskrivninger og underskud inden for deltagerens kommanditindskud. En kommanditists indskud anses for aktiers pålydende værdi * tegningskursen. Hertil kommer ligeledes kommanditistens eventuelle hæftelse for lån eller lignende i selskabet.

Et eventuelt lån fra kommanditaktionæren til selskabet kan være diverse indbetalinger fra kommanditisten til selskabet. Da partnerselskabet grundlæggende er omfattet af aktieselskabsloven, kan kommanditistens indskudskapital kun hæves efter reglerne om kapitalforhøjelse i aktieselskabsloven. Det vil sige, at eventuelle aftaler om indskud svarende til eventuelle skattebesparelser, anses for mellemregninger og ikke indskud. Situationen er interessant hvis selskabet eventuelt skulle gå konkurs, da indskudskapital og lån behandles vidt forskelligt i en konkursopgørelse.

Rammen om foretagende fradrag skal føres på en separat opgjort fradragkonto⁶², hvor LV fastslår, at en kautionsforpligtelse med regres mod selskabet, og dermed komplementaren som ansvarlig deltager, ikke kan medregnes i fradragkontoen.

Anpartsreglen⁶³ styrer derimod om indkomsten fra virksomheden kan betegnes som kapitalindkomst eller personlig indkomst. PSL § 4, stk. 1 nr. 10 omhandler den situation, hvor man har et selskab med over 10 deltagere. Er dette tilfældet vil man ikke kunne anvende virksomhedsordningen til at disponere over indkomsten og indkomst vil være kapitalindkomst. Eventuelle tab vil ikke kunne fradrages i anden personlig indkomst, men kan kun modregnes i fremtidige positive indkomster af samme kilde (kildebegrænsning)⁶⁴. Er man omfattet af PSL § 4, stk. 1 nr. 12⁶⁵, omkring udlejning af afskrivningsberettigede driftsmidler og skibe, behandles indkomsten på samme måde.

⁶² Ligningsvejledning 2006-2 E.F.2.2.1, samt TSS-cirkulære 1990-1.

⁶³ PSL §§ 4, stk. 1 nr. 10 eller 12, omtalt i LV 2006-2 E.G.2.1.3.

⁶⁴ PSL § 13, stk. 6

⁶⁵ PSL § 4 stk. 1 nr. 12 er dog ophævet ved lov nr. 425 af 6. juni 2005 med virkning fra og med indkomståret 2006

6.7 Omdannelse af eksisterende virksomhed til et partnerselskab

Hvis udgangspunktet er en eksisterende virksomhed, som ønskes omdannet til et partnerselskab, vil hovedreglen være, at omdannelsen anses for værende ophør af den tidligere virksomhed og dermed en nystiftelse af partnerselskabet.

Det har store konsekvenser, da opfattelsen af virksomhedsophør med efterfølgende nystiftelse medfører, at den tidligere virksomhed skal ophørsbeskattes. Hovedreglen omfatter, som tidligere omtalt, at der stiftes en ny fælles formue.

6.7.1 Omdannelse fra personlig virksomhed - I/S eller K/S

Som undtagelse til hovedreglen, kan nævnes, at eksempelvis omdannelse af et I/S til et K/S, eller omvendt, ikke har nogen umiddelbar skattemæssig betydning så længe omdannelsen ikke ændrer på deltagerens indbyrdes forhold (ideelle andele). Dette illustreres af SKM2002.112LR.

Er der derimod tale om, at der sker en omdannelse af et eksisterende I/S eller K/S, hvor der i forbindelse med omdannelsen optages en ny deltager, eller der udtræder en deltager, vil dette bevirke at der sker ændringer i ejerforholdet, hvorfor der vil ske ophørsbeskatning, jf. Skatteministeriets kendelse i R & R 1971 SM 110.

Der findes ikke afgørelser om skattemæssige problemstillinger ved omdannelse af hverken I/S eller K/S til et P/S, det må dog antages, at som det er illustreret i SO 1981, kan et I/S eller K/s omdannes til et P/S uden skattemæssige konsekvenser såfremt der ikke sker ændringer i ejerforholdet, de ideelle andele.

6.7.2 Omdannelse af aktieselskab til partnerselskab

Det er kun i selskabsretlig forstand, at der kan ske succession ved omdannelse af et aktieselskab til et partnerselskab, jf. ASL § 134m. Skattemæssigt anses en omdannelse af et aktieselskab til et partnerselskab for en likvidation af aktieselskabet og en efterfølgende stiftelse af det nye partnerselskab.

Det vil sige, da der ikke er et modstykke til ASL § 134m i den skattemæssige regulering beskattes det omdannede aktieselskab af forskellen mellem aktivernes/passivernes handelsværdi og den skattemæssige værdi. Samtidig beskattes aktionærerne af den aktieavance, der kan opgøres på grundlag af likvidationen.

6.8 Omdannelse af partnerselskab til aktieselskab

Såfremt man ønsker at omdanne et eksisterende partnerselskab til et A/S, er man rent skattemæssigt igen inde i betragtningerne omkring ophør af virksomhed. Som omtalt ovenfor, var der ikke skattemæssig lighed med den selskabsretlige del omkring omdannelse af et aktieselskab til et partnerselskab. Der var ikke noget skattemæssigt modstykke til ASL § 134m.

Efter ASL § 134 n kan omdannelsen foretages uden samtykke fra kreditorerne, men dog hæfter de fuldt ansvarlige deltagere fortsat for de hæftelser og forpligtelser der måtte være opstået før omdannelsen.

Der er ingen generel hjælp at hente i det skatteretlige, i form af successionsmuligheder eller lignende, ved omdannelse fra et partnerselskab til en anden selskabsform.

Der er dog en enkelt undtagelse i forbindelse med en eventuel omdannelse af et partnerselskab til aktieselskab. Hvis alle kommanditaktionærer er fysiske personer, og komplementaren ikke er et A/S eller ApS, vil der være mulighed for at foretage omstruktureringen skattefrit efter reglerne om skattefri virksomhedsomdannelse i Virksomhedsomdannelsesloven. Såfremt komplementaren er et A/S eller ApS, men denne ikke ejer andele, men blot hæfter for selskabet, anses reglerne for opfyldt vedrørende skattefri virksomhedsomdannelse.⁶⁶

6.9 Ophør af partnerselskab

Der kan være mange årsager til at et personselskab ophører sin virksomhed. Ophøret kan skyldes en almindelig aftale mellem selskabsdeltagerne omkring opløsning af selskabet, der kan være tilføjet en tidsbegrænsning på selskabets levetid i stiftelsesdokumenterne, uenighed i ledelsen eller mellem selskabsdeltagerne. Disse opløsninger vil ofte foregå ved en solvent opløsning af selskabet, med efterfølgende beskatning af selskabsdeltagerne efter reglerne omkring udtræden af et skattetransparent selskab.

Nu går det i mellemtiden ikke altid som præsten prædiker, virksomheder og deres deltagere lever altid med den økonomiske risiko for lavkonjunkturer og manglende konkurrenceevne. Risiko for eventuel konkurs på den ene eller anden måde vil altid være til stede i forbindelse med drift af erhvervsmæssig virksomhed, hvilket understreger vigtigheden af hæftelsesbegrænsningen.

For at belyse forholdene vedrørende ophør af partnerselskabet nærmere, skal der igen tages udgangspunkt i praksis omkring personselskaber som I/S og K/S

6.9.1 Konkurs og hæftelse

Det ses ofte, når en virksomhed begynder at gå skidt, at der iværksættes alle mulige former for redningsaktioner. Disse redningsaktioner indebærer ofte at selskabsdeltagerne indvilger i at kautionere for selskabet, da man stadig har den formodning, at det er muligt at redde selskabet. I nogle tilfælde kan det lykkedes at redde selskabet, men i mange tilfælde lykkedes det ikke.

Hvis man konstruerer sin virksomhed således at hæftelsen er begrænset, og efterfølgende begynder at kautionere for virksomheden, begynder man alt andet lige at udvide sit økonomiske engagement i selskabet. Hvis det så efterfølgende viser sig, at redningsauktionen var irrelevant og ikke lykkedes, kan man begynde at se på de skattemæssige fradragsmuligheder for deltagernes konstaterede tab ved engagementet i virksomheden.

Erhvervsdrivende har mulighed for at fratække tab på kautionsforpligtelser efter reglerne i KGL § 17 sammenholdt med SL § 6a, såfremt tabet kan sidestilles med et fradragsberettiget driftstab, altså efter et omkostningssynspunkt⁶⁷. For at et tab på kautionsforpligtelse kan anses for værende et driftstab, ud fra et omkostningssynspunkt, skal selve kautionsforpligtelsen være afgivet for et sikre og vedligeholde den erhvervsdrivendes indkomst. Dette indebærer ikke, at der stilles kaution i forbindelse med udvidelse af forretningsområder, eller indførelse af nye produkter i en virksomhed. Kautionsforpligtelsen skal altså foretages i forbindelse med bibeholdes af virksomhedens hidtidige afsætningsmuligheder og leverancer og altså

⁶⁶ Virksomhedsomdannelsesloven § 2, stk. 2 og 3

⁶⁷ For yderligere omkring driftstab, henvises til Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 242, skrevet af Skattekonsulent, cand.jur, Steen Askholt og LV 2006-2 E.A.2.5. omkring driftstab.

dermed virksomhedens løbende indtjening. At en sådan forpligtelse er tidsbegrænset har ingen betydning for omkostningsbetragtningen, så længe der foreligger en driftsmæssig begrundelse.

De samme principper vil kunne projekteres på udlån fra virksomhedsdeltagere til virksomheden, som dermed ligeledes kan fratrækkes efter et omkostningssynspunkt⁶⁸.

6.9.2 Ophør af personselskaber med efterfølgende tab

Der kan opstå to mulige tabs situationer ved insolvent ophør af et I/S. Der kan enten være tale om tab opstået på grundlag af den solidariske hæftelse, hvor alle kreditorer fyldestgøres ud fra de enkelte interessenters hæftelse, eller at en medinteressent ikke kan opfylde sit regreskrav.

Skyldes tabet den solidariske hæftelse, vil der typisk være fradragsret, jf. SL § 6a. Det kan tilføjes, at en grov uagtsom handling fra en medinteressent ikke ændrer på dette princip jf. Tfs 1987.59.

Kan medinteressenten ikke honorere sit regreskrav, afhænger fradragsretten af kursgevinstlovens regler. Er interessenten et selskab, vil der uanset tabets oprindelse være fradrag for tabet efter KGL § 3 sammenholdt med KGL § 4. Er interessenten derimod en person, gælder KGL § 17, hvorefter der igen skal vurderes, om der er tale om et driftstab efter SL § 6a, eller om der er tale om udvidelse af virksomhedens forretningsgrundlag og dermed ikke fradragsret.

Selve tidspunktet for fradrag af et eventuelt regreskrav der ikke kan opfyldes fra en medinteressent, vil være, når det konstateres at medinteressenten ikke vil kunne honorere regreskravet, jf. U 1983.1108 Ø.

At en interessent inddækker gæld, som vedkommende ikke er forpligtet til, anses ikke for et tab som følge af virksomhedens drift. Dette kunne eksempelvis være et én interessent dækker en anden interessents manglende evne til at indbetale et beløb til selskabet. I praksis kan der altså ikke indrømmes fradrag for sådanne tab, jf. bl.a. Tfs 1988.44, Tfs 1989.368 Ø, Tfs 1991.476 LR, Tfs 1991.487 V, Tfs 1998.517 Ø⁶⁹ samt LV 2006-2 E.A.2.7, herunder SKM2005.80.HR.

Specielt omkring fradragsbegrænsning i forbindelse med deltagelse i kommanditselskaber, henvises til kapitel 6.6. Disse regler omkring begrænsning i fradragsretten vil være relevant i partnerselskabet, da de skattemæssige regler hovedsageligt bygger på praksis omkring kommanditselskaber.

6.10 Selskabers beskatning ved deltagelse i personselskaber

De skatteretlige grundprincipper vedrørende deltagelse i skattetransparente selskaber, også kaldet personselskaber (I/S, K/S og P/S), har altså udviklet sig i praksis omkring specielt interessentskaber og kommanditselskaber.

Denne praksis omhandler eksempler som konstruktioner, transaktioner, tabsfradrag, afskrivningsrettigheder og lignende situationer. Alt sammen et udtryk for hvorledes selskabsdelta-

---

⁶⁸ Praksis jf. LV 2006-2 E.A.2.8.3.

⁶⁹ Henvisninger jf. Lærebog om indkomstskat 10. udgave side 911 af Jane Bolander.

gernes forskellige forhold skal behandles skattemæssigt ved deltagelse i et sådan personselskab.

Om selskabsdeltageren er en person eller en juridisk enhed i form af et aktie- eller anpartselskab er i tilfælde omkring opståede overskud eller underskud, vurderet hel eller delvis virksomhedsophør, underordnet. Selve den retlige erhvervelse af resultatandele eller kapitalgevinster vil grundlæggende være den samme hvad enten selskabsdeltageren er en person eller en juridisk enhed.

Ovenfor er gennemgået hvorledes personers deltagelse i et personselskab beskattes i visse situationer. Beskatningen beroede på blandt andet Personskatteloven, Virksomhedsskatte- loven, Kursgevinstloven, Statsskatte- loven og Afskrivningsloven med flere. Såfremt der er tale om en juridisk person som selskabsdeltager, vil det imidlertid være Selskabsskatte- loven der finder anvendes for selve den grundlæggende beskatning. Hertil kommer stadig love som KGL, SL og AFL.

Det vil ikke blive gennemgået hvorledes selve beskatningen af selskaber efter Selskabsskatte- loven foretages. Afsnittet her har til hensigt at belyse hvorledes forhold i et personselskab, og dermed også et Partnerselskab, behandles med hensyn til erhvervelse af indkomst i form af løbende resultatandel, kapitalgevinster med videre. Hensigten er dermed ikke at foretage en dybdegående gennemgang af selskabers beskatning jf. opgavens afgrænsning.

I den efterfølgende analysefase vil relevante problemstillinger fra selskabsbeskatningen blive fremhævet.

6.11 Opsummering

Et partnerselskab sidestilles skattemæssigt med kommandit- og interessentskaber, hvormed der efter selskabsskatte- loven ikke er tale om et selvstændigt skatteobjekt. Rent skattemæssigt anses selskabsformen dermed for værende et skattetransparent selskab, hvor deltagerne be- skattes efter deres ideelle ejerandele i selskabet.

Skattetransparensen giver selskabsdeltagerne mulighed for at skabe en anden overskudsde- ling end man kender det fra eksempelvis et aktie- eller anpartsselskab, hvor resultatet forde- les direkte efter fordelingen af den nominelle egenkapital. Her træder principperne fra inte- ressent- og kommanditselskaber i kraft, hvorefter man kan fordele resultatet efter interne aftaler om arbejdsvederlag, forrentning med mere.

Skattetransparensen giver selskabsdeltagerne mulighed for at anvende virksomheds- skatte- lovens regler til at disponere over den resultatandel deltagerne måtte erhverve fra del- tagelsen i partnerselskabet. På denne måde anses hver enkelte deltagers ejerandel af partner- selskabet for en selvstændig virksomhed, hvilket giver deltagerne yderligere mulighed for at inddrage en eventuel finansiering af deltagerens kapitale indskud i partnerselskabet. På den- ne måde vil deltageren have mulighed for at anvende eventuelle finansieringsomkostninger med fuld fradragsret i den øvrige virksomhedsindkomst, hvilket giver en ikke uvæsentlig likviditetsvirkning i forhold til eksempelvis holdingmodellen hvor sambeskatning oftest ikke er mulig fra starten på grund af flere ejere.

Skattetransparensen giver også mulighed for fradrag af underskud i deltagerens øvrige ind- komst. Dette kunne eventuelt være interessant i forbindelse med opstarts- eller vækstperio- der, hvor det rent skattemæssigt ofte kan resultere i underskud.

Partnerselskabet kan dermed i flere situationer være en anvendelig virksomhedsform rent skattemæssigt til at fremskaffe et mere optimalt likviditetsflow i en opstartsperiode eller vækstfase. Det skal dog understreges, at man som en følge af anpartsreglen ikke kan drage skattemæssig fordel af mere end det indskudte beløb tillagt eventuelle kautionforpligtelser.

En ulempe ved selskabsformen, skattemæssigt set, er uden tvivl den skattemæssige opgørelse ved afhændelse af aktier i et partnerselskab. Når selve beskatningen af indtægten fra partnerselskabet beskattes efter samme principper som interessent- og kommanditselskabet, vil afhændelse af aktierne ligeledes skulle opgøres efter samme principper. Dette medfører, at afhændelse af aktier anses for værende et ophør af virksomhed, og dermed skal der foretages afståelsesbeskatning efter principperne om afståelse af ideelle ejerandele.

Det vil sige, at aktierne i et partnerselskab ikke umiddelbart er så let omsættelige som eksempelvis aktier og anparter i et aktie- eller anpartsselskab.

Omdannelse til et partnerselskab kan ske på flere måder. I denne opgave er det vurderet ud fra et I/S, K/S, ApS eller A/S. Hvis man omdanner et I/S eller K/S til et P/S, vil man umiddelbart kunne gøre dette med skattemæssig succession, så længe der ikke sker ændringer i deltagernes indbyrdes forhold, ideelle andele. Der foreligger ikke skattemæssige kendelser på dette område, men man må antage, at omdannelsen svarer til praksis for omdannelse af et I/S til et K/S.

Denne praksis kan imidlertid ikke overføres til omdannelse af et ApS eller A/S til et P/S. En omdannelse af disse to selskabstyper til et P/S vil, rent skattemæssigt, være at betragte som en likvidation af selskaberne, med tilhørende avancebeskatning af aktier og anparter. Der er altså ikke sammenhæng mellem de selskabsretlige regler i ASL § 134m og de skatteretlige regler omkring succession.

For omdannelse fra et partnerselskab til en anden selskabstype, gælder det som hovedregel, at der heller ikke her kan foretages skattemæssig succession. Der vil altså igen være tale om likvidation af selskabet, som for partnerselskabet medfører opgørelse af skattemæssige avancer på alle selskabets aktiver og passiver. Der findes dog en enkelt undtagelse, hvis alle kommanditaktionærer er fysiske personer, og komplementaren ikke er et ApS eller A/S, eller ikke ejer andele i partnerselskabet. Er dette opfyldt, vil det være muligt at omdanne selskabet skattefrit efter reglerne i virksomhedsomdannelsesloven.

Ophør af et partnerselskab kan, som ovenfor omtalt forekomme ved omdannelse, som medfører reel ophørsbeskatning hos de enkelte deltagere. En anden situation kunne være en ren solvent likvidation af partnerselskabet, som på samme måde som en omdannelse, vil medføre ophørsbeskatning hos de enkelte virksomhedsdeltagere. Det interessante islet omkring ophør af partnerselskabet er, hvor partnerselskabet ophører insolvent, på grund af eksempelvis konkurs, tvangsopløsning eller lignende situationer.

Det interessante ved insolvent ophør af et partnerselskab er fradragsrettigheder for kommanditaktionærernes hæftelser i selskabet, som vil blive effektueret i forbindelse med opløsningen af selskabet. Kommanditaktionærerne hæfter solidariske med deres indskud, tillagt eventuelle kautionforpligtelser, udlån til selskabet eller andre sikkerhedsstillelser. For at vurdere fradragsretten, skal det vurderes om forpligtelsen er indgået for at sikre og vedligeholde selskabets indkomst, eller om denne er indgået for at udvide selskabet forretningsgrundlag. Denne sondring kaldes også omkostningssynspunktet⁷⁰. Dette princip gælder for kommanditaktio-

---

⁷⁰ Jf. LV 2006-2 E.A. 2.8.3.

nærer når der er tale om personer efter KGL §17 sammenholdt med SL §6a. Er der tale om kommanditaktionærer der er selskaber, eller juridiske enheder, vil der være fradrag for tabet uanset tabets oprindelse jf. KGL § 3 sammenholdt med KGL § 4.

I forbindelse med fradragsretten for kommanditaktionærernes tab, skal opmærksomheden henledes på den administrative praksis der har udviklet sig for deltagelse i kommanditselskaber, jf. UfR 1983.8 H. Denne praksis medfører, at den enkelte kommanditist ikke kan fradrage mere end dennes hæftelser. Dette omtales også som Anpartsreglen.

7 Nyetablerede virksomheder

7.1 Indledning

Iværksætterånden er meget oppe i tiden. Der sendes et utal af reality programmer på tv, licensberettigede som kommercielle stationer, selv Erhvervs- og Økonomiministeriet har optrådt på landsdækkende tv, og udlovet kr. 1 mio. til årets iværksætter 2005. Drømmen om selvstændig virksomhed og det at være sin egen herre over hverdagen lever i allerhøjeste velgående.

For at komme rigtigt fra start med sin virksomhed, er det vigtigt at have en bæredygtig ide, vilje og økonomi. Hvis man isoleret set ser på det økonomiske perspektiv i forbindelse med iværksættelse af en ny virksomhed, er forholdene milevidt forskellige.

En virksomhedsopstart kan være alt fra en ung computerinteresseret der starter sin egen servicering af kunder ved at sælge sin egen assistance i form af løntimer, til den store udvikling af eksempelvis ny computerteknologi, eller den lidt tungere industrivirksomhed og lignende.

Den unge person der starter med at sælge sine egne timer løber selvfølgelig en meget lille økonomisk risiko og vil kunne drive sin lille servicevirksomhed i personligt regi uden at stifte selskab og hvad der dertil følger, da den begrænsede hæftelse ofte i disse tilfælde vil være irrelevant.

For at kunne diskutere anvendelsen af forskellige selskabsformer i forbindelse med opstart af virksomheder, skal man ofte op og tale om lidt større investeringer i forbindelse med opstarten. Her skal være tale om at deltagerne og eventuelle investorer løber en betydelig risiko som de ønsker at begrænse til de indskudte beløb tillagt eventuelle sikkerhedsstillelser.

Europæiske selskaber som SE-, SCE-selskaber og de Europæiske Firmagrupper (EØFG), samt S.m.b.a og A.m.b.a vil ikke indgå i betragtningerne.

Der er en tendens i Danmark til enten, at drive sin virksomhed som en privatejet virksomhed, eller som et aktie- eller anpartsselskab. Denne antagelse beror på de begrænsede selskaber der eksempelvis er registreret som partnerselskaber hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen⁷¹. Som det vil blive gennemgået fremefter, mener jeg at der kan være store fordele ved at anvende eksempelvis partnerselskabet som virksomhedsfundament.

I kapitlet vil der blive analyseret på skatte- og selskabsretlige fordele og ulemper ved at starte sin virksomhed enten i et I/S eller K/S med anvendelse af virksomhedsskatteordning, et aktie- eller anpartsselskab, eller i et partnerselskab.

Der tages udgangspunkt i to eksempler:

- To personer der får en ide og ønsker at realisere drømmen i en virksomhed.
- To eller flere virksomheder der forsøger at skabe synergi ved sammenholdelse af know how og teknologi for at iværksætte nye projekter.

---

⁷¹ Ved søgning på www.cvr.dk d. 18. januar 2006, var der registreret 122 kommanditaktieselskaber/partnerselskaber – 39.299 Aktieselskaber – 121.290 Anpartsselskaber

7.2 Opstart af fælles virksomhed fra ide til virksomhed

En opstartsfasen vil i mange tilfælde være ensbetydende med mange etableringsomkostninger. Dette kunne eksempelvis være investering i produktionsanlæg, markedsføring af nye markeder, udviklingsomkostninger, rådgivningsomkostninger og lignende.

Fællesnævneren for disse faktorer er den økonomiske risiko for virksomhedsdeltagerne.

I de fleste tilfælde ønsker iværksættere ikke at risikere hus og hjem i forbindelse med etablering af virksomhed. Derfor konstrueres der ofte en struktur hvor der stiftes enten et ApS eller A/S, som kræver henholdsvis minimum kr. 125.000 eller 500.000. Herefter kræver banken ofte en kautionforpligtelse af en given størrelse for selskabsdeltagerne.

I efterfølgende vil der blive vurderet opstart af fælles virksomhed i henholdsvis interessentskab (I/S), Aktie- eller anpartsselskab (A/S eller ApS) og partnerselskab (P/S). K/S'et er ikke medtaget, da den eneste reelle forskel mellem P/S'et og K/S'et er kapitalbeskyttelse og delvist fast lovgrundlag.

7.2.1 Opstart af virksomhed i personligt regi - virksomhedsskatteordningen

Hvis det antages at to personer vælger at placere deres nye virksomhed i personligt regi, og opretter et interessentskab (I/S), vil det sige at deltagerne hæfter solidarisk personligt for samtlige I/S'ets forpligtelse. I folkemunde "hæfter deltagerne med hud og hår", hvilket vil sige med alt hvad de ejer. Den personlige hæftelse vil i mange tilfælde være en klar ulempe på grund af den økonomiske risiko.

En fordel ved at afprøve sine virksomhedsdrømme i et interessentskab er blandt andet de begrænsede omkostninger der er ved at starte sin virksomhed i et I/S, da det eneste det reelt kræver, er udarbejdelse af en interessentskabskontrakt hvor deltagernes indbyrdes forhold aftales som i en aktionæroverenskomst, samt et registreringsbevis fra Erhvervs- & selskabsstyrelsen i forbindelse med momsregistrering og tildeling af CVR nr. Herefter kan man forsøge at begrænse den økonomiske risiko til en maksimal grænse.

Ved deltagelse i et I/S vil det næsten være obligatorisk at anvende reglerne i Virksomhedsskatteoven. Her opnås en række fordele i form af forrentning af kapitalindskud, anvendelse af opsparret overskud svarende til selskabsskatteprocenten, konjunkturudligning, optimering af marginals-katten, pensionsopsparing med mere.

Hvis scenariet for virksomheden herefter er nogle opstartsår med underskud eller break even resultater, vil ejerne have mulighed for at fratække skattemæssige afskrivninger selvom der ikke har været et reelt overskud i virksomheden. Da anvendelse af virksomhedsordningen indebærer, at virksomhedsindkomsten beskattes sammen med interessentens øvrige indkomst, vil der for ejeren være mulighed for at fratække underskud i de første år i den øvrige personlige indkomst. Tillige vil det være muligt for en eventuel ægtefælle at anvende eventuelle ubrugte fradrag ved sambeskatning mellem ægtefæller. For at dette er en fordel, kræver det selvfølgelig at der er noget øvrig indkomst at modregne i.

Ved at have denne sambeskatning mellem virksomhedsindkomsten og de øvrige personlige indkomster, får ejerne en mindre skattebetaling i opstartsårene og underskuddenes skatteværdi realiseres med det samme og kan anvendes til medfinansiering i virksomheden.

7.2.2 Opstart af virksomhed i Aktie- eller Anpartsselskab

Virksomhedsdeltagerne kunne derimod vælge at begrænse deres hæftelse. Dette gøres ofte ved enten at stifte et A/S eller ApS. For at stifte et A/S skal der indskydes minimum kr. 500.000 i egenkapital, mens der i et ApS blot skal indskydes minimum kr. 125.000.

Nogle væsentlige forskelle mellem et A/S og APS kan oplistes som følgende:

- De omtalte krav til minimumskapital, hvilket medfører at de mindste selskaber anvender ApS formen
- Kun aktieselskaber kan udstede aktier, som omsætningspapirer. Anpartsbeviserne kan dog omsættes, men kan ikke gøres negotiable.
- Anpartsselskabers organisation kan gøres væsentlig simplere end et aktieselskab. Der behøves ingen bestyrelse jf. APL § 19. Et ApS kan frit vælge om de ønsker en direktion eller bestyrelse eller begge dele, og beslutningerne kan træffes uden afholdelse af en generalforsamling jf. APL § 28. Dette bunder i, at disse beslutningstagere ofte er de samme i et ApS.
- Vedtægtsændringer kan i et ApS vedtages efter det flertal der er opført i vedtægterne, jf. APL § 33, hvor det i et A/S er nødvendigt med kvalificeret majoritet efter AL § 78.
- Der skal ikke nødvendigvis knyttes stemmeret til en anpart, som der skal efter AL § 67.
- Den minoritetsbrøk, der giver adgang til at udøve indkaldelse til generalforsamling, ASL § 51 og anlæggelse af søgsmål, ASL § 114 stk. 3, kræver i et ApS forholdet $\frac{1}{4}$, hvor det i et A/S er $\frac{1}{10}$ stemmer.

Ved indførelse af anpartsselskabet i 1973 var lovgivningen klar over, at kreditorbeskyttelsen skulle bevares på samme måde som i et A/S. Kreditorbeskyttelsen er altså den samme i de to selskabsformer, der er sågar blevet strammet yderligere i ApS vedrørende kapitaltab, jf. APL 85a stk. 2.

Det vil sige, at det indledende valg af enten A/S eller ApS afhænger af vor stor organisation forventes at blive og dermed omfanget af selskabets administrative ledelse, samt størrelsen af kapitalindskuddet.

Set i skattemæssigt perspektiv er det irrelevant om den ene eller anden løsning vælges. Beskatningen af indkomsten vil være den samme.

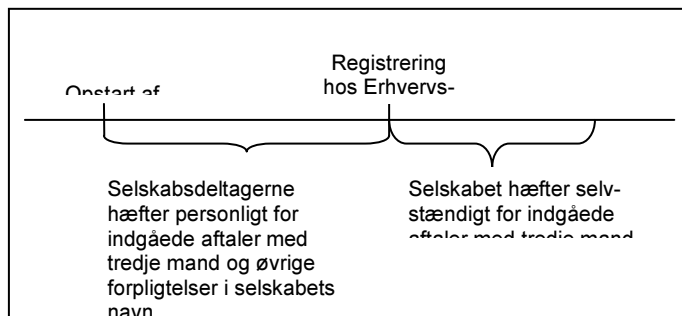
Deltagernes engagement i et A/S eller ApS består dermed i erhvervelse af aktier eller anparter i selskabet, hvorefter selskabets stiftes hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen og på tidspunktet for stiftelsen overgår til at være et selvstændigt skattesubjekt efter SEL § 1 stk. 1 og en juridisk enhed.

7.2.2.1 Fordele og ulemper ved anvendelse af selskabsformen A/S eller ApS

En af de store fordele ved anvendelse af selskabsformen A/S eller ApS er den begrænsede hæftelse. Selskabsdeltagerne hæfter for deres indskudte kapital med eventuelt tilhørende kautionsforpligtelser overfor eksempelvis et finansieringsinstitut.

Det skal dog bemærkes, at tidsrummet fra man beslutter at stifte virksomheden og frem til selskabet rent juridisk er stiftet hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, hæfter stifteren/stifterne

personligt for indgåede aftaler og forpligtelser der måtte opstå. Dette er illustreret i nedenstående figur:

Figur 4: Egen tilvirkning

En anden fordel er, at udbytte fra selskabet kan hæves til en marginalskat på ca. 59%, altså lidt lavere end marginal topskat.

Hvis vi antager samme scenarium som under opstart af virksomhed i privat regi, hvor de første år indebærer resultat omkring break even, eller større underskud rent skattemæssigt, skal vi nu tage højde for det faktum, at virksomheden fremstår som et selvstændigt skattesubjekt. Dette indebærer, at den eventuelle løn som deltagerne har modtaget fra virksomheden bliver beskattet personligt hos de enkelte selskabsdeltagere fuldstændigt adskilt fra selskabets indkomstopgørelse.

Hvis der er tale om skattemæssigt underskud i selskabet, som ofte kan være en følgevirkning i en opstartsfase, har man ikke mulighed for at anvende dette underskud hos selskabsdeltagerne. Iflg. LL § 15 stk. 1, kan underskud i selskaber og foreninger fratrækkes i den skattepligtige indkomst for de følgende indkomstår. I 2002⁷² blev det indført, at denne fremførelse blev gjort tidsubegrænset, hvor det tidligere kun var muligt at fremføre underskuddet i 5 indkomstår.

Det vil sige, at rent skattemæssigt realiseres skatteværdien af underskuddet ikke, men optages i stedet som et skatteaktiv rent regnskabsmæssigt, svarende til gældende selskabsskatteprocent⁷³ af det skattemæssige underskud, således at skatteværdien fremgår af selskabets årsrapport.

Likviditetsmæssigt mister selskabet altså 28 % af det realiserede skattemæssige underskud i likviditet, hvilket alt andet lige øger kapitalbehovet i denne selskabsform hvis der er underskud i opstartsfasen.

Det vil sige, at når vi ser på en opstartsfase der ofte indebærer skattemæssige underskud, er den umiddelbare fordel ved denne virksomhedsform den begrænsede hæftelse, kombineret

⁷² Lov nr. 313 af 21. maj 2002

⁷³ 28% - Gældende fra og med indkomståret 2005

med faste lovregulerede rammer. De lovmæssige rammer skaber en større retssikkerhed ved eventuelle tvister og lignende, hvor reguleringen af I/S'et mere er baseret på praksis og almindelig aftaleret, end lovregulering.

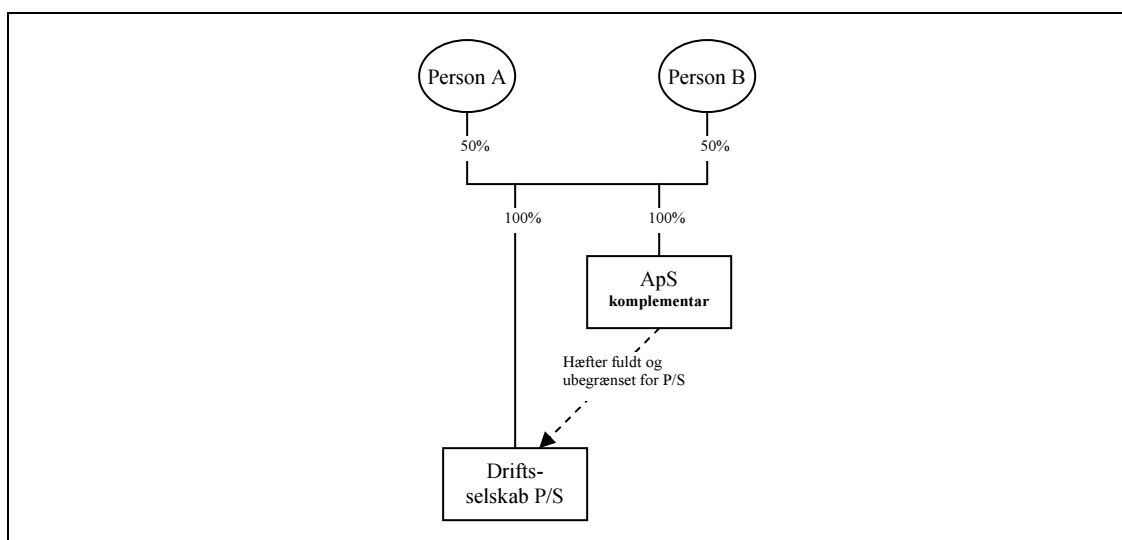
Modsat kan man sige, at udskydelsen af skatten har en ikke irrelevant likviditetsmæssig virkning, som kan være en stor ulempe for en likviditetskrævende opstart.

7.2.3 Opstart af virksomhed i Partnerselskab

Som omtalt i kapitlet om partnerselskabets selskabsretlige forhold, er der visse lighedspunkter i anvendelsen af K/S og P/S. Rent skattemæssigt ændres princippet om skattetransparens ikke alt efter hvilken disse to selskabsformer der vælges.

Valget mellem K/S og P/S skal derfor vurderes ud fra antagelser omkring kreditorbeskyttelse og generel anvendelse af ASL som lovregulering eller om man blot ønsker at etablere sig i en K/S struktur. Der er nu den forskel, at selskabsdeltagerne skal stille med en komplementar der hæfter personligt for selskabets gæld. Da der var tale om to personer der starter sammen og der ikke er tale om passive deltagere, vil det være oplagt at der stiftes et ApS af de to deltagere, som efterfølgende kommer til at fremstå som komplementar.

Selskabsdeltagerne skal nu, som minimum tilsammen stille med kr. 500.000 tillagt stiftelsesomkostninger på P/S'et og ApS'et, for at lave strukturen.

Figur 5: Egen tilvirkning

Hvis der igen tages udgangspunkt i stiftelsen af en virksomhed, hvor det antages at opstartsårene indebærer en hvis form for skattemæssige underskud, er det nu spørgsmålet hvorledes selskabet og selskabsdeltagerne rent skattemæssigt er stillet.

Da partnerselskabet ikke anses for en selvstændig skatteenhed, er selskabsskatten i dette tilfælde irrelevant for partnerselskabet. Dermed er det de selskabsdeltagere der modtager andel af overskuddet/underskuddet i selskabet der er interessant.

Som omtalt i kapitlet vedrørende den skatteretlige gennemgang, medregnes den efter vedtægterne aftalte andel af selskabets resultat i deltagerens øvrige indkomstopgørelse. I tilfælde hvor der er tale om personer som deltagere, er der igen mulighed for at anvende reglerne i

Virksomhedsordningen på samme måde som i et interessentskab. Her skal opmærksomheden dog henledes på afsnittet i den skatteretlige gennemgang omkring anpartsreglen, eller begrænsninger i anvendelse af underskuddet i partnerselskabet.

Det vil sige et nu har deltageren igen mulighed for at fratække underskudsandele fra selskabet i eksempelvis modtaget løn fra selskabet, øvrig indkomst, eller sågar ægtefællens indkomst.

Man er nu nået tilbage til udgangspunktet med interessentskabet, dog med den nuance, at selskabet nu er registreret under reglerne i ASL, og deltagerne nu hæfter begrænset i stedet for personligt ubegrænset.

7.2.4 Sammenholdelse af modellerne

Selve stiftelsen af partnerselskabet er naturligvis en del mere kompliceret end med interessentskabet, A/S'et eller ApS'et på grund af den lidt mere komplicerede og uvante selskabsstruktur.

Anvendelsen af partnerselskabet kan dog vise sig, at være forskellen mellem om selskabsdeltagerne kommer til at hæfte personligt med hele sin formue, eller om vedkommende får fradrag for et eventuelt tab ved engagementet i selskabet.

Hvis uheldet skulle være ude, og selskabet kommer til at hæfte for et større produktansvar eller lignende af den eller anden grund, vil anvendelse af interessentskabet medføre, at man mister hele, eller dele af sin personlige formue. Det er så en ringe trøst, at man får fradrag for tabet, hvis man har mistet hele sin formue. Det er naturligvis forudsat at der ikke foreligger ledelsesansvar i situationen og man dermed har regresmuligheder eller lignende.

Havde man i stedet organiseret strukturen i et A/S eller ApS, hvor hæftelsen var begrænset, vil et sådan krav medføre en konkurs for selskabet, og deltageren vil miste sin indskudte kapital. I denne situation kan man sige, at det er begrænset hvad deltageren mister, dog kan det være væsentlig, såfremt aktierne ikke har været ejet i mere end 3 år, da tabet dermed ikke vil være fradragsberettiget i deltagerens øvrige indkomst og kun kan modregnes i fremtidige gevinster ved aktier eller anparter i andre unoterede selskaber. Er der tale om aktier-/anparter i unoterede selskabet, ejet i mere end 3 år, vil værdien af tabet kunne realiseres som negativ aktieindkomst, svarende til en skatteprocent på 28%/43%.

Havde man valgt at anvende et partnerselskab til virksomheden, ville aktieselskabsloven regler igen være gældende, og selskabet vil blive erklæret konkurs hvis ikke den er i stand til at efterleve de stillede krav. Selskabsdeltagerne vil igen kun hæfte begrænset og miste deres indskud i virksomheden, komplementaren vil hæfte med hele sin formue, hvorefter anpartselskabet, som var komplementar, ligeledes erklæres konkurs. Dog er der nu den væsentlige forskel, at selskabsdeltagerne får skattemæssigt fradrag for deres tabte indskud i partnerselskabet i deres øvrige indkomst.

Iværksættere starter naturligvis ikke deres virksomhed med det formål, at virksomheden ikke eksisterer mere end en kort årrække med efterfølgende konkurs. Men ved en hver form for virksomhed findes der en forretningsmæssig risiko, som skal tages i betragtning.

Når man har overstået opstartsfasen, og virksomheden er blevet rimelig velkonsolideret og selvfinansierende, kan man overveje, om det er mere optimalt at omdanne partnerselskabet til et aktieselskab efter ASL § 134n.

Det kan konkluderes, at ved opstart af en virksomhed, vil det altid være relevant at inddrage partnerselskabet og ligeledes kommanditselskabet i overvejelserne når der skal vælges selskabsform. Tendensen til altid at vælge mellem I/S, A/S og ApS, kan være problematisk, hvis selskabsdeltagerne ikke har fået forelagt mulighederne omkring eksempelvis P/S eller K/S. Det kunne antages, at revisor eller advokat, som rådgivere ved opstart af virksomhed, kunne ifalde et ansvar, hvis det efterfølgende viser sig at virksomheden må lukke, og deltagerne mødes med personlige krav og mistede skattemæssige fradrag af deres indskud.

7.3 Strategisk samarbejde mellem to eller flere virksomheder

En anden form for opstart af virksomhed kunne være to eller flere parter samarbejde om specifikke projekter. Det kunne eksempelvis være en teknologivirksomhed der starter samarbejde med en industrivirksomhed for at skabe synergieffekter af begge selskabers teknologiske know how og markedskendskab for på den måde erobre nye markedsandele eller markeder.

I de fleste tilfælde vil det ikke være relevant at tale om, at et sådan samarbejde placeres i et I/S, selvom det dog er en mulighed. Grunden til dette er i de fleste tilfælde, at samarbejdet oprettes ud fra nogle forventninger omkring fremtiden, hvorfor der dermed altid vil være driftsmæssig risiko for at projektet ikke lykkes, ønsker om anvendelse af aktieselskabslove på grund af offentlig indsigt eller lignende situationer. Etablerer man så samarbejde i et I/S, er man tilbage ved at ejerne hæfter solidarisk med hele sin formue, hvor det er underordnet om der er tale om personer eller selskaber som deltager i I/S'et.

Det antages at man i sådanne tilfælde skelner mellem generelle selskabsmodeller med begrænset hæftelse som A/S, ApS, K/S eller P/S.

7.3.1 Anvendelse af ApS eller A/S

Hvis man grundlæggende ser på et strategisk samarbejde mellem to uafhængige parter, vil det være i begge parter interesse, at samarbejdet stiftes således, at parterne begrænser deres hæftelse til indskuddet tillagt eventuelle kautionsforpligtelser eller lignende hæftelser.

Et nyt samarbejde mellem to eller flere virksomheder vil ofte være at sidestille med stiftelse af en ny virksomhed. Hvis der er tale om to virksomheder der drives i personligt regi, der stifter et samarbejde, vil udgangspunktet stort set være det samme som omtalt i forrige afsnit omkring stiftelse af virksomhed for personer. Et eventuelt tab på aktier eller anpartar vil ikke være fradragsberettiget i den øvrige indkomst, men i tilsvarende indtægter fra gevinster på unoterede aktier eller anpartar.

Hvis der er tale om to selskaber der danner et samarbejde, har vi samme problematik. Selskaberne investerer penge i kapitalindskud til det nystiftede selskab og selskaberne er som udgangspunkt flere selvstændige individer. Der kan dog blive tale om sambeskatning, hvis der er koncernforhold ved stemmemajoritet på grund skævdelte ejerforhold.

Det vil altså sige, som udgangspunkt kan de to samarbejdspartnere ikke anvende underskud i deres fælles driftsselskab, hvorfor underskuddets skatteværdi ikke realiseres før der er tale om tilsvarende overskud ud i fremtiden.

Ved strategisk samarbejde mellem to selskaber, kan der ofte være tale om temmelig store investeringer i opstartsårene, hvilket medfører store afskrivningsmuligheder og efterfølgende grundlag for større skattemæssige underskud. Dette taget i betragtning, samt omkostninger til

indtagelser af nye markeder og markedsandele, vil skatteværdien af underskuddet og dermed en del af finansieringen nemt kunne andrage anseelige beløb, da skatteværdien i skrivende stund andrager 28% i selskabsskat.

7.3.2 Anvendelse af partnerselskabet

Igen er det en åben mulighed at et sådan samarbejde opstartes i form af et partnerselskab. På denne måde bibeholder selskabsdeltagerne deres begrænsede hæftelse og får samtidig del i underskuddet i driftsselskabet.

Da personer og dermed personligt drevne virksomheders ejerskab af aktier i et partnerselskab er behandlet vedrørende opstart af virksomhed, er det her interessant at se på mulighederne for underskudsanvendelse hvor det er selskaber der ejer andelene i partnerselskabet.

Modsat personer, vil virksomheder der starter et samarbejde op, typisk have overskud i det eksisterende selskab som indskyder kapitalen og dermed er selskabsdeltagere. Da resultatandele som tidligere omtalt beskattes hos de respektive ejere, eller vedtægtsbestemte deltagere, har selskaberne altså mulighed for at fratække underskuddet fra det nye selskab i deres eksisterende aktivitet på samme måde som en almindelig sambeskatning.

Da selskabers beskatning konstant er på 28 % af den skattepligtige indkomsten, er det blot et spørgsmål om hvornår denne underskudsanvendelse kommer til realisation. Når selskaberne skal betale deres selskabsskat i november, kan de overføre den sparede skat som yderligere indskud til samarbejdsselskabet og på den måde anvende den sparede skat til finansieringen i den nye virksomhed.

7.3.3 Sammenholdelse af modellerne

Dette illustrerer igen hvor vigtigt selve valget af selskabsformen er, da man ellers kan risikere at miste væsentlige fradragsmuligheder. Hvis man ser på de registrerede partnerselskaber hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, vil man hurtigt opdage, at netop som model til strategisk samarbejde har partnerselskabet vundet terræn.

Det væsentligste punkt vedrørende de skattemæssige forhold er her naturligvis anvendelse af skattebesparelsen som finansiering af virksomhedens vækst eller opstart.

Det er dog også værd at bemærke, at i et strategisk samarbejde, kan det være hensigtsmæssigt at kunne udarbejde samarbejdsaftalen anderledes end det er muligt i normalt A/S eller ApS.

7.4 Opsummering

Når der tales om opstart af virksomhed mellem to eller flere personlige iværksættere, er selve strukturen i et partnerselskab ikke umiddelbart en overskuelig løsning. Selve stiftelsen af partnerselskabet burde ikke være væsentlig mere kompliceret end oprettelsen af et interessentskab, aktie- eller anpartsselskab. Et interessentskab kræver eksempelvis en gennemarbejdet interessentskabskontrakt, mens et ApS eller A/S kræver en intern overenskomst. Det skal præciseres, at det ikke er et krav, at interessentskabet udarbejder en interessentskabskontrakt, men set i lyset af det usikre lovmæssige grundlag, må det kraftigt anbefales. Da partnerselskabet anses for et ukendt område, må man erkende, at selve valget er en barriere i sig selv, da virksomhedsformen ikke er omgivet af et almindeligt alment kendskab.

I de tilfælde hvor en nyetableret virksomhed ikke udgør en større økonomisk risiko ved selve driften eller engagementet, vil det oftest ikke være relevant at tale om begrænset hæftelse og dermed drift af virksomheden i selskabsform.

Vælger iværksættere at etablere deres virksomhed i selskabsform, er den umiddelbare fordel ved partnerselskabet frem for ApS og A/S, den skattemæssige transparens, som gør at man kan fratække skattemæssige underskud i opstartsfasen i anden personlig indkomst, og finansieringsomkostninger i forbindelse med indskud i virksomheden kan fratrækkes fuldt ud i den resultatandel man får fra deltagelse i virksomheden.

En anden væsentlig fordel er, at man kan fordele selskabets resultat ud fra individuelle aftalte fordelingsnøgler frem for nominelle kapitalandele som det er praksis i et ApS eller A/S. Den enkelte deltager kan derefter disponere over sin egen resultatandel i virksomhedsskatteordningen, og på den måde tilpasse virksomhedsdeltagelsen med sine personlige forhold.

Som iværksætter må partnerselskabet altså anses for værende en mulighed for at skabe en skattemæssig likviditetsvirkning på samme måde som det er muligt i et interessentskab, samtidig med, at man har den begrænsede hæftelse forbundet med reglerne om kapitalbeskyttelse i et aktieselskab.

Ser man på partnerselskabet som et værktøj til at forbinde to eksisterende selskabers samarbejde om fælles drift, er man inde og fremhæve mulighederne for at løse problemerne omkring sambeskatning af selskaber i Danmark. Problemet i sambeskatningen består i, at der kræves 50% ejerskab, eller stemmeret, for at to selskaber kan/skal sambeskattes. Dermed vil der minimum være én part i et samarbejde på 2 eller flere virksomheder der ikke har mulighed for at opnå sambeskatning, således, at driftsselskabets eventuelle underskud kan anvendes med de eksisterende virksomheder. I eksempelvis en udviklingsfase kan dette være yderst relevant, da skattemæssige underskud ikke vil kunne realiseres skattemæssigt før længere ude i fremtiden.

Partnerselskabet løser her denne barriere for sambeskatning, og giver selskaberne mulighed for, at anvende skattemæssige underskud i form af afskrivninger, udviklingsomkostninger eller andre omkostninger som en finansieringskilde til at drive det fælles driftsselskab gennem vækst- eller udviklingsfaser, som ofte er meget likviditetskrævende.

Sammenlagt er partnerselskabet værd at overveje i forbindelse med stiftelse af nye selskaber, hvad enten der er tale om fysiske personers opstart af virksomhed, eller eksisterende virksomheders forsøg på at skabe allianceselskaber i form af strategiske samarbejder.

8 Generationsskifte

8.1 Indledning

Generationsskifte af en virksomhed er et vidt begreb, da virksomhedsstrukturen og modellerne er utallige. Fælles for virksomhederne er det dog, at man er nødt til på et tidspunkt at overdrage ledelse og ejerandele til nye kræfter for at en virksomhed kan drives videre på et stadig mere konkurrencepræget marked.

Et generationsskifte kan opdeles i flere hovedgrupper, eksempelvis kan de opdeles i tre hovedgrupper Management Buy Out, salg af virksomhed eller for store virksomheder en børsintroduktion.

Børsintroduktionen vil ikke blive behandlet i denne opgave, det kan blot konstateres at dette kan være en mulighed for at sælge sin virksomhed og få en god pris, samtidig med at virksomheden bliver rustet til fremtiden ved et større kapitalindskud.

Ved salg af virksomhed er man ude i, at sælge til en udefrakommende investor eksempelvis en kapitalfond, som ønsker forrentning af sin investering i form af udbytte og senere videre salg. Disse virksomhedsovertagelser har man set en del af ultimo i året 2005, hvor eksempelvis TDC, Westwood m.fl. er overtaget af forskellige kapitalfonde. Det kunne også være konkurrencemæssige opkøb fra en konkurrent eller lignende aktører. Fælles for disse overtagelser er, at denne form for overtagelse kræver et omfattende arbejde med vurdering af virksomheden ved Due Diligence og lignende økonomiske og strategiske analyser.

Management Buy Out (MBO) er situationen hvor den eksisterende ledelse i en virksomhed erhverver andele af virksomhedens kapital. Ved dette opnår ledelsen et supplement til den daglige ledelse i form af hel eller delvist ejerskab.

8.2 Salg/køb af virksomheden

Der er ikke mange fordele i at sælge virksomheden som helhed, hvis denne er organiseret som et partnerselskab, medmindre der kan blive tale om overdragelse med succession. Det er tidligere i opgaven fastlagt, at realisering af selskabets aktier vil komme til at blive beskattet som personlig indkomst, hvilket alt andet lige vil blive en meget høj beskatning svarende til maksimal skat på ca. 63% af gevinsten. Der vil dog være mulighed for at indskyde visse beløb på en såkaldt ophørspension.

Hvis der skal tales om anvendelse af partnerselskabet i forbindelse med salg af en virksomhed, skal vi naturligvis se på situation fra købers side, og i de tilfælde hvor succession er en mulighed.

Er der tale om en ren investor, der erhverver andele i partnerselskabet, er vi inde i overvejelserne omkring passive selskabsdeltagere, hvor der henvises til senere kapitel i afhandlingen hvor denne form for selskabsdeltagelse vil blive gennemgået. Denne form for overtagelse kan ikke foregå ved succession.

Har vi med en virksomhedsovertagelse at gøre fra eksempelvis en konkurrent, er der ligeledes ikke meget ide i at overveje partnerselskabet som løsning, da man formentlig i denne situation kun er én part der overtager, og dermed ikke har ønsker om at indgå særlige aftaler, som lovgrundlaget gør det muligt. Vedrørende de skattemæssige konsekvenser, vil der for-

mentlig opstå koncernforhold, hvorefter der kan etableres sambeskatning efter reglerne i SEL § 31.

Det vil sige, at grundlæggende er der ikke det store grundlag for at vælge partnerselskabet i forbindelse med direkte køb af virksomheder. Det kan dog ikke udelukkes, at der kan opstå en situation, hvor flere personer/selskaber overtager en anden virksomhed, og vælger partnerselskabet på grund af mulighederne for anderledes aftaleforhold end eksempelvis i et aktieselskab. Jeg vil dog udlede at det må være undtagelsen frem for reglen, at partnerselskabet anvendes ved virksomhedsovertagelser, men man skal selvfølgelig altid have modellen med i sine overvejelser.

8.3 Management Buy Out (MBO)

Mere interessant bliver det når man ser på generationsskifte foretaget ved en MBO. Fordelen ved at anvende denne form for generationsskifte er, at ledergruppen der erhverver andele i virksomheden i forvejen har et indgående kendskab til virksomheden, dens værdi, potentiale mv. MBO modellen kan ligeledes anvendes i de situationer hvor en virksomhed overdrages til familiemedlemmer, da de overtagende familiemedlemmer næsten altid har været en del af virksomhedens ledelse i en årrække inden selve overdragelsen.

Der findes mange modeller til at foretage en MBO, men fælles for modellerne er, at de skal foretages som planlægning i en årrække inden selve overdragelsen finder sted.

Der er naturligvis forskellige udgangspunkter for generationsskifte af en virksomhed. Mindre virksomheder kan være organiseret i privat regi, aktie- eller anpartsselskaber, holdingmodeller eller andre strukturer.

Typiske problemstillinger ved et MBO, når man ser på valg af selskabsform, kunne være:

- At begrænse hæftelsen for nye deltagere.
- At fradrage eventuelle underskud og skattemæssige afskrivninger i den øvrige personlige indkomst, herunder løn og eventuel ægtefællens indkomst
- At fradrage renter fra lån til køb af virksomheden i overskud af virksomhed og øvrig personlig indkomst, herunder løn og eventuel ægtefællens indkomst
- At anvende faste reguleringer af selskabet internt og over for omverdenen (faste retningslinier)
- At udarbejde specifikke overenskomster/aftaler omkring eksempelvis ansvarsfordelinger, overskudsdelinger mv.

Øvrige problemstillinger ved et MBO, som værdiansættelse, selve finansieringen af kapitalgrundlaget, valg af medarbejdere, valg af rådgivere med mere, vil ikke blive gennemgået i denne afhandling, da der fokuseres på valget af selskabsformen. Disse øvrige problemstillinger er naturligvis også væsentlige faktorer ved gennemførelse af et MBO.

8.3.1 Modning til salg via MBO

Mange modeller omkring generationsskifte tager udgangspunkt i den efterhånden klassiske holdingmodel, hvor en eller flere ejere har organiseret sig således, at driftsselskabet er placeret som et A/S, eller i nogle tilfælde et ApS, med anpartsholdingselskaber som ejere og såkaldte pengetanke, således at overskydende likviditet er placeret i holdingselskaberne og

dermed frigjort for de hæftelser og forpligtelser der måtte være forbundet med driften af driftsselskabet. For at samle den frie likviditet i holdingselskabet, udloddes dette som udbytte, som modtages skattefrit hvis ejerandelen er 20% eller derover⁷⁴. En anden mulighed for at salgsmodne virksomheden uden at flytte den frie kapital kunne være forlods udlodning af udbytter til sælgerens holdingselskab i forbindelse med salget.

Tidshorizonten for et generationsskifte er en faktor der skal tages væsentlig i betragtning, da det typisk er noget man foretager over en længere periode på omkring 5-10 år.

Er udgangspunktet f.eks. en privat ejet virksomhed, vil det være normalt at omdanne virksomheden til et aktie- eller anpartsselskab efter reglerne i Lov om Skattefri Virksomhedsomdannelse (VOL). Herefter får man en struktur hvor ejeren nu ejer aktier/anparter i et driftsselskab. Efterfølgende søges der om godkendelse af en aktieombytning efter reglerne i aktieavancebeskatningsloven § 13. Denne ombytning af aktier skal være forretningsmæssig begrundet og hovedformålet, eller et af dem, må ikke være skatteudskydelse eller -unddragelse.⁷⁵ Når denne ombytning er gennemført, står ejeren med aktier/anparter i et holdingselskab som derefter ejer driftsselskabet.

Ved at ende i denne struktur, undgår ejeren at skulle beskattes af et eventuelt salg af driftsselskabet enten som gevinst ved salg af personlig virksomheds, eller som aktieavance hvis driftsselskabet er et A/S eller ApS der ejes direkte af den personlige ejer.

Holdningstrukturen giver mulighed for at anvende reglerne i ABL § 4 stk. 6, hvor det er oplyst positivt, at selskaber der beskattes efter SEL § 1 stk. 1 nr. 1-2 a, 2c-f og 3a-5b eller fondsbeskatningsloven ikke er omfattet af bestemmelsen. Det vil sige, når holdingselskabet har ejet driftsselskabet i over 3 år, vil gevinsten ikke blive beskattet i holdingselskabet. Denne gevinst vil først komme til beskatning på det tidspunkt hvor aktionæren/aktionærerne hæver udbytte fra virksomheden. På denne måde har aktionæren mulighed for at forvalte en ikke beskattet gevinst i holdingselskabet, og trække pengene ud på den mest optimale måde.

8.3.2 MBO ved salg af aktier/anparter

8.3.2.1 Skattemæssig betragtning.

Når holdingstrukturen er konstrueret, er det en mulighed at foretage MBO'en ved at sælge hele eller dele af sine ejerandele i driftsselskabet. Selve salget eller overdragelsen, kan foregå ved en almindelig ren handel, eller der overdrages med succession til personer i den nærmeste familiekreds eller betroede medarbejdere. Det vil sige at familiemedlemmet eller medarbejderen træder i den tidligere ejers sted, således at likviditetsbehovet mindskes.

En sådan overtagelse vil alt andet lige medføre at køberen eller køberne skal tilvejebringe et væsentligt kapitalgrundlag for at overtage andelen i selskabet. Der er to muligheder for at tilvejebringe den nødvendige kapital, enten ved lån eller investorkapital. En investor vil naturligvis kræve en vis forrentning af sin investering, og tidshorizonten for en investors engagement vil normalt være af en kortere periode. Derfor er det meget normalt ved en MBO, at det er nødvendigt med et større lånebeløb for at finansiere overdragelsen.

---

⁷⁴ Procenten nedtrappes til 15% pr. 1/1 2007 og 10% pr. 1/1 2009 jf. SEL 2, stk. 1, litra c

⁷⁵ Fremgår ikke direkte af Aktieavancebeskatningsloven § 13, men af fusionsdirektivet art. 11 (direktiv 90/434/EØF af 23. juli 1990)

De nye ejere skal udnytte deres muligheder for fremskaffelse af kapital optimalt. Fremskaffelsen kan ske ved indskydelse af disponible midler, belåning af friværdier i privat husstand eller lignende. Hvis ejerne finansiere deres overtagelse ved indskydelse af frie midler, kan man sige at de mister en forrentning af disse midler, og erstatter den med en investering i selskabet.

Hvis køberen derimod skal ud og lånefinansiere overtagelsen, medfører dette ekstra renteudgifter på lånet set i forhold til hvad køberens tidligere forhold var. Denne renteudgift kan naturligvis fratrækkes køberens skattepligtige indkomst, men vil kun have en reel skatteværdi på 32%. Det vil sige, at betaling af renter på kr. 50.000 vil medføre en nettoomkostning på kr. 34.000. Hvis vi antager en marginalsat på 60%, vil det svare til, at køberen skal tjene kr. 85.000 i løn for at betale renteomkostningen på kr. 50.000 ($kr. 34.000 / (1-60\%)$).

Af skattemæssige hensyn, er det altså ikke hensigtsmæssigt at placere en lånefinansiering personligt hos køberen.

Dette skattemæssige problem løses ofte ved, at køberen opretter et selvstændigt holdingselskab, hvis formål blot er at eje aktier/anparten i det overtagne driftsselskab. Hvis dette selskab oprettes som et anpartsselskab, skal køberen blot fremskaffe kr. 125.000 privat til stiftelse af anpartsselskabet. Ved at starte med denne model, kan man placere lånefinansieringen i holdingselskabet, hvorefter de eneste skattemæssige bevægelser i holdingselskabet vil være renteomkostninger på lånet og udgifter til regnskabsudarbejdelsen, altså opstår der årligt mindre skattemæssige underskud. Disse skattemæssige underskud kan herefter fremføres tidsubegrænset, indtil selskabet på et tidspunkt vil få en indtægtskilde, hvis ikke det er muligt at etablere sambeskatning mellem holdingselskabet og driftsselskabet.

Hvis det ikke er muligt at etablere sambeskatning ved overtagelsen, er vi igen havnet i en situation, hvor den skattemæssige behandling af renteomkostningen ikke er optimal. Dog har køberen den fordel hvis ejerandelen andrager 20% eller mere⁷⁶, at der kan modtages udbytte fra driftsselskabet skattefrit, og køberen dermed kan afdrage gælden og betale renterne med midler der kun er beskattet i driftsselskabet i form af udloddet fri likviditet.

Generelt kan man sige, at hvis MBO anvendes, må det være grundlæggende, at såfremt købet skal lånefinansieres, er det mest optimalt at køberen erhverver aktierne/anparterne gennem et holdingselskab. Såfremt køber har frie midler til at erhverve aktierne/anparterne, vil det stadig være fornuftigt at gøre dette gennem et holdingselskab, da modtaget udbytte på denne måde erhverves skattefrit indtil det udloddes videre til personen.

8.3.2.2 Selskabsretlig betragtning

Grundlæggende kan man konkludere, at holdingmodellen opfylder kravene til den begrænsede hæftelse for selskabsdeltagerne. De nye deltagere vil hæfte for deres indskud i holdingselskabet, med eventuelt tilhørende kautionsforpligtelser eller sikkerhedsstillelser.

Ved anvendelse af MBO med holdingmodellen, skal aftaler mellem parterne, følge reglerne i ASL og APSL. Det vil sige, at der er væsentlige begrænsninger i hvilke aftaleforhold der kan stilles til grund for en efterfølgende overgangsperiode hvor begge parter er involveret arbejdsmæssig og økonomisk i driftsselskabet.

Eksempelvis skal overskudsdelingen foretages efter selskabsdeltagernes kapitalandele/ejerandele og stemmerettighederne skal ligeledes følge lovreguleringen. Det er dermed

---

⁷⁶ Procenten nedtrappes til 15 % pr. 1/1 2007 og 10 % pr. 1/1 2009 jf. SEL 2, stk. 1, litra c

flertallet af bestyrelsen der ansætter direktør mv. Der kan dog være situationer hvor man kategoriserer aktierne i A- og B-aktier, hvor der er forskel på stemmerettighederne. Altså kan overskuddet kun deles efter eksempelvis arbejdsindsats ved anvendelse af differentieret løn mellem selskabsdeltagerne, med efterfølgende personlig beskatning og alle beslutninger foregår efter ASL's regler om flertal på generalforsamling og i bestyrelsen, alternativt reglerne i APSL.

Der kan naturligvis udarbejdes en overenskomst mellem selskabsdeltagerne, som regulerer forskellige situationer og arbejdsområder, men generelt er aftaleforholdet en del fastbundet efter ASL's regler herom.

8.3.3 MBO ved anvendelse af partnerselskabet

Partnerselskabet er et overset og attraktivt værktøj til gennemførelse af et MBO. Som omtalt i indledning omkring MBO, er der tilknyttet forskellige problemstillinger ved gennemførelse af et sådan generationsskifte.

8.3.3.1 Skattemæssig betragtning.

Hvis vi igen starter med den skattemæssige betragtning, medførte holdingmodellen, at det ikke var muligt at udnytte fradragsværdien af de renteudgifter der var tilknyttet finansieringen af købet, medmindre der kunne etableres sambeskatning ved overtagelsen.

Ved anvendelse af partnerselskabet, hvor ejeren besidder kommanditaktierne privat, uden et holdingselskab, bliver indkomst og overskudsandel fra driftsselskabet beskattet som virksomhedsindkomst efter reglerne i Virksomhedsskatteordningen, som forudsættes anvendt. Denne indkomst sammenholdt med skattemæssige afskrivninger og renteudgifter, giver et skattemæssigt resultat for deltagerens virksomhedsandel.

Det vil sige, at deltageren nu har udnyttet muligheden for at fratække de omkostninger der er placeret privat, hvilket i de fleste tilfælde vil være lånefinansieringen med dertilhørende renteudgifter. Problemet med fuldt fradrag for renteudgifter er på denne måde løst.

Problemet vedrørende anvendelse af eventuelle skattemæssige underskud i overgangsfasen løses ligeledes delvist ved anvendelsen af partnerselskabet. Skulle der opstå skattemæssige underskud i en overgangsperiode, er der ved anvendelse af partnerselskabet mulighed for at modregne dette underskud i personens øvrige skattepligtige indkomst, således at der udnyttes en skatteværdi med det samme til at afhjælpe finansieringen af den erhvervede virksomhedsandel.

Hvis man ser på holdingmodellens muligheder i at modtage skattefrit udbytte fra driftsselskabet, der er beskattet med 28 % i driftsselskabet, og efterfølgende anvende disse likvider til at afdrage gælden, kan man sige, at partnerselskabet indeholder den samme mulighed. I partnerselskabet har man ligeledes muligheden for at anvende overskydende likviditet i driftsselskabet til, at afdrage på de lån der blev optaget til at finansiere virksomhedsovertagelsen. Disse midler er blot beskattet med 28 % som opsøret overskud efter reglerne i Virksomhedsskatteoven.

Partnerselskabet er altså rent skattemæssigt et attraktivt værktøj til at skabe fradragsværdi for de renteudgifter der måtte være ved finansieringen af et MBO for de nye virksomhedsdeltagere. Afdrag af gælden foregår med midler der er beskattet med 28 %. Endelig kan man sige,

at modellen giver nogle udvidede muligheder omkring anvendelse af skattemæssige afskrivninger og eventuelle underskud i overgangsfasen set i forhold til holdingmodellen.

8.3.3.2 Selskabsretlig betragtning.

Som tidligere nævnt, løser partnerselskabet problemet med begrænset hæftelse hos selskabsdeltagerne, hvilket er en vigtig del i overvejelserne omkring at gå fra at være lønmodtager til at være ejer af en virksomhed.

Et andet punkt som blev nævnt i indledningen til dette afsnit var specifikke aftaleforhold i forbindelse med involvering af medarbejdere eller familiemedlemmer i ejerkredsen.

Sådanne aftaleforhold kunne eksempelvis være fordelingen af virksomhedens overskud, forrentning af indskudskapital ved skæve kapitaldelinger, vetoret ved forhold der har stor indflydelse på de største hæftelser i selskabet.

Vedrørende overskudsfordelingen kan det være en ulempe i holdingmodellen, at overskudsfordelingen sker efter kapitalandelene. I et generationsskifte overdrages kapitalandele ofte løbende startende med eksempelvis 20 % og derefter løbende overtagelse af kapitalandelene. Som tidligere omtalt, er det ikke muligt at fordele overskuddet mellem selskabsdeltagerne på andre måder en størrelsen af vedkommendes lønandel i virksomheden.

Ved anvendelse af partnerselskabet, er der mulighed for at ændre på denne fordeling af overskuddet, som reglerne i ASL og SEL ellers påkræver. Man kunne eksempelvis forestille sig en fordeling af selskabets overskud fordelt efter selskabsdeltagernes arbejdsindsats. Forskellen på partnerselskabets anvendelse af lønfordeling frem for holdingmodellens er, at i partnerselskabet vil overskudsandelen kunne anvendes til opsøret overskud, hvor skatten på nuværende tidspunkt kun er 28 %, mens lønfordeling efter holdingmodellen antageligt vil komme til beskatning ved en marginalskat på omkring 60 %. Det forudsætter naturligvis at selskabsdeltageren ikke hæver sin overskudsandel til private formål, hvorefter beskatningen efter partnerselskabsmodellen ligeledes vil blive beskattet med marginalsatten på ca. 60 % efter reglerne i Virksomhedsskatteoven.

Ved konstruktionen af en alternativ overskudsfordeling, skal man være ekstra opmærksom på reglerne i ASL § 173 stk. 8, hvor komplementarens økonomiske beføjelser skal være tilstrækkelige set i forhold til hæftelse og forpligtelse.

Andre eksempler på udvidede aftaleforhold i forhold til reglerne i ASL, kunne være komplementaren eller flere komplementarers ret til at udvælge medlemmer af direktionen, hvilket normalt efter reglerne i ASL tilkommer bestyrelsen. Vedtægterne kunne ligeledes indeholde specielle regler omkring ændring af vedtægter og lignende retslige forhold, som ellers er reguleret af ASL. Det kunne eksempelvis være fastsættelse af flertal for vedtægtsændringer og specielle regler om vetoret ved sådanne ændringer.

8.3.4 Sammenholdelse af modellerne

Indledningsvis skal man ikke afskrive muligheden for at drive virksomheden i et I/S eller K/S, dette kan være en nødvendighed, hvis eksempelvis lovgivningen ikke giver mulighed for, at specifikke typer af erhvervsmæssige virksomheder kan etablere sig i bestemte former for virksomhedsformer.

Det kan også være at størrelsen af en virksomhed ikke gør det optimalt at anvende de omtalte selskabsmodeller. Det er dog forudsat at reglerne om kapitalsikring i ASL, og det faktum at

reglerne er lovregulerede for partnerselskabet frem for kommanditselskabet gør, at partnerselskabet som udgangspunkt vælges i denne sammenhæng.

Ser man på selve finansieringen af et MBO, vil det være mest optimalt at anvende partnerselskabet, således at renteudgifterne til låneoptagelse gøres fradragsberettiget i den øvrige virksomhedsindkomst fra starten. Det må antages at det i langt de fleste tilfælde er nødvendigt for nye virksomhedsdeltagere at optage større lån til finansieringen. Denne konklusion forudsætter at der ikke kan etableres sambeskatning af selskaberne i holdingmodellen fra opstarten.

Mulighederne i differentierede overskudsdelinger er ligeledes en fordel ved anvendelsen af partnerselskabet. Beskatningen mindskes/udskydes, da der er større muligheder for at fordele virksomhedens overskud efter en arbejdsfordeling frem for den gængse kapitalfordeling efter aktieselskabsloven.

Endelig giver partnerselskabet mulighed for at kombinere aktieselskabsloven regler med udvidede aftaleforhold om selskabet interne forhold efter bestemmelsen i ASL § 173 stk. 2 om fornødne lempelser af aktieselskabsloven.

8.4 Opsummering

Partnerselskabet er ikke som generel model for generationsskifte af virksomheder anvendelig. Forholdene omkring ophørsbeskatning ved afhændelse af ideelle andele, og det faktum at selskabsformens fordele hovedsageligt er at finde ved virksomheder med flere deltagere gør, at selskabsformen ofte vil være uhensigtsmæssig i forbindelse generationsskifte af virksomheder. Ved for eksempel direkte virksomhedsovertagelser vil den/de tidligere ejere af virksomheden blive ophørsbeskattet, hvilket i mange tilfælde vil være uhensigtsmæssige set i forhold til eksempelvis holdingmodellen.

Det område hvor partnerselskabet er interessant indenfor generationsskiftemodeller er de såkaldte Management Buy In/Out. (MBI/MBO). Den almindelige model for MBI/MBO er ofte modning af driftsselskaber ved at etablere holdingstruktur, hvor kapitalgrundlaget i driftsselskabet optimeres ved udlodning af overskydende kapital til et eller flere holdingselskaber, hvorefter værdiansættelsen er mere optimal for nye købere. Herefter sælger ejerne deres aktier/anpartar skattefrit i holdingselskabet, og kan herefter optimere provenuet rent skattemæssigt fra holdingselskabet til personligindkomst og andre formål.

De nye købere/ejere etablerer ligeledes holdingselskaber som finansierer købet af driftsselskabets aktier. På denne måde opnår holdingselskabet ret til at fradrag renteomkostninger 100 % i den skattepligtige indkomst, som ellers ofte først realiseres langt ude i fremtiden. Ligeledes har de nye selskaber mulighed for at afdrage eventuelle lån til finansieringen af købet med skattefrie udloddede udbytter fra driftsselskabet, såfremt de nominelle kapitalandele opfylder kravene herom.

En af ulemperne ved denne model er imidlertid, at prisen for eventuel goodwill vedhæfter sig anskaffelsessummen for aktierne, således at denne ikke bliver skattemæssig afskrivningsberettiget for køberen. Anden ulempe er, at den skattemæssige værdi af renteomkostningerne realiseres først på lang sigt, samt skatteværdien af eventuelle underskud i for eksempel en vækstfase realiseres ligeledes først på lang sigt. På baggrund af eksempelvis disse skattemæssige forhold hæves finansieringsbehovet og tilbagebetalingstiden for investeringen altså i forbindelse med generationsskifte efter holdingmodellen. Dette er nogle af de finansie-

ringsmæssige problemstillinger i forbindelse med anvendelse af holdingmodellen som generationsskiftegrundlag.

Disse skattemæssige forhold er væsentlig gunstigere i partnerselskabet, hvor vederlag for goodwill gøres afskrivningsberettiget i den øvrige indkomst, finansieringsomkostninger fratrækkes ligeledes løbende i den skattepligtige indkomst og skattemæssige underskud kan modregnes i øvrig indkomst. Så hvis man isoleret set ser på skatteværdien af selve anskaffelsen og finansieringen, er partnerselskabet et alternativt valg som generationsskiftemodel. Man skal dog være opmærksomme på, at sælgeren ophørsbeskattes ved anvendelse af partnerselskabet, frem for holdingmodellen hvor aktierne/anparterne kan sælges skattefrit, og provenuet først beskattes når dette trækkes ud af holdingselskabet.

Hvis man isoleret set ser på disse finansieringsmæssige og skattemæssige betragtninger, vil interessentskabet og kommanditselskabet ligeledes være relevante alternativer som generationsskiftemodeller. Disse modeller har blot den ulempe, at de ikke lovmæssige reguleret. Som tidligere omtalt bygger grundlaget for I/S og K/S på administrativ praksis, mens A/S, ApS og delvis P/S er lovregulerede efter ASL og APSL. Den selskabsretlige betragtning er dermed ligeledes et vigtigt parameter i overvejelserne omkring generationsskifte.

Nogle af de typiske selskabsretlige problemstillinger ved et MBO/MBI er kravet om begrænset hæftelse, faste retningslinier internt og eksternt, samt specifikke aftaleforhold omkring eksempelvis ansvarsfordeling, overskudsdeling og lignende. Den begrænsede hæftelse sortere hurtigt interessentskabet fra, mens kravet om faste lovregulerede rammer ligeledes udelukker kommanditselskabet. Dermed har man stort set kun holdingmodellen som alternativ, medmindre man ser på partnerselskabet.

De væsentlige forskelle på det selskabsretlige område mellem partnerselskabet og holdingmodellen er muligheden for alternative overskudsdelinger, forrentning af skæve kapitalfordelinger og muligheden for at udarbejde alternative aftaleforhold set i forhold til ASL og APSL.

Omkring overskudsdelingen muliggør partnerselskabet at deltagerne fraviger den nominelle fordeling af virksomheders overskud som ASL og APSL forskriver. Dette indebærer, at man kan fordele overskuddet efter arbejdsindsats, anciennitet, kapitalforhold og lignende, således at deltagerne ikke nødvendigvis behøver at modtage deres vederlag som løn og dermed personlig indkomst til en høj skat. Anvendelsen af virksomhedsskatteordningen muliggør at der kan disponeres anderledes over deltagerens andel af virksomhedens overskud. Ved alternative overskudsdelinger, skal man dog stadig være opmærksomme på, at komplementarens økonomiske beføjelser er opfyldt efter ASL § 173 stk. 8.

Omkring de øgede muligheder for alternative aftaleforhold i partnerselskabet, kan nævnes komplementarens muligheder for udvidede tegningsretter. Denne modstridende mulighed i forhold til ASL og APSL skal ses i forhold til ASL § 173 stk. 8, hvor komplementaren forvaltningsmæssige beføjelser skal være opfyldt. Grundlæggende har komplementaren som hovedregel vetoret mod beslutninger der har indflydelse på dennes ubegrænsede hæftelse i selskabet jf. den nedre grænse for de forvaltningsmæssige beføjelser. Øvrige aftaleforhold kunne være udpegning af direktionsmedlemmer, vetoret for visse vedtægtsændringer og lignende forhold der kunne være relevante i en overgangsperiode.

Partnerselskabet kan altså i visse situationer løse nogle af de problemstillinger der kan være ved gennemførelsen af et generationsskifte. Partnerselskabet er ikke den mest oplagte model at anvende, hvis der er tale om et mindre aktie- eller anpartsselskab hvor et familiemedlem

eller en betroet medarbejder skal overtage. Partnerselskabet har sine største fordele hvor der skal forekomme komplekse aftaleforhold om eksempelvis overskudsdeling eller ansvarsfordeling. Samtidig er det ligeledes væsentlig at overveje modellen i situationer hvor finansieringsbehovet er væsentlig stort på grund af eksempelvis goodwill eller lignende faktorer i værdiansættelsen.

9 Virksomheder med flere/mange deltagere, herunder liberale erhverv

Ved liberale erhverv forstås erhvervsmæssig virksomhed, hvori der ikke arbejdes med materielle genstande. Dette kunne eksempelvis være en læge, tandlæge, advokat, ejendomsmægler, revisor og lignende professioner.

I denne sammenhæng er det væsentlig at fremhæve, som også er omtalt i afsnittet omkring den selskabsretlige regulering, at visse typer virksomhed ikke kan udøves som et K/S eller P/S. Eksempelvis kan advokater⁷⁷, ejendomsmægler⁷⁸, forsikringsmægler, læger, dyrlæger og tandlæger kun etablere sig i A/S, ApS eller I/S og dermed ikke K/S eller P/S.

Formålet med dette afsnit er at illustrere fordelene ved anvendelse af partnerselskabet ved erhvervsmæssig virksomhed, hvor der typisk er mange ejere i virksomheden. I dette afsnit er udøvelse af revisionsvirksomhed anvendt som eksempel på en virksomhed med mange deltagere, dette er ikke udtømmende, det kunne være en hvilken som helst form for erhvervsmæssig virksomhed med flere deltagere

9.1 Revisionsvirksomhed

En revisionsvirksomhed er normalt kendetegnende ved en forholdsvis fast kundeportefølje, som suppleres med revisorassistance generelt på markedet. For at kunne fastholde markedsandele og eventuelt videreudvikle markedsandele, kræver en revisionsvirksomhed et løbende flow i generationsskiftet, således at alle ejere/indehavere og ledere ikke går på pension samtidig. En sådan situation vil skabe utryghed hos kundeporteføljen og i organisationen, samt i værste fald medføre tab af markedsandele og personale/viden.

Samtidig med at markedsandelene skal bevares, skal virksomhedens organisation hele tiden holdes ajour med ny lovgivning og viden, samt sikre den eksisterende viden i organisationen.

Interessentskab og kommanditselskab vil ikke indgå som alternativer til valg af selskabsform i det følgende. Dette beror sig specielt på, at redegørelsen omfatter en virksomhedstype med mange virksomhedsdeltagere, hvor det forudsættes at der lægges vægt på anvendelsen af et selskabsretligt fast lovgrundlag, aktieselskabsloven, samt ønsket om begrænset hæftelse i udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed.

9.1.1 Selskabsretligt grundlag

Det var først ved vedtagelsen af L 65, 16. december 1999, ændring af Lov om statsautoriserede revisorer og lov om registrerede revisorer, at der blev indsat hjemmel til, at revisionsvirksomhed kunne drives indenfor rammerne i et partnerselskab.⁷⁹ Der er mulighed for at udøve to former for revisionspartnerselskab, enten et Registreret eller Statsautoriseret Revisionspartnerselskab. Et af kravene er, at hovedparten af komplementarerne skal være statsautoriserede revisorer, eller statsautoriserede revisionsvirksomheder (på samme måde med et

---

⁷⁷ Retsplejelovens § 124

⁷⁸ Det er dog muligt for ejendomsmæglerne at drive virksomhed som et partnerselskab efter d. 1. juli 2006.

⁷⁹ Lov nr. 302 af 30. april 2003 (Revisorloven) § 12 og Bekendtgørelse 739, af 21. august 2003, § 12 stk. 1 (Bekendtgørelse om revisionsvirksomhed)

registreret revisionspartnerselskab)⁸⁰. Der stilles yderligere krav om, at kommanditaktierne skal udstedes som navnenoterede aktier, og dermed ikke må have karakter af omsætningspapirer⁸¹.

Når en revisionsvirksomhed etablerer sig som et partnerselskab, skal man være opmærksom på bekendtgørelse 739 af 21. august 2003, kapitel 3, § 12, hvor der henvises til, at kapitel 2 og 4 finder anvendelse for kommanditister og komplementar er med de fornødne lempelser. Kapitel 2 omhandler revisionsvirksomheder etableret som aktie- eller anpartsselskab, mens kapitel 4 omhandler revisionsvirksomheder etableret som interessentskaber. Da partnerselskabet, som tidligere omtalt, er en blanding af aktieselskabet og et interessentskab, har man tilføjet ”med de fornødne lempelser” i § 12.

Specielt omkring overdragelser af aktier eller anparter i en revisionsvirksomhed, fremgår det af revisorlovens kapitel 2 § 6 stk. 1, at ”overdragelse til eje eller sikkerhed af aktier eller anparter i et revisionselskab må kun ske med ledelsens forudgående samtykke”, betingelserne for dette samtykke skal fremgå af selskabets vedtægter. Af bekendtgørelsens § 6 stk. 1 henvises der til §§ 9 og 10 vedrørende dødsfald og konkurs, hvor der gælder specielle regler.

I bekendtgørelsens kapitel 4 omtales igen overdragelse af andele i virksomheden på samme måde som i kapitel 2. Som supplement til kapitel 4, i forhold til kapitel 2, er der her indsat regler omkring uafhængighed⁸², brevpapir⁸³ og interessentskabskontrakt, da aktieselskabsloven ikke gælder for et interessentskab.

Omkring uafhængigheden oplystes det, at kun interessenter der er statsautoriserede revisorer kan kontrollere udførelsen af revisions- og erklæringsopgaver⁸⁴. Vedrørende brevpapiret, skal det tydeligt fremgå hvem der er interessenter, eller hvor der kan findes oplysninger omkring ejerforholdet. Såfremt revisionsfirmaet er etableret i et partnerselskab, må bestemmelsen omkring brevpapiret anses for værende overflødig, og dermed indgå under ordlyden ”fornødne lempelser”⁸⁵.

I bekendtgørelsens bestemmelse omkring interessentskabskontrakten⁸⁶, er der givet inspiration til hvorledes en sådan kontrakt kan udformes. Det er altså ikke oplyste krav, men blot vejledende punkter der kan forebygge eventuelle fremtidige problemer.

Hvis man projekterer bekendtgørelsens § 20 over til stiftelsen af et partnerselskab, skal der dermed tages hensyn til hvilke forhold der skal omtales i vedtægterne, og hvilke der kan indeholdes i en overenskomst mellem kommanditisterne. Forskellen på dette er naturligvis offentliggørelsen af vedtægterne, mens overenskomsten er en intern rettesnor for selskabets drift. I forbindelse med denne opdeling er det vigtigt at man tager hensyn til aktieselskabslovens § 173 stk. 4, hvor det fremgår, at vedtægterne skal indeholde nærmere regler omkring retsforholdet mellem aktionærerne og komplementaren. For at drage en parallel til bekendtgørelsen, skal et varsel omkring udtrædelse fra komplementarens side eksempelvis fremgå af vedtægterne, såfremt det ikke fremgår af vedtægterne, at komplementaren ikke kan udtræde.

---

⁸⁰ Bekendtgørelse 739, af 21. august 2003, § 12 stk. 4

⁸¹ Bekendtgørelse 739, af 21. august 2003, § 12 stk. 6

⁸² Bekendtgørelse 739, af 21. august 2003, § 18

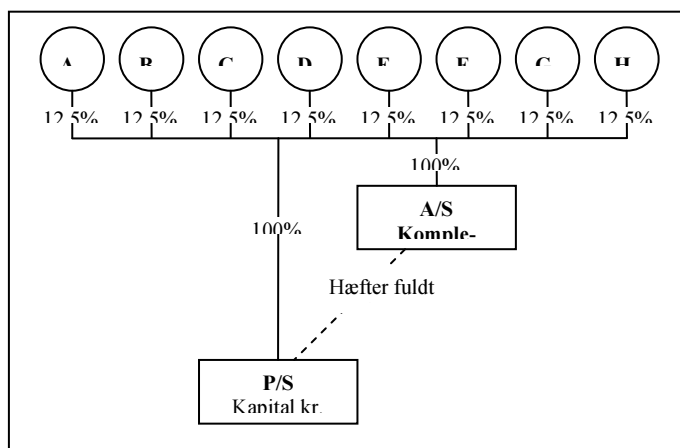
⁸³ Bekendtgørelse 739, af 21. august 2003, § 19

⁸⁴ Revisorlovens § 1 stk. 2

⁸⁵ Bekendtgørelse 739, af 21. august 2003, § 12

⁸⁶ Bekendtgørelse 739, af 21. august 2003, § 20

Man må antage, at et optimalt grundlag for anvendelse af partnerselskabet, er en struktur hvor den enkelte indehave ejer hver deres andel af revisionsfirmaets indskudskapital i form af kommanditaktier, mens komplementaren omfatter et A/S eller ApS, som ligeledes ejes af de enkelte indehavere. En sådan struktur kunne se ud som følgende:

Figur 6: Egen tilvirkning

Figuren illustrerer et fuldstændigt ligeligt fordelt ejerskab af partnerselskabet. Denne konstruktion vil gøre alle kommanditaktionærer lige, såfremt der ikke er opdelt aktieklasser med forskellige stemmerettigheder i hverken A/S'et eller P/S'et. Denne model vil altså fremstå som en fuldt ud demokratisk version af partnerselskabet.

Denne måde at opbygge strukturen på er naturligvis ikke optimal i alle situationer. Modellen er mere tænkt som et udgangspunkt for efterfølgende at belyse aftaleforhold og kapitalstruktur nærmere.

Man kan ikke foretage en selskabsretlig vurdering af partnerselskabet uden at inddrage skattemæssige forhold, da fordelene ved selskabsformen er en kombination heraf. Den efterfølgende gennemgang vil derfor være en kombination af det selskabsretlige og skatteretlige omkring selskabsformen. For at strukturere gennemgangen opdeles afsnittet i fordelene vedrørende kapitalgrundlag og aftaleforhold.

9.1.2 Kapitalstrukturen

Hvis man ser på anvendelsen af enten et aktieselskab eller partnerselskab som platform til en revisionsvirksomhed hvor der er flere ejere, vil den umiddelbare forskel ligge i den skattemæssige opgørelse af betalingsstrømme fra selskabet.

Hvis vi først ser på lønomkostningen, som tidligere er omtalt i afsnit 6.4.5, vil lønnen i et aktieselskab blive betegnet som et lønmodtagerforhold, med efterfølgende fuld beskatning, personligt hos selskabsdeltageren. Derimod vil lønnen fra et partnerselskab, hvor den ”ansatte” selv er aktionær, blive anset for værende indkomst fra erhvervsmæssig virksomhed. Den altoverskyggende forskel på dette område er altså at man via partnerselskabet kan disponere over sin løn ved hjælp af eksempelvis Virksomhedsskatteoven, mens der ikke er mulighed for at udskyde beskatningen gennem et aktieselskab.

Overskudsandele beskattes med samme procent i henholdsvis et A/S og P/S, hvis overskuddet bliver på egenkapitalen, dog med den nuance at der foretages en individuel behandling af den skattemæssige opgørelse i P/S’et hvor der anvendes VSO med opsparet overskud med mere.

Generelt kan man sige at disse forskelle vedrørende kapitalstrukturen ikke er anderledes for virksomheder med mange deltagere end virksomheder med få deltagere. Forskellen mellem et P/S og et A/S vil på disse områder være ens.

Hvis man ser isoleret på kapitalstrukturen, er den store forskel fra virksomheder med få ejere til virksomheder med flere ejere, at den procentvise andel af selskabskapitalen ofte er under 20 %. I denne sammenhæng bliver det interessant at se på reglerne omkring udbytteudlodning fra et aktieselskab.

Reglerne omkring udlodning af udbytte er i skrivende stund, at en ejerandel på 20 % eller derover medfører, at et aktie- eller anpartsselskab kan udlodde udbytte skattefrit til sine ejere, hvis disse er juridiske enheder. Det vil sige, hvis man har sit ejerskab via en holdingstruktur, vil man kunne flytte kapital fra datterselskabet til holdingselskabet uden at betale udbytteskat heraf.⁸⁷

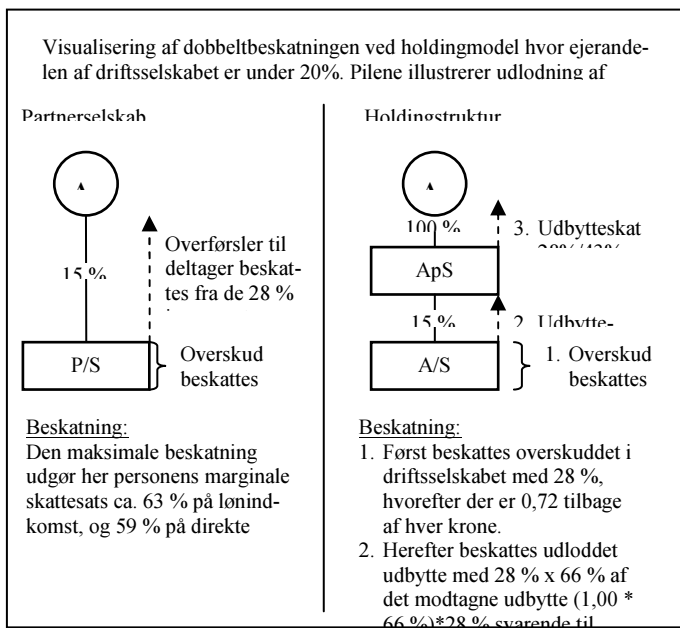
Dette faktum gør, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at placere sine aktier fra virksomheden i et holdingselskab, da udbytter dermed vil blive beskattet i holdingselskabet, hvorefter der er opstået en dobbeltbeskatning af det overskud den reelle virksomhed har genereret.

Det vil sige, hvis aktieselskabsstrukturen anvendes, er deltageren er nødsaget til at optage finansieringen til køb af aktierne i personligt regi – holdingmodellen vil altså ikke være et alternativ i denne situation.

Problemet omkring dobbeltbeskatningen i holdingmodellen er visualiseret i følgende figur:

---

⁸⁷ Det skal dog nævnes, at kravet om ejerskab falder fra 20 % til 15 % pr. 1. januar 2007 og efterfølgende til 10 % pr. 1. januar 2009, jf. SEL 2, stk. 1, litra c

Figur 7: Egen tilvirkning

Det skal nævnes i denne sammenhæng, at da reglerne for udlodning af skattefrit udbytte fra et selskab til et andet ændres gradvist, således at den procentvise grænse på 20 % justeres ned til et slutniveau på 10 % pr. 1. januar 2009, udlignes denne fordel mere eller mindre. Da en meget væsentlig del af de skattemæssige fordele forudsætter at man anvender virksomhedsskatteloven, er det værd at bemærke, at benyttelsen af denne knytter sig til antallet af selskabsdeltagere⁸⁸. På baggrund af anpartsreglerne i personskatteloven, er det ikke muligt at anvende virksomhedsskatteloven hvis antallet af selskabsdeltagere overstiger 10, dette indebærer både komplementar og kommanditaktionærer. Så i fremtiden gælder dobbeltbeskatningsproblematikken altså kun hvis ejerandelen er under 10 %.

Ved aktieselskabsmodellen, kommer deltageren altså til at blive beskattet med marginalskat-ten på sin løn, mens vedkommende kun får ca. 32 % fradrag for sine renteomkostninger på aktiefinansieringen.

⁸⁸ Anpartsreglerne i Personskattelovens § 4 stk. 1, litra 10, 1. led.

Det skal dog bemærkes, at der findes mulighed for at anvende en kapitalafkastordning for aktie- og anpartsbeholdninger⁸⁹, som medfører at man har mulighed for at flytte en del af renteomkostningerne fra kapitalindkomst til fradrag i personlig indkomst. Der skal imidlertid opfyldes en lang række forudsætninger for at kunne anvende denne ordning, en af forudsætningerne er eksempelvis, at anskaffelsestallet skal være over en vis bundgrænse⁹⁰, hvilket på 2006 niveau udgør kr. 575.500. Det vil formentlig være i relativt få tilfælde at denne ordning kan anvendes.

En anden væsentlig faktor i spørgsmålet omkring overtagelse af virksomhedsandele i et partnerselskab eller aktieselskab er opgørelsen af merværdier udover virksomhedens bogførte indre værdi. Med andre ord vil der normalt forekomme betydelige beløb til overdragelse af virksomhedsandele der omfatter goodwill. Hvis man ser på reglerne omkring skattemæssig afskrivning af goodwill⁹¹ vil det ikke være muligt at afskrive på betalt merværdi ved anskaffelse af aktier. Hvis derimod der er tale om erhvervelse af andele i et P/S, vil den nye deltagers engagement blive beskattet efter Personskatteloven og efterfølgende Virksomhedsskatteloven, hvilket medfører at der er mulighed for at afskrive 1/7 af goodwillværdien pr. skatteår, og på den måde anvende dette som en finansieringskilde. Værdien af afskrivningerne udgør i øjeblikket 28 % i opsparet overskud, hvilket må siges at være en ikke ubetydelig finansieringskilde.

Omkring fordelingen af overskud, vil kapitalstrukturen i et aktieselskab medføre at efter der er udbetalt løn til selskabsdeltagerne, fordeles overskuddet i henhold til fordelingen af selskabskapitalen. Denne fordelingsform vil være fastlagt for et aktieselskab, mens selve overskudsdelingen er mere fleksibel i partnerselskabet.

9.1.3 Aftaleforhold

Valg af selskabsformer kommer ofte til at handle om de skattemæssige forhold og dispositioner, da dette er et væsentligt supplement til finansieringen af en virksomheds opstart, drift eller generationsskifte. Den skattemæssige betragtning står dog ikke alene, da aftaleforholdene skal tilpasses den enkelte virksomhed og dennes deltagere, hvilket i nogle tilfælde ikke kan udøves i eksempelvis et aktieselskab.

Hvis der igen tages udgangspunkt i figur 6, som illustrerer en virksomhed med otte selskabsdeltagere, er der flere mulige konstruktioner til eksempelvis fordeling af virksomhedens resultat. I figuren er der vist en ligelig fordeling af ejerandelene, dette vil formentlig ikke være tilfældet i den virkelige verden.

Hvis man antager, at revisionsvirksomhedens ejerkreds består af 2 registrerede revisorer og 6 statsautoriserede revisorer, kunne man eksempelvis antage at de ejere der er registrerede revisorer skal have en lavere lønandel og overskudsdeling i forhold til de statsautoriserede revisorer. Hvis denne lavere andel skal ses i forhold til de enkelte deltageres kapitalandele, kan man sige at de registrerede revisorer måske skulle have en mindre effektiv forrentning af deres egenkapital end de statsautoriserede revisorer.

En sådan aftale om resultatdisponering med en differentieret forrentning af ejernes nominelle egenkapital vil være yderst vanskelig at etablere i eksempelvis et aktieselskab. Resultatet, inklusiv lønninger til indehaverne, vil formentlig variere, mens lønnen til indehaverne vil

---

⁸⁹ Virksomhedsskattelovens § 22c stk. 2

⁹⁰ Virksomhedsskatteloven § 22c stk. 2 nr. 2, samt Ligningsvejledningen 2006-2 - E.G.5

⁹¹ AL § 20, samt TSC 98-32 vedrørende afskrivningsgrundlaget.

være fastlagt på forhånd i et regnskabsår. Da resultatet i et aktieselskab fordeles ligeligt efter størrelsen af nominelle kapitalandele, vil alle aktionærer få den samme forrentning af deres kapitalandel eksklusiv lønninger, hvorfor den eneste løsning på problemet er lønregulering på årsbasis.

Denne problemstilling omkring overskudsdisponeringen ville også kunne løses i enten et interessentskab eller et kommanditselskab, men da det blev forudsat, at man ønskede begrænset hæftelse for virksomhedsdeltagelsen, og man ønskede at operere på et fast lovgrundlag i form af aktieselskabsloven, er der kun partnerselskabet tilbage som et muligt alternativ.

Det er specielt i tilfælde som dette, hvor man ønsker en alternativ overskudsdeling, at partnerselskabets fordele omkring aftalefrihed bliver interessante.

Ved at anvende partnerselskabet kan selskabets ejere internt aftale de lønforhold der findes passende for de forskellige deltageres arbejdsandel i virksomheden. Efter fastlæggelsen af lønningerne kan man så tilpasse fordelingen af det resterende resultat i form regnskabsårets overskud/underskud.

Har man så til hensigt at differentiere forrentningen af den nominelle egenkapital, den bogførte egenkapital, eller andre faktorer, kan man frit aftale dette. Dette svarer til interessentskabets anvendelse af en fordelingsnøgle, frem for aktieselskabslovens fordeling efter ideelle andele. Man skal blot huske på, at aktieselskabslovens regler omkring komplementarens økonomiske beføjelser⁹² skal tages til efterretning, da dette forhold, som grundlæggende forudsætning, skal opfyldes for at kunne klassificeres som et partnerselskab efter aktieselskabsloven⁹³.

Resultatdeling og differentieret forrentning af egenkapitalen er en af mulighederne i partnerselskabet. Et andet spørgsmål omkring aftaleforholdene kunne herefter være selve tegningsretten for selskabet.

Som det blev belyst i afsnittet omkring partnerselskabets selskabsretlige grundlag, er det vigtigt at selskabet ikke fjerner sig for langt væk fra aktieselskabets karakteristika. Det er her reglerne omkring eksempelvis den øvre grænse for komplementarens forvaltningsmæssige beføjelser⁹⁴ spiller ind.

Den øvre grænse for komplementarens forvaltningsmæssige beføjelser gør, at man ikke eneværdigt kan sætte denne til at vedtage beslutningerne i eksempel bestyrelsen, eller på generalforsamlingen. På samme måde, hvis man tillægger en bestemt aktionær, eller en mindre kreds af aktionærer, en bestemmende indflydelse i tagningsretten. Dette vil for det første sænke komplementarens forvaltningsmæssige beføjelser under den nedre grænse, da denne bliver sat uden for indflydelse, men også være i strid med aktieselskabslovens regler omkring flertal og tagningsret.

Man skal huske på omkring aftaleforholdene, at disse skal holde sig indenfor aktieselskabslovens regler, hvis man ser bort fra overskudsdelingen, samtidig med at man skal opfylde kravet omkring komplementarens økonomiske og forvaltningsmæssige beføjelser jf. ASL § 173 stk. 8.

---

⁹² Aktieselskabslovens § 173 stk. 8

⁹³ Aktieselskabslovens § 173

⁹⁴ Aktieselskabslovens § 173 stk. 8

9.2 Opsummering

Virksomheder med flere/mange deltagere, herunder liberale erhverv, vil ofte være kendetegnende ved, at der stilles større krav til aftaleforholdene i virksomheden, frem for almindelige aktie- og anpartsselskaber. Når der, som det er tilfælde i dette afsnit, er tale om en revisionsvirksomhed, skal der ligeledes tages højde for særregler og love som skal opfyldes, i dette tilfælde revisorloven, med tilhørende bekendtgørelser.

En naturlig følge af at der er flere deltagere i én og samme virksomhed, vil være, at kapitalforholdene ikke vil være ens for alle virksomhedsdeltagere. Dette kan igen, på samme måde som omtalt under generationsskiftet, skabe problemer omkring fordelingen af virksomhedens resultat. Virksomhedens resultat kan grundlæggende fordeles som enten løn eller overskudsandel. Anvendes aktie- eller anpartsselskabet som fundament, har det tidligere været omtalt at dette skaber problemer med overskudsdelingen, da det er de nominelle kapitalandele der fordeler overskuddet, hvorfor en differentiering af resultat kun kan foretages ved fordele via løn som beskattes som personlig indkomst. Det vil sige, at virksomhedens deltagere bliver låst fast i at disponere over deres overskudsandel såfremt aktie- eller anpartsselskabet anvendes frem for partnerselskabet.

En anden væsentlig forskel der kan opstå mellem aktie-/anpartsselskabet og partnerselskabet på grund af antallet af virksomhedsdeltagere er, at man kunne forestille sig, at de nominelle ejerandele ikke længere ville opfylde reglerne om skattefri udbytte mellem selskaber. Dette vil medføre, at der bliver foretaget udbyttebeskatning mellem selskaberne i en holdingmodel, hvorefter marginalbeskatning stiger kraftigt på grund af en dobbeltbeskatning i dette ejerforhold. Vi er altså inde igen og have skattemæssige fordele vedrørende selve finansieringen og muligheden for differentieret anvendelse af de enkelte deltagers overskudsandel, samt selve fastsættelsen af overskudsandelene som forrentning, løn eller lignende.

Endelig skal det fremhæves, at mulighederne for at udarbejde alternative aftaleforhold kan være meget relevante for denne type virksomheder. Dog skal man bevare fokus på, at såfremt selskabet etableres som et partnerselskab, hvilket giver muligheder for mere alternative aftaleforhold end eksempelvis aktieselskabsloven, må aftaleforholdene ikke bevirke, at man bevæger sig for langt væk fra aktieselskabets grundlæggende karakteristika. Med andre skal selve udarbejdelsen af sådanne aftaleforhold vurderes meget nøje og kritisk.

10 Virksomheder med passive deltagere

Det forekommer efterhånden ofte, at virksomheders ejerstruktur kan opdeles i aktive og passive deltagere. Med kapitalselskabernes indtog i Danmark, hvor investeringsselskaber køber andele i store eller mellemstore virksomheder for at få del i et vækstpotentiale, er vi ved at nærme os en mere amerikaniseret virksomhedskultur. Den amerikanske virksomhedskultur omfatter blandt andet såkaldt venture capital, som er et meget anvendt fænomen i USA, hvor investorer er en stor medaktør på finansieringsmarkedet.

10.1 Venture capital

Venture capital, som økonomiske studier viser, at det har en positiv effekt på virksomheds-etablering og iværksætterkulturen generelt.⁹⁵ Venture capital er et forholdsvist bredt begreb, der som sagt har sin største udbredelse i USA. Venture capital er grundlæggende investeringer i specialiserede teknologibaserede højvækst- og højrisiko virksomheder, der ofte meget tidligt i selskabets udvikling har behov for kapital til at finansiere produktudvikling og/eller vækst. I princippet er det dog ikke en forudsætning, da kapitalbehovet kan komme på et andet tidspunkt i virksomhedens levetid end opstartsfasen.

Venture capital kan karakteriseres som særdeles risikofyldt kapital, da investeringen ofte foretages i forholdsvist ukendte virksomheder set i forhold til den investerende offentlighed. Det gælder som sagt om, at finde nogle forholdsvist store vækstpottentielle virksomheder. Ofte er et andet karakteristika, at der ikke forekommer traditionelle aktiver, som kan stilles til sikkerhed for investeringerne.

I samspillet mellem investorer og aktive virksomhedsdeltagere, vil der også forekomme en vis form for asymmetri i vidensniveauet. Investorerne har ikke den samme indgangsvinkel til det teknologiske i virksomheden, som de aktive deltagere har, der ofte selv har udviklet virksomhedens hovedprodukter eller ideer. Dette er en væsentlig faktor i risikobetragtningen.

Man kan groft sagt sige, at investorerne er med til at udvikle den langsigtede strategiske plan for virksomheden, mens de aktive deltagere vedligeholder og udbygger virksomhedens ide- og forretningsgrundlag.

10.2 Passive deltagere

Investeringskapital behøves ikke nødvendigvis kun være relevant i højteknologiske virksomheder. Investeringskapital kan lige såvel udgøre en mindre investors ønske om at investere sine overskydende likvider i et givent selskab eller projekt. Det kunne eksempelvis tænkes, at virksomheder eller personer i yderområderne ønsker at bistå egnsudvikling ved at investere kapital i nye virksomheder eller projekter.

I økonomisk teori forudsættes normalt, at individet konstant søger at optimere sine egeninteresser ved at foretage handlingsvalg, der giver den største forventede nytteværdi. Det vil sige, at investoren naturligvis har en formodning om, at investeringen giver en fornuftig forrentning i fremtiden.

Om der er tale om venture selskaber, eller blot mindre investorer, er der ofte det fælles træk, at investorerne ofte tilfører virksomheden strategiske værktøjer til styrkelse af handlingspla-

---

⁹⁵ Venture capital selskabet – samspil mellem jura og økonomi, Dan Moalan, Ph.D.-stipendiat

ner, forretningsgange og langsigtede mål, hvor tilførslen på det operationelle plan ofte er mindre.

I sådanne virksomhedstyper, har vi altså at gøre med minimum to interessegrupper blandt de involverede parter. De aktive deltagere der skal forestå virksomhedens daglige drift og bestyrelsesarbejdet, og de passive deltagere der hovedsageligt er involveret på et overordnet niveau i eksempelvis bestyrelsen.

Virksomhedens omverden, herunder eksempelvis finansieringsinstitut, og de passive deltagere, ser gerne at de aktive deltagere hæfter personligt og ubegrænset for virksomheden. Dette er ofte en indikation af hvor meget de aktive deltagere er villig til at ofre for ideen. Modsat ønsker de passive deltagere kun at hæfte for det indskud og eventuelle kautioner der måtte være nødvendige for opstarten af samarbejdet.

10.3 Anvendelse af aktie- og anpartsselskaber

10.3.1 Selskabsretlige forhold

De aktive deltagere ønsker som regel i en sådan situation, hvor der er passive deltagere involveret, at opnå særlige rettigheder og forvaltningsmæssige beføjelser. De særlige rettigheder og forvaltningsmæssige beføjelser kan være et problem hvis man ønsker at drive selskabet i et normalt aktieselskab, da Aktieselskabslovens § 60 stk. 3 medfører visse restriktioner i tegningsretten.

Som Werlauff antyder⁹⁶, kan tegningsretten ikke differentieres til eksempelvis dispositioner over fast ejendom eller dispositioner over en vis størrelse. Generaliseret, må tegningsretten ikke være sagligt begrænset, men blot personelt begrænset.

Det vil sige, at de aktive deltagere i specifikke situationer ikke vil kunne tegne selskabet uden at skulle verificeres af den samlede bestyrelse som således også omfatter de passive deltagere. Dette kan både være en fordel og ulempe, fordelene kan ligge i, at de aktive deltagere ikke har fri proces til at drive virksomheden, men foretager driften ud fra nogle foruddefinerede rammer. Ulempen kan så ligeledes være, at de aktive medlemmers handlekraft bliver væsentligt svækket i et bureaukratisk system hvor bestyrelsen skal tages med på råd ved mange forholdsvis almindelige dispositioner.

Ved deltagelse af passive selskabsdeltagere, vil det ofte være opnåelse af fastlagte målsætninger der vægtes højest for investorerne. Så længe målene opnås på forsvarlig vis, har de aktive deltagere styringen af virksomheden. Dette kræver ofte en stor differentiering i forhold til tegningsretten der ellers vil være gældende i forhold til de nominelle kapitalandele.

Der kan altså meget vel opstå et problem omkring den formelle opbygning af aftaleforholdene, hvis et aktieselskab anvendes til virksomhedsdrift med aktive og passive deltagere.

10.3.2 Skattemæssige forhold

Det er ikke kun på det selskabsretlige plan, at de aktive og passive deltagere i et selskab kan have modstridende interesser. Rent skattemæssig vil der som oftest ligeledes være modstridende interesser i et sådan fællesskab.

---

⁹⁶ Werlauff's kommenterede aktieselskabslov 2. udgave 2002, side 341-345

De aktive deltagere i et samarbejde vil oftest kunne drage fordel af, at kunne disponere over sine resultatandele efter andre principper end det vil være tilfældet som lønmodtager. Det har tidligere i opgaven været omtalt, at disse personer vil kunne anvende virksomhedsordningen til at disponere over sine andele, således at midlerne fra virksomheden ikke blot bliver beskattet med topskat med det samme.

Fordelene omkring afskrivningsberettiget goodwill og skatteværdien af personlig finansieringsomkostninger er ofte mindre væsentlige hvis der er tale om eksisterende virksomheder der involverer eksterne parter for at øge væksten yderligere. I sådanne tilfælde kan holdingmodellen stort set opfylde de samme krav som mulighederne ved anvendelse af virksomhedsordningen. Er der derimod tale om nystartede udviklingsprojekter eller lignende, kan fordelene omkring 100 % skattemæssigt fradrag for finansieringsomkostninger være en væsentlig faktor for de aktive deltagere.

De aktive deltagere vil altså i mange tilfælde, hvor der er involveret passive investorer, ikke have skattemæssige krav, som ikke kan løses i eksempelvis en holdingmodel.

Ser vi på de passive deltagere, kan der være flere skattemæssige grunde til at disse involverer sig i nystartede udviklingsprojekter eller eksisterende vækstpotentielle virksomheder. Passive deltagere kunne eksempelvis have interesse i at skyde penge i underskudsgivende udviklingsvirksomhed, såfremt at underskuddene løbende kan fradrages i investorens øvrige indkomst. Og skulle uheldet være ude, og projektet ikke lykkes, vil det være en væsentlig faktor investoren, at dette tab ligeledes kan fradrages.

Såfremt et sådan scenario oprettes i en aktieselskabsstruktur, vil der højst sandsynligt ikke være mulighed for sambeskatning mellem investoren og selskabet der investeres i. Dette kræver som minimum, at der er tale om 2 selskaber, hvor investoren ejer over 50 % således at sambeskatning mellem danske selskaber kan etableres. Kan dette ikke lade sig gøre, vil løbende underskud blive kildebegrænset i virksomheden, og en eventuel konkurs vil medføre at investeringen vil blive betegnet som tab på uoterede aktier/anparter, som vil være kildebegrænset til gevinster på lignende værdipapirer hvis der har været ejet i under 3 år, og der vil slet ikke være fradragsret hvis aktierne/anparterne har været ejet i mere end 3 år.

Dette faktum, at underskuddene og investeringen kan gå tabt for investoren, såfremt virksomheden ikke overlever en udviklings- eller vækstfase, vil alt andet lige medføre et højere risikotillæg fra investorens side. Dette højere risikotillæg vil eksempel afspejles sig i kursen for indskuddene og/eller højere afkastkrav fra investorens side.

Hvis man skal se på fordelene ved at anvende de gængse aktie- eller anpartsselskaber i forbindelse med passive deltagere, kan det fremhæves, at det er forholdsvis simpelt for en investor at exite sit engagement i selskabet. I modsætning til eksempelvis interessentskaber, kommanditselskabet og dermed også partnerselskabet, hvor der sker ophørsbeskatning af ideelle andele såfremt en deltager udtræder, er aktie- og anpartsselskaberne væsentlig mere overskuelige at træde ud af rent skattemæssigt. Jeg er dog personligt af den opfattelse, at i større projekter med store investorer, betyder det minimalt at skulle foretages en ophørsbeskatning frem for en opgørelse af avance ved salg af aktier eller anparter.

10.4 Anvendelse af partnerselskab

Problemstillingerne vedrørende virksomheder med passive deltagere er altså en kombination af selskabsretlige og skatteretlige forhold der i visse situationer kan være ugunstig for både de aktive og passiver deltagere.

Omkring de selskabsretlige problemstillinger, kan man sige, at kommanditselskabet og partnerselskabet begge åbner mulighed for at tillægge differentieret beføjelser set i forhold til deltagernes størrelse af hæftelser og indskud. I situationer hvor investorer indskyder kapital i udviklingsprojekter eller vækstvirksomheder, må man antage, at princippet om partnerselskabets retlige grundlag, i form af Aktieselskabsloven, vejer højest, således at denne vælges frem for kommanditselskabet.

Muligheden for at differentiere beføjelser hos virksomhedsdeltagerne, åbner muligheden for, at de aktive deltagere tillægges flere beføjelser end det normalt vil være muligt efter Aktieselskabsloven set i forhold til kapitalfordelingen i selskabet. Dette foretages ved at indsætte de aktive deltagere som komplementarer, hvorefter den, eller de deltagere hæfter ubegrænset for selskabet, mens de passive investorer kun hæfter for deres indskud, og får forrentet deres investering i selskabet. For at de aktive deltagere ikke hæfter personligt med hele deres private formue, kan det være en mulighed at placere deltagelsen i partnerselskabet i et anpartselskab. Det vil altså sige, at de aktive deltagers beføjelser omkring den overordnede ledelse af selskabet kan udvides væsentlig og tilpasses den givende situation. Aftaleforholdene omkring dette skal naturligvis gennemarbejdes grundigt inden opstart af fælles virksomhed, da overenskomsterne for sådanne aftaler hovedsageligt vil danne grundlag for eventuelle fremtidige tvister mellem parterne.

Ser man på de skattemæssige problemstillinger i forbindelse med virksomheder hvor der figurer passive deltagere, opdeles deltagerne igen i to interessegrupper, de aktive og de passive deltagere.

Omkring de aktive deltagere er én ulempe ved at anvende aktieselskabet, at en eventuel finansieringsomkostning vedrørende kapitalindskuddet i selskabet ikke umiddelbart kunne fratrækkes 100 % i skat. Denne problemstilling er lig de skattemæssige problemstillinger omkring generationsskiftet og de liberale erhverv, blot er der som regel ikke tale om goodwill med dertilhørende afskrivninger når der er tale om de aktive deltagere i virksomheder med investorer. Partnerselskabet giver som tidligere omtalt den aktive deltager mulighed for at disponere anderledes over sine resultatandele end det vil være tilfældet i et aktieselskab, hvor andelene som regel kommer ud i form af lønninger og udbytte. En kommanditaktionær har altså mulighed for fradrag af renteomkostninger gennem eksempelvis virksomhedsordningen eller et holdingselskab.

Problemet for de passive deltagere omkring manglende fradragsret for skattemæssige underskud i virksomheden og eventuelle tab hvis et projekt ikke lykkes, kan ligeledes løses såfremt man vælger et transparent selskab som partnerselskabet. Denne problemstilling omkring manglende mulighed for sambeskatning kan sidestilles med de problemer der vil være for strategisk samarbejde mellem flere virksomheder. Som omtalt i afsnit 7.3 er partnerselskabet ideelt til at løse sådanne problemstillinger.

Hvis man ser på kapitalindskuddet fra investors side, vil muligheden for at realisere skatteværdien af løbende skattemæssige underskud og eventuelle tab på kapitalindskuddet, alt andet lige medføre, at investors afkast, set fra de øvrige deltagers synspunkt, bliver mindre. Grunden til dette er at risikotillægget vil blive formindsket, da worst case scenario alt andet lige bliver en mindre omkostning da der kan fratrækkes skat i dette scenario.

10.5 Opsummering

I virksomheder, hvor nogle deltagere tager aktiv del i driften af virksomheden, mens andre er passive investorer, kan partnerselskabet tilbyde den mulighed at give de to grupper af deltagere forskellige rettigheder og pligter i selskabet. Ved at placere de aktive deltagere som komplementarer i et partnerselskab, vil det være muligt at tillægge disse deltagere udvidede beføjelser, samtidig med at de hæfter ubegrænset for selskabet. Hvis de aktive deltagere ikke ønsker at hæfte med hele deres private formue som komplementar, er det en mulighed at anvende et selskab som platform for komplementarhæftelsen.

Ved at anvende muligheden for differentierede beføjelser i et partnerselskab, kan de aktive deltagere eksempelvis opnå udvidet tegningsret, set i forhold til mulighederne i Aktieselskabsloven, mens de passive investorer kan være mere passive i den daglige drift og være med til at beslutte de overordnede strategiske mål for virksomheden. Så længe investorens forventninger og krav indfries, har de aktive deltagere ofte friere tøjler end det vil være muligt at konstruere efter Aktieselskabslovens regler. Til trods for denne konstruktion, vil investorerne kun hæfte begrænset med deres kapitalindskud på samme måde som i et aktieselskab.

En anden væsentlig faktor for virksomheder med aktive deltagere og investorer, er det ligeledes en væsentlig fordel, at deltagerne opnår mulighed for sambeskatning ved princippet om skattetransparente selskaber. Muligheden for at kunne anvende skatteværdien af skattemæssige underskud i en opstartsfasen eller vækstfasen, kan være en afgørende parameter for investorerne. Det er ikke blot løbende realisation af skattemæssige underskud der er interessant rent skattemæssigt, betragtningerne omkring worst case scenario, altså at projektet/virksomheden ikke overlever og ender ud med tab, er ligeledes interessant. Det er ikke ligegyldigt for investorens beregning af risikotillæg i afkastkravet, om et eventuelt tab ved investeringen er fradragsberettiget i investorens øvrige indkomst, eller om den bliver kildebegrænset til modregning i fremtidige gevinster, som det er tilfældet hvis man vælger at anvende aktieselskabet som grundlag for virksomhedens drift.

Som ulempe i den skattemæssige sammenhæng kan nævnes de særlige regler omkring ideelle andele i partnerselskabet. Den mindste forskydning i ejerkredsen medfører at der skal foretages en skattemæssig opgørelse af nye indgangsværdier med dertilhørende beskatning af avancer på driftsmidler, goodwill og lignende aktiver hos de enkelte deltagere. Såfremt udskiftning i ejerkredsen eller forskydning i ejerandele forekommer ofte, vil dette kræve ekstra administrationsarbejde i forbindelse med udarbejdelsen af selvangiverne for de involverede parter.

Generelt må det konkluderes, at partnerselskabet bør overvejes hver gang der påtænkes etablering af et samarbejde mellem aktive erhvervsfolk og investorer. Dette gælder hvad enten der er tale om overvejelser af interessentskaber, kommanditselskaber eller aktie- og anpartselskaber. Kombinationen af aktieselskabslovens regler og beskatning af deltagere efter ideelle andele, såkaldt skattetransparent, giver ”det bedste fra to verdener” og bør overvejes grundigt med..

11 Konklusion

Det overordnede formål med afhandlingen er ifølge afsnit 1.1 at foretage en gennemgang af gældende dansk selskabsret og skatteret for partnerselskaber / kommanditaktieselskaber, og ud fra dette vurdere anvendelse af selskabsformen. Problemformuleringen er præciseret til at omfatte 4 hovedanvendelsesområder inden for dansk erhvervsliv, som omfatter:

- Opstart af virksomhed
- Generationsskifte ved Management Buy In/Out
- Virksomheder med flere/mange deltagere, herunder liberale erhverv
- Virksomheder med passiver deltagere/investorer

Disse hovedområder er i opgaven vurderet ved anvendelse af partnerselskabet set i forhold til de mere almindelige modeller som interessentskabet, aktie- og anpartsselskabs, samt det mindre udbredte kommanditselskab.

11.1 Selskabsretlig regulering

Partnerselskabet har været retsligt reguleret efter Aktieselskabsloven siden år 1917. Selve reguleringen af selskabsformen blev harmoniseret med terminologien i de kontinentale EU-lande ved reformen af Aktieselskabsloven i 1973, og er i dag reguleret efter Aktieselskabslovens § 173.

Et partnerselskab består grundlæggende af en eller flere komplementarerer der hæfter ubegrænset for selskabet, samt kommanditister, der samlet har af erhvervet kommanditaktier for minimum nominel kr. 500.000. Selve strukturen i selskabsformen kan direkte sammenlignes med et kommanditselskab, dog med de væsentlige forskelle, at kommanditisterne er erlagt i aktier, og at egenkapitalen skal være fuldt indbetalt på stiftelsestidspunktet, hvilket ikke er gældende for kommanditselskaber, samt anvendelse af aktieselskabsloven.

En væsentlig faktor i partnerselskabets struktur er Aktieselskabslovens krav til komplementarens økonomiske og forvaltningsmæssige beføjelser⁹⁷. Disse beføjelser er essentielle for stiftelsen af partnerselskabet. Opfyldes kravene for disse beføjelser ikke på behørig vis, er det ikke muligt at få registreret selskabet hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen.

Da partnerselskabet er omfattet af Aktieselskabsloven med de fornødne lempelser⁹⁸, vil det sige, at partnerselskabet hovedsageligt reguleres efter Aktieselskabsloven. De forvaltningsmæssige beføjelser kan omfatte deltagelse i den daglige ledelse, tegningsret eller vetoret mod beslutninger der har væsentlig indflydelse på komplementarens hæftelse⁹⁹. Det vigtigste er dog, at komplementarens forvaltningsmæssige beføjelser ikke medfører at partselskabet bevæger sig for langt væk fra aktieselskabslovens grundlæggende principper som f.eks. generalforsamlingen beslutningsret. Det vil altså sige, at komplementaren ikke kan have ubetinget vetoret overfor beslutninger i selskabet¹⁰⁰.

---

⁹⁷ ASL § 173 stk. 8

⁹⁸ ASL § 173 stk. 2

⁹⁹ Bemærkninger til lovforslag 198, folketingsåret 1995-1996 side 36

¹⁰⁰ Der er dog set eksempler på at Erhvervs- & Selskabsstyrelsen har godkendt partnerselskaber med en sådan vetoret, hvilket mere vidner om en fejl frem for en rettesnor.

Af økonomiske beføjelser er det hovedreglen at denne skal afspejle sig komplementarens hæftelse og eventuelle indskud i selskabet. Der fokuseres hovedsageligt på den nedre grænse for økonomiske beføjelser for komplementaren, da man ikke ønsker partnerselskaber registreret med proforma komplementarselskaber, hvis eneste formål er at have så lidt indflydelse i selskabet som muligt, og kun virke som en begrænsning i hæftelsen. Det vil sige, at det ikke er tilstrækkeligt at komplementaren modtager forrentning af et indskud, eller overskudsandele af eventuelle kommanditaktier, da dette ikke aflønner komplementaren hæftelser¹⁰¹. På dette område er Erhvervs- & Selskabsstyrelsens praksis ikke helt konsekvent, da der er flere eksempler på registrerede partnerselskaber, hvor komplementaren eneste økonomiske beføjelser består i forrentning af indskud og/eller resultatandele i henhold til ejerskabet af kommanditaktier.

Kravene til komplementaren økonomiske beføjelser er ligeledes en af de væsentlige forskelle på det traditionelle aktieselskab og partnerselskabet hvis man ser på udformningen af partnerselskabets vedtægter. Jf. ASL § 173 stk. 4, skal vedtægterne indeholde nærmere regler for aftaleforholdene mellem komplementaren og kommanditisterne. Det vil altså sige, at aftaler omkring overskudsdeling, tegningsretter, forrentning af komplementarens indskud, vetoret og lignende skal fremgå af selskabet offentlig tilgængelige vedtægter. Aktierne er som udgangspunkt frit omsættelig, på samme måde som almindelige aktier, medmindre andet fremgår af partnerselskabets vedtægter.

Vedtægterne kan ligeledes omfatte begrænsninger i komplementarens udtrædelse af partnerselskabet. Hvis det er muligt for komplementaren at udtræde af partnerselskabet, hæfter den fortsat for gæld og forpligtelser der måtte forekomme på udtrædelsestidspunktet. Udtræder en komplementar, skal der indsættes en ny hvis der ikke længere forekommer en komplementar. Partnerselskabet kan tvangsopløses, såfremt en komplementar ikke forefindes.

I Aktieselskabsloven finder man ligeledes reglerne for omdannelse fra et A/S til P/S, samt et P/S til et A/S. Et A/S kan omdannes til P/S jf. ASL § 134 m. Omdannelsen foregår efter de almindelige selskabsretlige regler omkring universalsuccession af selskabets rettigheder og forpligtelser på omdannelsestidspunktet.

Den modsatte omdannelse, fra et P/S til et A/S kan ske efter ASL § 134 n, hvilket kræver det flertal der kræves for en vedtægtsændring, samt komplementarens tiltrædelse, da en sådan omdannelse vil have væsentlig indflydelse på dennes hæftelse. Omdannelsen kræver ikke tiltrædelse af selskabets kreditorer, men kræver dog en vurderingsberetning efter ASL §6a-6c.

11.2 Skatteretlig regulering

Partnerselskabet er ikke omfattet af Selskabsskattelovens regler og anses dermed ikke for værende et selvstændigt skatteobjekt. Partnerselskabet er i stedet hvad man kalder et skatte-transparent selskab på samme måde som det kendes fra interessentskaber og kommanditselskaber.

At partnerselskabet ikke er et selvstændigt skatteobjekt medfører, at hver enkel selskabsdeltagers erhvervsindkomst fra partnerselskabet anses for en selvstændig virksomhed efter PSL eller SEL alt efter om der er tale om et selskab eller en person som selskabsdeltager. Skatte-transparensen giver deltagerne mulighed for at fordele selskabets resultat efter individuelle

---

¹⁰¹ Se f.eks. Erhvervsankenævnets kendelse af 20. december 2000

aftaler, som eksempelvis kan omfatte fordeling efter arbejdsvederlag, forrentning af kapitalindskud, betaling for hæftelser eller hvad parterne finder mest korrekt og relevant. Dette princip for overskudsdeling gør partnerselskabet væsentlig anderledes fra aktie- eller anpartsselskabet, hvor resultatet fordeles ved lønudbetalinger med efterfølgende fordeling ud fra kapitalandele.

Såfremt selskabsdeltageren er en person, og der ikke er over 10 deltagere i selskabet, kan personen anvende Virksomhedsskatteoven til at disponere over sine resultatandele. Muligheden for at anvende VSO giver blandt andet personen mulighed for at opnå fuldt fradrag for omkostninger til finansiering, mulighed for at fradrage underskud i anden personlig indkomst, samt generelt at disponere selvstændigt over de resultatandele deltageren i selskabet udløser.

Andele i partnerselskabet anses ikke for værende aktier i almindelig skatteretlig forstand. Andelen i selskabet anses derimod som ideelle andele, som det kendes fra interessentskaber og kommanditselskaber. Princippet omkring ideelle andele giver selskabsdeltagerne ret til at foretage skattemæssige afskrivninger på selskabets afskrivningsberettigede aktiver, i det forhold deltageren har ideelle andele i selskabet. Dette vil med andre ord sige, at deltagerne eksempelvis har mulighed for at afskrive på erhvervet goodwill, således at skatteværdien af dette kan anvendes som en finansieringsfaktor.

At deltagelsen sker ud fra ideelle andele medfører ligeledes, at hvis der sker ændringer i ejerforholdene, skal de enkelte selskabsdeltagere ophørsbeskattes med en dertilhørende avanceopgørelse på alle selskabets aktiver og forpligtelser. Denne ophørsbeskatning rammer dog kun de selskabsdeltagere som får ændret deres ejerandele i selskabet ved eventuel udtræden eller indtræden af selskabsdeltagere. Denne avanceopgørelse, ved ind- og udtræden, fremhæves som en af de væsentlige ulemper ved anvendelse selskabsformen. Det kan diskuteres om arbejdet med denne opgørelser overskygger de væsentlige fordele der er ved selskabsformen i visse tilfælde.

Er selskabsdeltageren en juridisk enhed, vil indkomsten fra partnerselskabet skulle behandles som almindelig selskabsindkomst hos deltageren. Dette medfører altså, at der kan oprettes en sambeskatning mellem to selskaber, uanset ejerforholdet. Denne sambeskatning kan i mange tilfælde være en væsentlig finansieringsfaktor rent likviditetsmæssig.

Der findes ingen skattemæssige regler der modsvarer ASL's regler omkring omdannelse til og fra partnerselskabet¹⁰². Omdannelse af et I/S til et P/S kan umiddelbart foretages med skattemæssig succession, såfremt der ikke sker ændringer i ejerandelene i forbindelse med omdannelsen. Der foreligger ikke fast praksis på dette område, men man må antage at praksis for omdannelse af I/S til K/S kan overføres til partnerselskabet.

Denne praksis kan imidlertid ikke overføres til omdannelse af A/S eller ApS til et P/S. En sådan omdannelse vil rent skattemæssig være at betragte som en likvidation af det eksisterende selskab, med en efterfølgende oprettelse af et partnerselskab med nye skattemæssige indgangsværdier. Der er altså ikke sammenhæng mellem de selskabsretlige successionsregler i ASL § 134 m og den skattemæssige praksis.

Som hovedregel kan en omdannelse af et partnerselskab til en anden selskabstype ikke foretages med succession. Dog kan det lade sig gøre, såfremt alle kommanditister er fysiske personer, og komplementaren ligeledes er en fysisk person hvis denne ejer andele i virksomhe-

---

¹⁰² ASL §§ 134m og 134n

den. Er dette opfyldt vil det være muligt at omdanne et partnerselskab efter successionsreglerne i Virksomhedsomdannelsesloven.

Til sidste skal opmærksomheden henledes på de skattemæssige forhold omkring tab på hæftelser og indskud i partnerselskabet. Såfremt der bliver tale om en insolvent likvidation af et partnerselskab medfører dette tab hos alle kommanditaktionærer og komplementarer i form af tabte indskud og tilhørende hæftelser. Omkring tabet af kapitalindskud, ser man endnu en af de væsentlige forskelle til aktie- og anpartsselskabet. For personer vil tabene være fradragsberettigede efter KGL § 17 og SL § 6a, såfremt tabene vurderes ud fra omkostnings-synspunktet. For juridiske enheder vil tabene være fradragsberettigede uanset oprindelse efter KGL § 3 sammenholdt med KGL § 4. Havde man etableret virksomheden i et A/S eller ApS, og ejertiden overstiger 3 år, vil det for juridiske enheder betyde at tabet ikke er fradragsberettiget, mens det for personer vil blive realiseret til en skatteværdi svarende til aktieindkomst (28%/43%). For begge parter medfører tab inden for 3 år, at tabet kildebegrænses til modregning i fremtidige indtægter fra lignende aktier eller anparter, hvilket i de fleste tilfælde har lange udsigter.

Det skal dog understreges, at der ikke kan opnås fradrag for tab og underskud hos den enkelte kommanditist eller komplementar for afskrivninger, underskud eller tab der ligger udover indskud og hæftelser. For at kunne styre, i hvilket omfang afskrivninger, underskud og tab kan fradrages, skal der føres en såkaldt fradragskonto¹⁰³.

11.3 Nyetablerede virksomheder

Nyetablerede virksomheder er i opgaven vurderet ud fra to virksomhedstyper. Iværksætter virksomheden, hvor to eller flere personer etablerer virksomhed ud fra et givent idegrundlag og/eller koncept, samt strategisk samarbejde mellem eksisterende virksomheder, hvor samarbejde etableres med synergieffekt for øje ved eksempelvis udveksling af know how, teknologi, markedsandele og lignende.

11.3.1 Iværksætter virksomheden

Partnerselskabets mange krav omkring parternes aftaleforhold og komplementarens rolle i selskabet kan virke forvirrende og omfattende for iværksættere. Umiddelbart syntes det mere enkelt og simpelt at etablere et interessentskab eller anpartsselskab. Man skal dog huske, at disse virksomhedsformer, ligesom partnerselskabet, kræver at parterne taget stilling til interne aftaleforhold og overenskomster.

For at iværksættere vælger at etablere sin virksomhed i et selskab, med dertilhørende regulering, skal der ofte være tale om økonomisk risiko. For at det er interessant at tale partnerselskab i forbindelse med iværksættere, skal der være tale om økonomisk risiko, hvilket ligeledes kommer til udtryk ved en minimumskapital på kr. 500.000 som helt automatisk vil sortere de mindre virksomheder fra.

For iværksættere der vælger partnerselskabet frem for aktie- eller anpartsselskabet, er én af de væsentlige fordele, at parterne kan aftale differentierede resultatdelinger, uden at dette kommer til beskatning som lønmodtagerindkomst hos virksomhedsdeltageren. Muligheden for at anvende Virksomhedsskatteordningen og på den måde få fuldt fradrag for finansieringsomkostninger, samt ret til disponering efter VSO over resultatet fra virksomheden, sam-

---

¹⁰³ Se LV 2006-2 E.F.2.2.1, samt TSS-cirkulære 1990-1

tidig med at der er etableret begrænset hæftelse, er ligeledes en af de væsentlige fordele ved partnerselskabet. Anvendelsen af VSO giver ligeledes virksomhedsdeltageren ret til at fratrække underskud i anden personlig indkomst, hvilket ikke er ubetydeligt i en opstartsfasen rent likviditetsmæssigt.

Generelt set er partnerselskabet i denne situation et godt værktøj til at skabe en bedre likviditetsvirkning for iværksætteren ved at udnytte de skattemæssige regler om fradrag af finansieringsomkostninger og eventuelle underskud i opstartsfasen efter VSO.

11.3.2 Etablering af strategisk samarbejde

Partnerselskabet er i denne sammenhæng vurderet som en selskabsform til samarbejde mellem eksisterende virksomheder som ønsker at etablere udviklingsselskaber, synergiselskaber eller lignende samarbejder. Fælles for sådanne samarbejder, er at de som regel er væsentlig underskudsgivende i opstartsfasen, hvilket kræver meget likviditet fra de involverede selskaber.

Det er antaget, at interessentskabet og kommanditselskabet ikke er anvendelige for sådanne samarbejder, da det faste regelsæt i Aktieselskabsloven vurderes at veje højest i valget mellem I/S, K/S, ApS og A/S. Etableres samarbejdet mellem to eller flere selskaber i et nyt allianceselskab, kan man ikke undgå at mindst én af parterne ikke vil have mulighed for sambeskatning med det nye selskab. Partnerselskabet er her en oplagt mulighed for at alle parter får mulighed for at anvende skattemæssige underskud som finansieringskilde i deres respektive selskaber.

Samtidig med muligheden for sambeskatning, kan der forekomme individuelle ønsker om alternative aftaleforhold i sådanne strategiske samarbejder, hvilket muligvis ikke vil kunne lade sig gøre efter Aktieselskabsloven.

11.4 Generationsskifte ved Management Buy In/Out (MBI/MBO)

Typiske problemstillinger ved et MBI/MBO vil være begrænset hæftelse for nye deltagere, fradrag for underskud og skattemæssige afskrivninger i den personlige indkomst, fuld fradrag for renter fra lånefinansiering til overtagelsen, faste retningslinier internt såvel som eksternt, samt udarbejdelse af interne aftaleforhold omkring ansvarsfordeling, overskudsdeling og lignende.

Den væsentligste begrundelse for at vælge partnerselskabet frem for aktieselskabet ligger i beskatningen. Muligheden for at disponere over lønninger, overskudsandele og renteudgifter under samme beskatningsform, Virksomhedsordningen, giver de nye deltagere en væsentlig likviditetsmæssig fordel frem for den almindelige holdingmodel. Ved at vælge partnerselskabet bliver erhvervet goodwill ligeledes afskrivningsberettiget, hvilket ikke er tilfældet i et aktieselskab, hvor goodwill er inkluderet i prisen for aktierne og dermed ikke afskrivningsberettiget.

Partnerselskaber er generelt et attraktivt alternativ til gennemførelse af MBI/MBO, hvor der ønskes kombineret en intern fast struktur, ekstern hæftelsesbegrænsning og skattemæssig fradragsret for de nye deltagere.

11.5 Virksomheder med flere/mange deltagere, herunder liberale erhverv

Det skal indledningsvis understreges at for personer kan Virksomhedsskatteordningen kun anvendes såfremt deltagerne i partnerselskabet ikke overstiger 10 deltagere. Overstiges denne grænse, karakteriseres indkomsten i stedet som kapitalindkomst, hvor tab bliver kildebegrænsede.

Liberale erhverv og virksomheder med flere/mange deltagere kendetegnes ofte ved, at deltagerne er beskæftiget i virksomheden. For at købe sig ind i virksomheden betales der ofte væsentlige beløb til goodwill, der skal forrentes med beskattede lønindtægter såfremt virksomheden er etableret i et aktieselskab. I denne situation har vi igen skatteværdien og dermed likviditetsvirkningen af afskrivninger og renter som en væsentlig faktor.

I virksomheder med flere/mange deltagere, herunder liberale erhverv, vil der ligeledes ofte være brug for specielle aftaleforhold, hvis eksempelvis særlove eller lignende skal efterleves, som det er tilfældet med eksempelvis revisionsvirksomheder. Partnerselskabets muligheder for udvidede aftaleforhold kan ligeledes være en væsentlig faktor i valget af selskabsform.

Det er igen de skattemæssige fordele der vejer tungest ved valget af selskabsformen hvis man ser på området generelt. Dog skal man ikke afskrive muligheden for at drive virksomhederne i interessentskaber eller kommanditselskaber, hvilket faktisk kan være nødvendig på grund af særlove, som eksempelvis advokater, der ikke har mulighed for at drive virksomhed i partnerselskabsformen. Kommanditselskabet og partnerselskabet adskilles generelt kun omkring det selskabsretlige, hvorfor denne selskabsform ligeledes skal med i overvejelserne.

11.6 Virksomheder med passive deltagere/investorer

I denne virksomhedstype, hvor nogle deltagere deltager aktivt i selskabsdrift, mens andre er passive deltagere, træder partnerselskabets selskabsretlige fordele frem. Partnerselskabet giver mulighed for eksempelvis at tillægge de aktive deltagere udvidede beføjelser i kraft af eksempelvis udvidet tegningsret. De aktive deltagere kan indsættes som komplementarer og stå for selskabets daglige drift, mens investorerne kan side på sidelinien og udstikke retningslinier for de strategiske mål for virksomheden. Så længe investorens forventninger og krav til forrentning og afkast opfyldes, er der ingen umiddelbar grund til, at den passive deltagers engagement i den daglige drift.

Omkring de skattemæssige forhold, kan de aktive deltagere igen bruge konstruktionen til at disponere over sine resultatandele, frem for at modtage vederlaget i løn til en høj marginalskat, samt eventuel som likviditetsfordel hvis det er nødvendigt med finansiering. Den passive investor har mulighed for at anvende eventuelle skattemæssige underskud eller tab til modregning i dennes øvrige indkomst. Den passive investors løbende skattefordele kan ligeledes have betydning i forbindelse med fastsættelse af afkastkravet.

Ulempen er dog, at det er forholdsvis vanskeligt at exitte partnerselskabet eller ændre på ejerstrukturen. Alle forskydninger i ideelle andele vil som sagt kræve en skattemæssig opgørelse af avancer på samtlige af selskabets aktiver. Det kan altså medføre gennemgribende vurderinger af driftsmidler, produktionsanlæg, ejendomme og lignende i forbindelse med et salg.

11.7 Generel sammenfatning

Det kan diskuteres hvad der ligger til grund for at partnerselskabet ikke er mere udbredt end det er tilfældet, men der er ingen tvivl om, at partnerselskabet bør overvejes hver gang der påtænkes etableret et aktie- eller anpartsselskab, kommanditselskab eller interessentskab. Kombinationen af de kendte aktieselskabsregler og individuel beskatning efter interessentskabsmetoden må siges at være en kombination, der giver "det bedste fra to verdener".

Et korrekt valg af selskabsform indebærer at alle krav og forhold i virksomhedens grundlag nøje opvejes i de tilgængelige selskabsformer. Et korrekt valg af selskabsform nødvendiggør oftest inddragelse af såvel advokat som revisor, hvilket stiller store krav til disse rådgivere. Det er nødvendigt at partnerselskabet er en naturlig del af såvel advokater som revisorers forretningsområde, og at der kan gives en kompetent rådgivning om valg af netop denne selskabsform i samme udstrækning som det givet for de øvrige selskabstyper.

12 Perspektivering

Partnerselskabet har ikke hidtil været en almindelig anvendt selskabsform. Begrundelserne herfor er dels ukendskab til selskabsformens muligheder, samt selskabsretlige og skattemæssige regler der vanskeliggør/umuliggør anvendelsen af selskabsformen.

Omkring de selskabsretlige og skatteretlige barrierer, kan blandt andet nævnes Personskattelovens § 4 stk. 1 nr. 10, hvor indkomst fra virksomheder med flere end 10 personer omfattes af kapitalindkomst, og dermed ikke kan administreres i eksempelvis virksomhedsskatteoven. Man kunne forestille sig, at loven blev ændret således, at deltagelse i partnerselskaber ikke var omfattet af denne begrænsning. Man kan naturligvis være bange for, at dette vil medføre misbrug af selskabsformen, på samme måde som det var tilfældet med kommanditselskaber tidligere. For at undgå misbruget, kunne man overveje at undlade partnerselskabet hvis hovedaktivitet eksempelvis er udlejning af skibe og lignende.

I den danske selskabsregulering har man kun tilladt et kommanditaktieselskab. Forskellen mellem et almindeligt kommanditselskab og et kommanditaktieselskab er hovedsageligt aktieselskabsloven regler omkring kapitalbeskyttelse. Man kunne forestille sig, at selskabsformen kunne blive mere udbredt, hvis man ligeledes indførte et kommanditanpartsselskab. Kapitalkravet vil være mindre, og det organisatoriske omkring beslutningsorganet ville ligeledes være mere lempelig. Det er muligt, at der vil opstå problemer i henhold til reglerne om forvaltningsmæssige beføjelser ASL § 173 og anpartsselskabets simple ledelsesstruktur, men umiddelbart er der ikke væsentlige hindringer for at en sådan virksomhedsform vil kunne indføres.

Problematikken omkring beskatning af ideelle andele kontra aktieavancebeskatning, når man ser på forskellen mellem aktie-, eller anpartsselskabet og partnerselskabet, er en faktor man bliver nødt til at leve med og dermed forholde sig til. Kritikken af, at opgørelse af ideelle andele kontra aktieavancebeskatning, skulle være en meget stor byrde i forbindelse med udtræden af selskabet, er måske en overvurderet faktor i debatten. Det er nærmere det faktum, at enhver merværdi der skabes i partnerselskabet, i den periode man ejer kommanditaktier, beskattes ved ophør af deltagelsen, der er en væsentlig ulempe. Da der ikke findes en skatteretlig sammenhæng med det selskabsretlige omkring succession, vil muligheden for at afhænde aktier skattefrit efter 3 år i holdingmodellen, stadig veje højt når man vælger selskabsform.

Omkring successionsreglerne, kunne man forestille sig, at det var relevant at indføre sammenhængende regler skattemæssigt set i forhold til ASL § 134 m, således at en omdannelse af et aktieselskab til et partnerselskab kan foretages uden ophørsbeskatning i det eksisterende aktieselskab.

En yderligere alternativ løsning til at fremme anvendelse af partnerselskabet kunne være, at der blev valgfrihed omkring beskatning af et partnerselskab. Man kunne forestille sig, at partnerselskabet kunne vælge mellem transparent princippet eller en almindelig selskabsbeskatning efter selskabsskatteoven. En sådan ændring vil dog formentlig være yderst omfattende set i forhold til Selskabsskatteoven og Personskatteloven m.fl., og ændringen vil generelt gøre, at forskellen til Aktieselskabet hovedsageligt vil være brugen af aftalefriheden som ASL § 173 åbner op for. Man kan diskutere om denne løsning har nogen reel betydning for antallet af partnerselskaber, da de fleste partnerselskaber formentlig vil blive oprettet netop på grund af princippet om skattetransparens.

Som omtalt i opgavens selskabsretlige kapitel, samt FSR's publikation fra januar 2005, er der en del erhvervsmæssige virksomheder der er afskåret fra at anvende selskabsformen. Denne begrænsning skyldes i nogle tilfælde, at de forskellige næringslove ikke har taget hensyn til partnerselskabet, hvor det er positivt oplyst hvilket selskabsformer der kan anvendes. Eksempelvis i bekendtgørelse om saltvandsfiskeri¹⁰⁴, hvor der kun er oplyst Aktie- eller Anpartsselskaber. Umiddelbart kunne denne oplystning tyde på, at man ikke har haft partnerselskabet med i overvejelserne, da dette som sagt først blev indsat i Aktieselskabsloven i 1996, og loven om saltvandsfiskeri blev vedtaget i 1997. For at fremme selskabsformen i disse erhverv, kræves der formentlig et lobbyarbejde fra de bagvedliggende organisationer. Den 1. juli 2006 bliver eksempelvis muligt for ejendomsmæglere at anvende selskabsformen

Generelt må man konstatere, at udbredelsen af partnerselskabet er yderst begrænset, til trods for visse fordele både selskabsretlig og skattemæssig. For at ændre på opfattelsen og kendskabet til partnerselskabet, kræver det formentlig en hvis gulerod. Denne gulerod kunne måske være afskaffelsen af kravet om maksimalt 10 deltagere i PSL § 4 i partnerselskabet, samt indførelsen af kommanditanpartsselskab, hvor kapitalkravet er mindre. Grundlæggende bør der gøres mere for at udbrede kendskabet til selskabsformen, således at de tanker og konstruktioner der arbejdes på, for at fremme erhvervslivets vilkår, vil have partnerselskabet med i overvejelserne, på samme måde som det er tilfældet med aktie- og anpartsselskaber.

---

¹⁰⁴ Lovbekendtgørelse nr. 856 af 19. november 1997, med de ændringer der følger af lov nr. 314 af 3. juni 1998, § 3b

Anvendte forkortelser

ABL	Aktieavancebeskatningsloven
AL	Afskrivningsloven
ASL	Aktieselskabsloven
APSL	Anpartsselskabsloven
EBL	Ejendomsavancebeskatningsloven
H	Højesteret
KGL	Kursgevinstloven
KSL	Kildeskatteloven
LEV	Lov om erhvervsdrivende fonde
LL	Ligningsloven
LR	Ligningsrådets afgørelse
LSR	Landsskatterettens kendelse
LSRM	Meddelelse fra Landskatteretten
PSL	Personskatteloven
RR	Revision og Regnskabsvæsen
SEL	Selskabsskatteloven
SKDM	Meddelelser fra Skattedepartementet
SL	Statsskatteloven
SO	Skattepolitisk Oversigt
TfS	Tidsskrift for Skatter og Afgifter
U el. UfR	Ugeskrift for Retsvæsen
V	Vestre Landsrets dom
VSL	Virksomhedsskatteloven
VOL	Virksomhedsomdannelsesloven
Ø	Østre Landsrets dom
ÅRL	Årsregnskabsloven

Litteraturliste

Love, bekendtgørelser m.v.

Afskrivningsloven	lovbekendtgørelse nr. 856 af 12. september 2005
Aktieavancebeskatningsloven	lov nr. 132 af 26. februar 1992
Aktieselskabsloven	lovbekendtgørelse nr. 9 af 9. januar 2002
Anpartsselskabsloven	lovbekendtgørelse nr. 10 af 9. januar 2002
Kildeskatteloven	lovbekendtgørelse nr. 1086 af 14. november 2005
Kursgevinstloven	lovbekendtgørelse nr. 1015 af 24. oktober 2005
Lov om Erhvervsdrivende fonde	lovbekendtgørelse nr. 246 af 14. december 2001
Personskatteloven	lovbekendtgørelse nr. 1087 af 14. november 2005
Revisorloven	lov nr. 302 af 30. april 2003
Revisorvirksomhed	lovbekendtgørelse nr. 739 af 21. august 2003
Selskabsskatteloven	lovbekendtgørelse nr. 1125 af 21. november 2005
Statsskatteloven	lov nr. 149 af 10. april 1922
Virksomhedsomdannelsesloven	lovbekendtgørelse nr. 1130 af 21. november 2005
Virksomhedsskatteloven	lovbekendtgørelse nr. 858 af 13. september 2005

Bøger og håndbøger

FSR	Partnerselskaber FSR januar 2005, 1. udgave
FSR	Introduktion til partnerselskaber FSR januar 2005, 1. udgave
Liselotte Hedetoft Madsen	Beskatning ved deltagelse i personselskaber Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2003
Erik Werlauff	Werlauff's kommenterede Aktieselskabslov Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2002 - 2. udgave
Erik Werlauff	Virksomhedens organisation – i juridisk belysning Elektronisk udgave fra www.werlauff.com
Ligningsvejledningen 2006-2 (elektronisk udgave)	SKAT, 18. april 2006 www.skat.dk
Anders Bisgaard	Management Buy Out i familieejede virksomheder via partnerselskaber Børsens ledelseshåndbøger, Børsens forlag 1999

Artikler m.v.

Mette Parlev <i>Advokatfuldmægtig</i>	Partnerselskabet. Revision & Regnskabsvæsen 2003, nr. 9 side 35-41
Bernard Gomard <i>Professor, dr. Jur.</i>	Kommanditaktieselskaber eller partnerselskaber Revision & Regnskabsvæsen 2002, nr. 9 side 22-33
Niels Bjerregaard <i>Statsautoriseret revisor</i>	Partnerselskabers årsrapport Revision & Regnskabsvæsen 2002, nr. 9 side 34-37
Leif Tomasson og Claus Engberg <i>Statsautoriseret revisor og CMA</i>	Anvendelse af Partnerselskab ved MBO Revision & Regnskabsvæsen 2003, nr. 9 side 42-43
Jacob Hjortshøj <i>Advokat (H)</i>	Partnerselskaber – den oversete selskabsform Jyllandsposten d. 25. august 2003
Helen Siegumfeldt <i>Journalist på Erhvervsbladet</i>	Mange overser muligheden for partnerselskab Erhvervsbladet d. 15. september 2005
Peter M. Andersen <i>Advokat</i>	Personelskaber II – Kommanditselskaber Inspi 2004, nr. 11, Revifora
Peter M. Andersen <i>Advokat</i>	Personelskaber III – Partnerselskaber Inspi 2005, nr. 2, Revifora